

ຫ້ອງການປະຈຳພາກພື້ນອາຊີ ແລະ ປາຊີຟິກ:
FAO-RAP@fao.org
fao.org/asiapacific

ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ
 ແຫ່ງ ສະຫະປະຊາຊາດ
 ນະຄອນຫຼວງບາງກອກ, ຣາຊະອານາຈັກໄທ

ຄູ່ມືແນະນຳສຳລັບການປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມພະຍາດອະຫິວາໝູ່ອາຟຣິກາ (ASF) ໃນຄົວເຮືອນທີ່ລ້ຽງໝູ່ຂະໜາດນ້ອຍໃນທະວີບອາຊີ ການຂ້າທຳລາຍ ແລະ ການກຳຈັດຊາກໝູ່ທີ່ຕິດພະຍາດອາຟຣິກາ

ຄູ່ມືແນະນຳສຳລັບການປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມພະຍາດອະຫິວາໝູ່ອາຟຣິກາ (ASF) ໃນຄົວເຮືອນທີ່ລ້ຽງໝູ່ຂະໜາດນ້ອຍໃນທະວີບອາຊີ

ການຂ້າທຳລາຍ ແລະ ການກຳຈັດຊາກໝູ່ທີ່ຕິດພະຍາດອະຫິວາໝູ່ອາຟຣິກາ

ຄູ່ມືແນະນຳສຳລັບການປ້ອງກັນ ແລະ
ຄວບຄຸມພະຍາດອະຫິວາໝູອາຟຣິກາ
(ASF) ໃນຄົວເຮືອນທີ່ລ້ຽງໝູຂະໜາດ
ນ້ອຍໃນທະວີບອາຊີ

ການຂ້າທຳລາຍ ແລະ ການກຳຈັດຊາກໝູທີ່ ຕິດພະຍາດອະຫິວາໝູ ອາຟຣິກາ

ເຈເຣມີ ໂຮ

ພະແນກກະສິກຳ, ປາມົງ ແລະ ການອະນຸລັກ
ເຂດປົກຄອງພິເສດຮົງກົງ, ສປປ ຈີນ

ແອັນດຣິວ ເບຣມັງ

ມະຫາວິທະຍາໄລ ຊີຕີຢູນີເວີຊີຕີ ຮົງກົງ
ເຂດປົກຄອງພິເສດຮົງກົງ, ສປປ ຈີນ

ແອັນ ໂຄນັນ

ມະຫາວິທະຍາໄລ ຊີຕີຢູນີເວີຊີຕີ ຮົງກົງ
ເຂດປົກຄອງພິເສດຮົງກົງ, ສປປ ຈີນ

ຮາວ ທັງ

ຫ້ອງການ FAO ປະຈຳຂົງເຂດອາຊີ-ປາຊີຟິກ

ຢູນິ ໂອ

ຫ້ອງການ FAO ປະຈຳຂົງເຂດອາຊີ-ປາຊີຟິກ

ເດິກ ໄຟເພີ

ມະຫາວິທະຍາໄລ ຊີຕີຢູນີເວີຊີຕີ ຮົງກົງ
ເຂດປົກຄອງພິເສດຮົງກົງ, ສປປ ຈີນ

ວິທະຍາໄລສັດຕະວະແພດ ໂຮຢານ

ສະຫະຣາດຊະອານາຈັກອັງກິດ ແລະ ອູກລັງເໜືອ

ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດແຫ່ງ ສະຫະປະຊາຊາດ.
ນະຄອນຫຼວງ ບາງກອກ, 2022

ເອກະສານອ້າງອີງ:

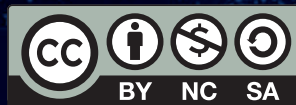
Ho, H.P.J., Bremang, A., Conan, A., Tang, H., Oh, Y. & Pfeiffer, D.U. 2022. ຄູ່ມືແນະນຳ ວ່າດ້ວຍ ການປ້ອງກັນ ແລະ ການຄວບຄຸມພະຍາດອະຫິວາໜູອາຟຣິກາ ໃນຄົວເຮືອນທີ່ລ້ຽງໜູຂະໜາດນ້ອຍໃນອາຊີ: ການຕິດຕາມ ແລະ ເຝົ້າລະວັງ ພະຍາດອະຫິວາໜູອາຟຣິກາ (ASF), ນະຄອນຫຼວງບາງກອກ, ຫ້ອງການ FAO. <https://doi.org/10.4060/cb6238en>

ການຈັດສັນພະນັກງານ ແລະ ການນຳສະເໜີຂໍ້ມູນແມ່ນບໍ່ໄດ້ເປັນການສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນກ່ຽວກັບແນວຄິດ ຫຼື ທັດສະນະ ໃດໜຶ່ງຂອງອົງການອາຫານ ແລະ ການສະເສດແຫ່ງສະຫະປະຊາຊາດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບກົດໝາຍ ຫຼື ການສ້າງນິຕິກຳຂອງ ປະເທດໃດໜຶ່ງ, ເຂດແດນ, ເມືອງ ຫຼື ພື້ນທີ່ ຫຼື ອຳນາດ ຫຼື ຂໍ້ຈຳກັດທາງດ້ານເຂດແດນ ຫຼື ຂົງເຂດ. ການລະບຸປະເທດ ຫຼື ຜະລິດຕະພັນໃດໜຶ່ງ ຫຼື ຜູ້ຜະລິດທີ່ໄດ້ມີການຈົດສະທ້ອນ ແມ່ນບໍ່ໝາຍຄວາມວ່າ ມີການຮັບຮອງ ຫຼື ແນະນຳໂດຍອົງການ FAO ທີ່ເປັນທາງເລືອກໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນອື່ນທີ່ບໍ່ໄດ້ມີການລະບຸ.

ທັດສະນະທີ່ໄດ້ອະທິບາຍເປັນຜະລິດຕະພັນຂໍ້ມູນຂອງຜູ້ແຕ່ງ ແລະ ບໍ່ໄດ້ສະທ້ອນຕໍ່ກັບທຸກໆທັດສະນະຄະດີ ຫຼື ນະໂຍບາຍຂອງ FAO.

ISBN 978-92-5-135957-0

©FAO, 2022

ມີບາງສິດທິແມ່ນໄດ້ຮັບສະຫງວນໄວ້. ວຽກນີ້ແມ່ນສາມາດເຫັນໄດ້ໃນເອກະສານທີ່: Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 IGO licence (CC BY-NC-SA 3.0 IGO; <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/igo/legalcode>).

ພາຍໃຕ້ ເງື່ອນໄຂຂອງລິຂະສິດນີ້, ວຽກອາດມີການສຳເນົາ, ແຈກຢາຍ ແລະ ດັດແກ້ເພື່ອຈຸດປະສົງທີ່ບໍ່ແມ່ນການຄ້າ ໂດຍ ການຢືນຢັນວ່າ ໜ້າວຽກແມ່ນໄດ້ຮັບການອ້າງອີງຢ່າງເໝາະສົມ. ການນຳໃຊ້ໃດໜຶ່ງຂອງວຽກນີ້ ຈະຕ້ອງບໍ່ເປັນການສະເໜີ ໃຫ້ອົງການ FAO ຮອງຮັບອົງກອນໃດໜຶ່ງສະເພາະ, ຜະລິດຕະພັນ ຫຼື ການບໍລິການ. ການນຳໃຊ້ໂລໂກ້ຂອງອົງການ FAO ແມ່ນບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ມີ. ຖ້າຫາກວຽກໄດ້ຮັບການດັດແປງ, ຈະຕ້ອງໄດ້ລວມເອົາການຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການອ້າງອີງປະໂຫຍກ ທີ່ວ່າ: ການແປນີ້ແມ່ນບໍ່ໄດ້ຖືກແປໂດຍອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດແຫ່ງສະຫະປະຊາຊາດ (FAO). ອົງການ FAO ບໍ່ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ກັບເນື້ອຫາ ຫຼື ຄວາມຊັດເຈນຂອງການແປ. ເຊິ່ງເອກະສານຕົ້ນສະບັບແມ່ນແມ່ນເອກະສານທີ່ຖືກຕ້ອງ.

ຂໍ້ຂັດແຍ່ງທີ່ເກີດຂຶ້ນພາຍໃຕ້ລິຂະສິດທີ່ບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ຢ່າງສັນຕິຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂຜ່ານການໄກ່ເກຍ ຕາມທີ່ໄດ້ ລະບຸໃນ ມາດຕາ 8 ຂອງລິຂະສິດ, ຍົກເວັ້ນ ທີ່ໄດ້ລະບຸເປັນຢ່າງອື່ນ. ກົດລະບຽບວ່າດ້ວຍການໄກ່ເກຍຂອງອົງການຊັບສິນທາງ ປັນຍາໂລກແມ່ນຢູ່ທີ່ເວັບຊ໌: <http://www.wipo.int/amc/en/mediation/rules> ແລະ ການໄກ່ເກຍໃດໜຶ່ງແມ່ນຈະໄດ້ຮັບການ ປະຕິບັດຕາມກົດລະບຽບວ່າດ້ວຍ ການໄກ່ເກຍຂອງຄະນະກຳມະການວ່າດ້ວຍ ກົດໝາຍການຄ້າສາກົນແຫ່ງອົງການສະ ຫະປະຊາຊາດ ຫຼື (UNCITRAL).

ສຳລັບເອກະສານຝ່າຍທີສາມ, ຜູ້ໃຊ້ທີ່ຕ້ອງການນຳໃຊ້ເອກະສານຄືນຈາກສິ່ງພົມນີ້ທີ່ມາຈາກສ່ວນປະກອບຂອງຝ່າຍທີສາມ ເຊັ່ນ: ຕາຕະລາງ, ຮູບ ຫຼື ຮູບພາບ ແມ່ນເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການກຳນົດວ່າ ຈະຕ້ອງໄດ້ຂໍອະນຸຍາດໃນການນຳໃຊ້ຄືນ ແລະ ການໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກເຈົ້າຂອງລິຂະສິດ. ຄວາມສ່ຽງທີ່ເປັນຜົນມາຈາກການລະເມີດຂອງຄູ່ສັນຍາຝ່າຍທີສາມທີ່ ເປັນອົງປະກອບຂອງໜ້າວຽກແມ່ນເປັນຂອງຜູ້ໃຊ້ທັງໝົດ.

ການຂາຍແມ່ນສາມາດ ແລະ ລິຂະສິດ. ຜະລິດຕະພັນຂໍ້ມູນຂອງອົງການ FAO ແມ່ນສາມາດເບິ່ງທີ່ເວັບໄຊ້ທີ່ (www.fao.org/publications) ແລະ ສາມາດຊື້ຜ່ານອີເມວ publications-sales@fao.org. ການຮ້ອງຂໍການນຳໃຊ້ທາງການຄ້າ ຈະຕ້ອງໄດ້ ຍື່ນເຖິງ www.fao.org/contact-us/license-request. ຄຳຖາມທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສິດທິ ແລະ ການອະນຸຍາດຈະຕ້ອງຍື່ນເຖິງ: copyright@fao.org.

ສາລະບານ

ຂໍ້ຄວາມສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນ.....	iv
ບັນດາຄຳສັບຫຍໍ້ ແລະ ຊື່ເຕັມ.....	v
ສັງລວມບັນດາຈຸດທີ່ສຳຄັນ.....	vii
ແຜນວາດແນວຄວາມຄິດ.....	xv
1. ຄຳແນະນຳ.....	1
2. ການຂ້າທຳລາຍ.....	3
2.1. ການວາງແຜນການດຳເນີນການຂ້າທຳລາຍ.....	3
2.2. ບັນດາວິທີການຂ້າທຳລາຍ.....	7
3. ການກຳຈັດຊາກສັດ.....	19
3.1. ການພິຈາລະນາທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຄວາມປອດໄພທາງ ຊີວະວິທະຍາ.....	19
3.2. ສະຖານທີ່ກຳຈັດ.....	20
3.3. ບັນດາວິທີການກຳຈັດຊາກສັດ.....	22
4. ການອະນາໄມ ແລະ ຂ້າເຊື້ອ.....	37
5. ໄລຍະເວລາພັກຄອກສັດກ່ອນເອົາໝູເຂົ້າມາລ້ຽງຄືນ.....	39
6. ການພິຈາລະນາ ແລະ ທົດທາງໃນອະນາຄົດ.....	41
ບັນດາເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ:.....	42
ບັນດາເອກະສານອ້າງອີງ.....	45
ບັນດາຄຳສັບ.....	47

ຂໍ້ຄວາມສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນ

ເອກະສານສະບັບນີ້ ແມ່ນເປັນຜົນໄດ້ຮັບດ້ານການປະສານງານ ລະຫວ່າງ ຫ້ອງການປະຈຳຂົງເຂດອາຊີ-ປາຊີຟິກຂອງອົງການ ອາຫານ ແລະ ການກະເສດແຫ່ງສະຫະປະຊາຊາດ (FAO RAP) ແລະ ມະຫາວິທະຍາໄລຊື່ຕີ, ເຂດປົກຄອງພິເສດຮົງກົງ. ເອກະສານສະບັບນີ້ ແມ່ນໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກຈາກໜ່ວຍງານ ສຳນັກງານຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານມະນຸດສະທຳ (BHA), ອົງການພັດທະນາສາກົນແຫ່ງ ສະຫະລັດ ອາເມຣິກາ (USAID), ພາຍໃຕ້ໂຄງການເລກທີ. 720FDA19IO00092 ວ່າດ້ວຍ: **"ເສີມສ້າງຄວາມສາມາດວຽກງານພາກສະໜາມໃນການກວດຫາ ແລະ ໂຕ້ຕອບສຸກເສີນພະຍາດອະຫິວາໝູອາຟຣິກາ"**. ຄວາມຄິດເຫັນທີ່ໄດ້ລະບຸໃນຄູ່ມືສະບັບແມ່ນມາຈາກຜູ້ແຕ່ງ ແລະ ບໍ່ໄດ້ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນທັດສະນະຂອງອົງການ USAID ທັງໝົດ.

ນິຍາມຂອງຟາມໝູຂະໜາດນ້ອຍແມ່ນ ບໍ່ຄືກັນໃນແຕ່ລະປະເທດໃນຂົງເຂດອາຊີ-ປາຊີຟິກ. ໃນຂະນະທີ່ເປົ້າໝາຍຂອງສິ່ງພິມສະບັບນີ້ແມ່ນສຳລັບຟາມໝູຂະໜາດນ້ອຍ. ທຸກໆມາດຕະການທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໃນຄູ່ມືສະບັບນີ້ ແມ່ນເໝາະສົມໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຈາກພະຍາດອະຫິວາໝູອາຟຣິກາ (ASF) ໃນທຸກໆຫົວໜ່ວຍທີ່ລ້ຽງໝູ.

ຫ້ອງການ FAO RAP ມີຄວາມຍິນດີຕໍ່ກັບບັນດາຜູ້ແຕ່ງເຊິ່ງ ລວມມີ: ທ່ານ ເຈເຣມີ ໂຮ, ທ່ານ ແອັນດຣິວ ໂຄນັນ, ທ່ານ ຮາວ ຕັງ, ທ່ານ ຢູນີ ໂອ ແລະ ທ່ານ ເດິກ ໄຟເຟີໃນການແຕ່ງຄູ່ມືສະບັບນີ້. ພວກເຮົາ ຂໍສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນຕໍ່ກັບບັນດາຜູ້ຕາງໜ້າຈາກອົງການ FAO ເຊິ່ງປະກອບມີທ່ານ ເດວິດ ຮາດຣິວ, ທ່ານ ພູເຊັງ ໂກ, ທ່ານ ປາວິນ ປາດັງໂທດ ແລະ ທ່ານ ເຣນີ ວິວລິສ໌ ສຳລັບຄຳເປັນທີ່ເປັນປະໂຫຍດໃນການຮ່າງເອກະສານສະບັບດັ່ງກ່າວນີ້. ເວີຊັນທີ່ໄດ້ຮັບການທົບທວນໂດຍຜູ້ຊ່ຽວຊານ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍທ່ານ ຄາໂຣຣິນ ເບນິກໂກ (ບໍລິສັດ ວິທະຍາສາດສຸຂະພາບພິເວັດ), ທ່ານ ເຄດລິນ ໂຮລີ (ຜູ້ຕາງໜ້າ OIE ປະຈຳຂົງເຂດອາຊີ-ປາຊີຟິກ) ແລະ ໜ່ວຍປະຕິບັດງານ ASF ຂອງພະແນກອຸດສາຫະກຳສັດແຫ່ງຟີລິບປິນ ພາຍໃຕ້ ແນວຄິດຂອງກຸ່ມ Standing Group of Experts ວ່າດ້ວຍພະຍາດ ASF (SGE-ASF) ສຳລັບຂົງເຂດອາຊີ-ປາຊີຟິກ, ກອບສາກົນວ່າດ້ວຍ ການຄວາມຄຸມຄວາມຄືບໜ້າຂອງພະຍາດສັດທີ່ລະບາດຂ້າມເຂດແດນ (GF-TADs). ພວກເຮົາ ຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈຕໍ່ກັບເວລາ ແລະ ການປະກອບສ່ວນທີ່ລ້ຳຄ່າໃນການປັບປຸງຄວາມສອດຄ່ອງຂອງຄູ່ມືສະບັບນີ້.

ຂໍຂອບໃຈທ່ານ ກາເຊນ ວົງສະຖາພອນໄຊ, ຜູ້ຈັດການສູນປະຕິບັດງານສຸກເສີນ ພະຍາດສັດຂ້າມແດນຂອງຫ້ອງການ FAO RAP (ECTAD) ສຳລັບຄຳແນະນຳທາງດ້ານວິຊາການໃນການພັດທະນາຄູ່ມື, ໃນຂະນະທີ່ທ່ານ ດາເນວລາ ສະໄລ໌ ແລະ ທ່ານ ໂດມິໂກ ກາໂຣ ທີ່ໄດ້ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນເພີ່ມເຕີມ.

ບັນດາຄໍາສັບຫຍໍ້ ແລະ ຊື່ເຕັມ

ASF	ພະຍາດອະຫິວາໝູອາຟຣິກາ
ASFV	ໄວຣັດພະຍາດອະຫິວາໝູອາຟຣິກາ
AVMA	ສະມາຄົມການຢາສັດຕະວະແພດແຫ່ງສະຫະລັດອາເມຣິກາ
CFSPH	ສູນຄວາມໝັ້ນຄົງທາງສະບຽງອາຫານ ແລະ ສາທາລະນະສຸກ, ມະຫາວິທະຍາໄລ ວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ ແຫ່ງລັດໄອໂອວາ
DEFRA	ກະຊວງ ສິ່ງແວດລ້ອມອາຫານ ແລະ ພັດທະນາຊີນນະບົດ, ຣາດຊະອານະຈັກ ອັງກິດ
FAO	ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດແຫ່ງສະຫະປະຊາຊາດ
ICA	ພື້ນທີ່ຄວບຄຸມການຕິດເຊື້ອ
IP	ສະຖານທີ່ຕິດເຊື້ອ
OIE	ອົງການສຸຂະພາບສັດສາກົນ
Terrestrial Code	ລະຫັດສຸຂະພາບຂອງສັດ OIE
USDA	ກະຊວງກະສິກໍາ, ສະຫະລັດອາເມຣິກາ

ສັງລວມບັນດາຈຸດທີ່ສໍາຄັນ

1.

ຄໍາແນະນຳ

ເອກະສານສະບັບດັ່ງກ່າວນີ້ ມີເປົ້າໝາຍແນໃສ່ການໃຫ້ຄໍາແນະນຳແກ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ລັດຖະບານ ແລະ ຄົວເຮືອນທີ່ລ້ຽງໝູຂະໜາດນ້ອຍໃນການ:

- ວາງແຜນ ແລະ ດໍາເນີນການຂ້າທໍາລາຍ ແລະ ກໍາຈັດຊາກໝູ;
- ກໍານົດການປະຕິບັດໜ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນ ເຊັ່ນ: ການອະນາໄມ ແລະ ຂ້າເຊື້ອ ທີ່ຕິດພັນກັບພະຍາດ ASF ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການກະກຽມ ແລະ ການວາງແຜນຮັບມືເມື່ອມີເຫດການລະບາດຂອງພະຍາດ ASF.

2.

ການຂ້າທໍາລາຍ

2.1. ການວາງແຜນດໍາເນີນການຂ້າທໍາລາຍ

- ສ້າງແຜນດໍາເນີນງານສໍາລັບການຂ້າທໍາລາຍ (ແຜນການຂ້າທໍາລາຍ) ກ່ອນການດໍາເນີນກິດຈະກຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໂດຍປົກກະຕິກັບເຈົ້າໜ້າທີ່ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທີ່ເໝາະສົມ.
- ກິດຈະກຳການດໍາເນີນງານຂອງສະຖານທີ່ຂ້າທໍາລາຍ ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການນຳພາໂດຍເຈົ້າໜ້າທີ່ສັດຕະວະແພດທີ່ໄດ້ຮັບການມອບໝາຍຈາກໜ່ວຍງານສັດຕະວະແພດ ຫຼື ບຸກຄົນທີ່ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມທີ່ເໝາະສົມ. ຜູ້ນຳພາ ຈະຕ້ອງໄດ້ໃຫ້ຄໍາແນະນຳໂດຍລວມກ່ຽວກັບການຊ່ວຍເຫຼືອບຸກຄະລາກອນ ແລະ ການກະກຽມພາກສະໜາມໃນການດໍາເນີນການຂ້າທໍາລາຍທີ່ສອດຄ່ອງກັບບັນດາຂໍ້ແນະນຳຂອງອົງການສຸຂະພາບສັດສາກົນ ວ່າດ້ວຍສຸຂະພາບ ແລະ ສະຫວັດດີການສັດ (OIE).

2.1.1. ການເລືອກສະຖານທີ່ຂ້າທໍາລາຍ

- ຖ້າຫາກເປັນໄປໄດ້, ການຂ້າທໍາລາຍຄວນທີ່ຈະເຮັດຢູ່ພາກສະໜາມເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການຈັດການ ແລະ ການເຄື່ອນຍ້າຍສັດ.
- ຖ້າຫາກ ການຂ້າທໍາລາຍຢູ່ກັບທີ່ຫາກບໍ່ສາມາດປະຕິບັດໄດ້, ສັດຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການເຄື່ອນຍ້າຍໄປສະຖານທີ່ອື່ນເພື່ອການຂ້າທໍາລາຍ ແລະ ມີການກະກຽມການຂົນສົ່ງທີ່ເໝາະສົມທີ່ມີມາດຕະການໃນການຮັກສາຄວາມປອດໄພທາງນິເວດທີ່ເໝາະສົມ.
- ວິທີການໃນການປະຕິບັດຕົວຈິງໃນການເຄື່ອນຍ້າຍຊາກສັດຈາກຟາມຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການວາງແຜນລ່ວງໜ້າ.
- ບັນດາບັດໃຈທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາໃນການເລືອກສະຖານທີ່ຂ້າທໍາລາຍແມ່ນຂຶ້ນກັບວິທີການຂ້າທໍາລາຍທີ່ໃຊ້, ພ້ອມທັງ ບັນດາບັດໃຈອື່ນໆເຊັ່ນ: ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ, ຈຸດກໍາຈັດ, ຄວາມປອດໄພຂອງບຸກຄະລາກອນ, ການຍອມຮັບຂອງຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ, ການຂົນສົ່ງຊາກສັດ, ຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະມີຄວາມເສຍຫາຍແກ່ຊັບສິນ ແລະ ການບໍລິການ, ລວມທັງ ການປົກປ້ອງພາບລັກຂອງສາທາລະນະ.

2.1.2. ລຳດັບຂອງການຂ້າທໍາລາຍ

- ໂດຍປົກກະຕິ, ລຳດັບຂອງການທໍາລາຍ ແມ່ນມີການລຽງລຳດັບຄື:
 - ສັດທີ່ຕິດເຊື້ອ;
 - ການສຳຜັດໂດຍກົງກັບສັດທີ່ຕິດເຊື້ອ; ແລະ
 - ສັດທີ່ມີຄວາມອ່ອນໄຫວຕໍ່ການຕິດເຊື້ອລຽງຕາມລຳດັບຄວາມສຳຄັນທາງດ້ານລະບາດວິທະຍາ ອີງໃສ່ຄວາມສ່ຽງຂອງການຕິດເຊື້ອໄວຣັສ ASFV ໃນການຕອບໂຕ້ກັບການລະບາດຂອງພະຍາດ.

2.2. ບັນດາວິທີການຂ້າທຳລາຍ

- ວິທີການຂ້າທຳລາຍທີ່ເລືອກຈະຕ້ອງຄຳນຶງເຖິງສະຫວັດດີການຂອງສັດໃຫ້ຫຼາຍທີ່ສຸດ ແລະ ຈະຕ້ອງເປັນວິທີທີ່ໜ້າເຊື່ອຖືທີ່ສຸດເພື່ອທີ່ຈະຮັບປະກັນວ່າສັດທຸກໆໂຕແມ່ນໄດ້ຮັບການປະຕິບັດຢ່າງມີມະນຸດສະທຳ, ວ່ອງໄວ ແລະ ຖືກຂ້າຢ່າງປອດໄພ.
- ນຳໃຊ້ວິທີການຂ້າທຳລາຍ, ຍືນຍັນການຕາຍຂອງສັດກ່ອນການກຳຈັດຊາກສັດ.
- ໄດ້ມີເງື່ອນໄຂລວມກັນຫຼາຍຢ່າງໃນການຍືນຍັນການຕາຍ ເຊິ່ງລວມມີ:
 - ຊີບພະຈອນຢຸດເຕັ້ນ, ຢຸດຫາຍໃຈ, ກະຈົກຕາສະທ້ອນ ແລະ ໄປ້ຕີນແຂງບໍ່ເໝັ່ງຕິງ;
 - ຕາຄ້າງ;
 - ບໍ່ສາມາດໄດ້ຍິນສຽງຫາຍໃຈ ແລະ ການເຕັ້ນຂອງຫົວໃຈໂດຍການນຳໃຊ້ເຄື່ອງຟັງຫາຍໃຈ (Stethoscope) ເຊິ່ງຈະຕ້ອງໄດ້ມີການຂ້າເຊື້ອພາຍຫຼັງການນຳໃຊ້.
 - ເຍື່ອເມືອກກ້າມເນື້ອເປັນສີເທົາ; ແລະ
 - ບໍ່ສາມາດຍືນຮັບນ້ຳໜັກຮ່າງກາຍຂອງຕົນໄດ້.

2.2.1. ບົນທີ່ໃຊ້ຂ້າ

- ຜູ້ທີ່ນຳໃຊ້ບົນ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ມີປະສົບການໃນການຍິງໝູ ແລະ ສາມາດຕິດຕໍ່ໄດ້ໂດຍໄວເພື່ອຕອບໂຕ້ສະຖານະການສຸກເສີນການລະບາດຂອງພະຍາດ.
- ມີໃບອະນຸຍາດ ແລະ ໜັງສືອະນຸຍາດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຈາກໜ່ວຍງານ ຫຼື ປຶກສາຫາລື ແລະ ປະຕິບັດຕາມລະບຽບການ.
- ບຸກຄົນທີ່ນອກເໜືອຈາກຜູ້ທີ່ນຳໃຊ້ບົນ ແລະ ຜູ້ຊ່ວຍ ຈະຕ້ອງຢູ່ໃນພື້ນທີ່ໂລ່ງ ແລະ ຢູ່ໃນຕຳແໜ່ງທີ່ເໝາະສົມ.
- ເພື່ອຮັບປະກັນປະສິດທິພາບຂອງການຂ້າ, ໝູ ຈະຕ້ອງຖືກຍິງໃນຕຳແໜ່ງທີ່ເໝາະສົມ. ໄລຍະການຍິງຈະຕ້ອງໃຫ້ໃກ້ທີ່ສຸດ, ແຕ່ວ່າ ລຳກ້ອງຂອງບົນຈະຕ້ອງບໍ່ສຳຜັດກັບຫົວຂອງໝູ.
- ບໍ່ຄວນຍິງກະສຸນທີ່ເຫຼືອໃສ່ອາຄານຫຼືຝາຜະໜັງ, ເຊິ່ງສະເກັດຂອງລູກບົນອາດຈະເຮັດໃຫ້ບາດເຈັບຫຼື ເສຍຊີວິດ.

2.2.2. ການຍິງເຈາະກະໂຫຼກ (Penetrating Captive-Bolt) ແລະ ແທງທະລຸ (Pithing)

- ໝູ ຈະຕ້ອງຖືກຄວບຄຸມ ເຊິ່ງຫົວຂອງສັດແມ່ນສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້.
- ຜູ້ດຳເນີນການຂ້າໝູ ຈະຕ້ອງຍິງເຈາະກະໂຫຼກ (Penetrating Captive-Bolt) ໃນມຸມທີ່ເໝາະສົມຂອງກະໂຫຼກຫົວໃນຕຳແໜ່ງທີ່ເໝາະສົມ.
- ໄລຍະຂອງການຍິງເຈາະກະໂຫຼກ (Penetrating Captive-Bolt) ແລະ ກະສຸນຈະຕ້ອງມີຄວາມເໝາະສົມທາງດ້ານຂະໜາດ ແລະ ອາຍຸຂອງໝູທີ່ຈະມີການຂ້າທຳລາຍ.
- ເພື່ອຮັບປະກັນປະສິດທິພາບຂອງການນຳໃຊ້ເຄື່ອງຍິງເຈາະກະໂຫຼກ (Penetrating Captive-Bolt) ການຂ້າແທງທະລຸ Pithing ຈະຕ້ອງປະຕິບັດພາຍຫຼັງທັນທີເມື່ອມີການຍິງ ເພື່ອຮັບປະກັນການຕາຍຂອງສັດ.
 - ການແທງທະລຸ ແມ່ນເປັນຂະບວນການທຳລາຍລະບົບປະສາດໃນເຊວສະໝອງເພື່ອຮັບປະກັນວ່າສັດຕາຍ, ເຊິ່ງສາມາດປະຕິບັດໂດຍການສອດແທ່ງໂລຫະຜ່ານຮູໂດຍເຄື່ອງເຈາະກະໂຫຼກ (Penetrating Captive-Bolt).

2.2.3. ການສິດຢາສະຫຼົບເກີນຂະໜາດເພື່ອຂ້າສັດ

- ການໃຊ້ຢາສະຫຼົບເກີນຂະໜາດແມ່ນສາມາດໃຊ້ໃນການຂ້າທຳລາຍ, ແຕ່ວ່າ ບໍ່ເໝາະສຳລັບການຂ້າທຳລາຍໝູຈຳນວນຫຼາຍ.
- ໃນທາງທີ່ດີ, ການສິດຢາຂ້າສັດຄວນສິດເຂົ້າທາງເສັ້ນເລືອດ ຫຼື ທາງຫົວໃຈ.
- ສັດທີ່ຖືກຂ້າທຳລາຍດ້ວຍວິທີການດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະຕ້ອງບໍ່ສະໜອງເພື່ອການບໍລິໂພກໃຫ້ແກ່ຄົນ ຫຼື ສັດ.
- ບຸກຄະລາກອນທີ່ນຳໃຊ້ວິທີການດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຝຶກ ແລະ ມີຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບເຕັກນິກການໃຫ້ຢາສະຫຼົບ.
- ການໃຊ້ຢາສະຫຼົບ ແລະ ການກຳຈັດຊາກໝູດ້ວຍວິທີການດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະຕ້ອງປະຕິບັດຕາມລະບຽບການ ແລະ ນິຕິກຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.
- ໝູຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຄວບຄຸມທີ່ເໝາະສົມເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການຈັດການ. ຖ້າຫາກຈຳເປັນ, ຈະຕ້ອງມີການເຮັດໃຫ້ໝູສະຫງົບກ່ອນການສິດຢາ.

2.2.4. ການໃຊ້ໄຟຟ້າຊ່ອດ

- ການຂ້າສັດດ້ວຍການໃຊ້ໄຟຟ້າຊ່ອດ ໂດຍການສົ່ງກະແສໄຟຟ້າຜ່ານຫົວໃຈເພື່ອກະຕຸ້ນໃຫ້ເກີດພາວະຫົວໃຈລົ້ມເຫຼວ ແລະ ຢຸດການບໍາເລືອດ.
- ສຳລັບການຂ້າທຳລາຍທີ່ໄດ້ຜົນ, ຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າ ມີກະແສໄຟ (Electrode) ໃຫ້ສຳຜັດກັບໝູ ກ່ອນທີ່ຈະນຳໃຊ້ໄຟຟ້າ ແລະ ສຳຜັດກັບໝູເຕັມເວລາໃນຂະນະດຳເນີນການນຳໃຊ້ໄຟຟ້າ.
- ໝູທີ່ຈະຂ້າທຳລາຍຈະຕ້ອງເອົາມາປະໄວ້ໃນບ່ອນທີ່ມີການສະໜອງໄຟຟ້າ ແລະ ໝູຖືກຄວບຄຸມຢ່າງເໝາະສົມ.
- ທີ່ມຂ້າທຳລາຍ ຈະຕ້ອງສວມໃສ່ຊຸດປ້ອງກັນທີ່ເໝາະສົມເພື່ອປ້ອງກັນໄຟຟ້າຊ່ອດ (ເຊັ່ນ: ຖົງຢາງມື ແລະ ເກີບໂບກ).
- ກະແສໄຟຟ້າທີ່ສະຫງົບແມ່ນໃຊ້ມີດຕັດທີ່ສາມາດຂະຫຍາຍໄປສະໜອງຢ່າງໜ້ອຍ (03) ສາມ ວິນາທີ; ຕາມມາດ້ວຍການສົ່ງຄື້ນກະແສໄຟ (Electrode) ໃນຕຳແໜ່ງທີ່ຂະຫຍາຍເຖິງຫົວໃຈທີ່ໃຊ້ກະແສໄຟຟ້າຢ່າງໜ້ອຍ (03) ສາມ ວິນາທີ.

2.2.5. ການໃຊ້ກາສ

2.2.5.1. ກາກບ້ອນໄດອິກາສ (CO_2)

- ການຫາຍໃຈເອົາກາສ CO_2 ແມ່ນເປັນການເລັ່ງປະຕິກິລິຍາພາວະກົດໃນລະບົບຫາຍໃຈ ແລະ ການເຜົາຜານອາຫານ. ສະນັ້ນ, ຈະເປັນການຫຼຸດຄ່າ pH ໃນທາດແຫຼວຂອງໄຂສັນຫຼັງ ແລະ ລະບົບເຊວປະສາດ ເຊິ່ງຈະເຮັດໃຫ້ໝົດສະຕິ ແລະ ເສຍຊີວິດໃນທີ່ສຸດພາຍຫຼັງສຸດດິນເປັນເວລາດົນ.
- ໃນຫ້ອງ (ເຊັ່ນ: ຕູ້ຄ້ອນເທນເນີ້ທີ່ມີກາສ ຫຼື ອຸປະກອນ) ແມ່ນເປັນຂໍ້ບັງຄັບທີ່ຈະຕ້ອງມີ ໃນການຂ້າໂດຍໃຊ້ກາສ CO_2 ເພື່ອຂ້າໝູຈຳນວນຫຼາຍໂຕ.
- ສຳລັບກາສ CO_2 ທີ່ຈະມີປະສິດທິພາບໃນການຂ້າທຳລາຍ, ສັດຈະຕ້ອງໄດ້ດື່ມເອົາກາສ CO_2 ຢ່າງໜ້ອຍ 30% ຂອງອາກາດທັງໝົດ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ໝົດສະຕິ ແລະ 70% ຂອງອາກາດຈະຕ້ອງປະກອບມີກາສ CO_2 ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າສັດຕາຍ.
- ຄວາມເຂັ້ມຂຸ້ນຂອງ CO_2 ທີ່ຕ້ອງການສາມາດນຳໃຊ້ລູກສູບຂອງກາສ CO_2 ຫຼື ນ້ຳກ້ອນແຫ້ງ ແລະ ໄດ້ຮັບການຕິດຕາມດ້ວຍເຄື່ອງຈັບກາສ CO_2 .
- ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ສັດຕາຍ, ໃຫ້ສັດໄດ້ດື່ມເອົາກາສ CO_2 ຢ່າງໜ້ອຍ 20 ນາທີ ຫຼື ດົນກວ່ານັ້ນສຳລັບສັດທີ່ຫາກໍ່ເກີດ ຫຼື ສັດທີ່ມີອາຍຸນ້ອຍ.

2.2.6. ການຂ້າ

- ຄວນມີການພິຈາລະນາການຂ້າ ຖ້າຫາກວ່າ ການຂ້າກັບທີ່ຫາກບໍ່ສາມາດເຮັດໄດ້ສໍາລັບໝູ ແລະ ສັດ ຈະຕ້ອງໄດ້ຖືກຂ້າໃກ້ກັບໂຮງຂ້າສັດ.
- ບັນດາສະພາບເງື່ອນໄຂສະເພາະ ທີ່ຈະຕ້ອງສາມາດສະໜອງໃຫ້ແມ່ນພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂລຸ່ມນີ້:
 - ອະນຸຍາດໃຫ້ມີການຂົນສົ່ງໝູໄປໂຮງຂ້າສັດ.
 - ເຈົ້າຂອງໂຮງຂ້າສັດພ້ອມທີ່ຈະດໍາເນີນການຂ້າສັດ.
 - ໝູທີ່ຖືກຂ້າທໍາລາຍແມ່ນບໍ່ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ສາທາລະນະ.
 - ສັດທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍແມ່ນບໍ່ມີພະຍາດ.
 - ໃນລະຫວ່າງການຂົນສົ່ງ/ການເຄື່ອນຍ້າຍສັດ, ນໍາໃຊ້ມາດຕະການທາງດ້ານຄວາມປອດໄພທາງຊີວະໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໃຫ້ແກ່ສັດອື່ນ.
 - ໝູ ຈະຕ້ອງຜ່ານການກວດກາກ່ອນ ຫຼື ຫຼັງການຕາຍໃນໂຮງຂ້າສັດ.
 - ພະນັກງານໂຮງຂ້າສັດແມ່ນໄດ້ຮັບການຝຶກທາງດ້ານຄວາມປອດໄພທາງຊີວະເພື່ອຫຼີກລ່ຽງການແຜ່ລະບາດຂອງໄວຣັດ ASFV.

3.

ການກໍາຈັດຊາກສັດ

3.1. ການພິຈາລະນາທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ

3.1.1. ການພິຈາລະນາທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ

- ບັນດາກິດຈະກຳທີ່ສະເໜີເພື່ອກໍາຈັດຊາກສັດຕ້ອງໄດ້ຄໍານຶງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຢ່າງເໝາະສົມ ເຊິ່ງມີການພິຈາລະນາທີ່ອີງໃສ່ນິຕິກຳ ພ້ອມກັບຄຳເຫັນຈາກໜ່ວຍງານສິ່ງແວດລ້ອມ.
- ປົກສາທາລີກັບເຈົ້າໜ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຊັ່ນ: ອົງການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ (ຖ້າຫາກມີ).
- ການວາງແຜນການກໍາຈັດຊາກສັດ ຈະຕ້ອງລວມເອົາບັນດາມາດຕະການໃນການປ້ອງກັນ ຫຼື ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ອາດມີຜົນກະທົບຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງຄົນ ຫຼື ສັດ.
- ສະຖານທີ່ກໍາຈັດຊາກສັດ ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການບັນທຶກເອກະສານຢ່າງລະອຽດ.

3.1.2. ການພິຈາລະນາທາງດ້ານຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ

- ໃນກໍລະນີທີ່ມີການລະບາດຂອງພະຍາດ ASF, ເຈົ້າໜ້າທີ່ສັດຕະວະແພດພ້ອມກັບເຈົ້າໜ້າທີ່ທ້ອງຖິ່ນ ຈະຕ້ອງກຳນົດພື້ນທີ່ ແລະ ເຂດທີ່ມີການຕິດເຊື້ອເພື່ອທີ່ຈະສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະການທາງດ້ານຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ ແລະ ຄວບຄຸມພະຍາດ.
- ຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ (ເຊັ່ນ: ການຄວບຄຸມການເຄື່ອນຍ້າຍ) ສໍາລັບບຸກຄະລາກອນ, ສັດ ແລະ ຊັບພະຍາກອນອາດແຕກຕ່າງກັນໃນແຕ່ລະພື້ນທີ່ ແລະ ຈະຕ້ອງອີງໃສ່ການຕັດສິນຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ສັດຕະວະແພດ.
- ການວາງແຜນສໍາລັບພາວະສຸກເສີນຢ່າງຮອບຄອບ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ ເພື່ອປ້ອງກັນການແຜ່ລາມຂອງໄວຣັສ ASFV ຈາກລົດບັນທຸກ ຈົນເຖິງ ອຸປະກອນທີ່ກ່ຽວກັບການຂົນສົ່ງອື່ນໆ ເຊິ່ງມີຄວາມສໍາຄັນຫຼາຍໃນການຈຳກັດຜົນກະທົບຂອງພະຍາດຕໍ່ກັບໝູປ່າ ແລະ ໝູລ້ຽງ.
- ການປະຕິບັດຕາມຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາເຂັ້ມງວດ, ມາດຕະການດ້ານອະນາໄມ ແລະ ຂ້າເຊື້ອໂດຍພະນັກງານກຳຈັດຊາກສັດແມ່ນເປັນສິ່ງຈຳເປັນໃນການປ້ອງກັນການແຜ່ລາມຂອງໄວຣັດ ASFV ລະຫວ່າງບັນດາອາຄານຕ່າງໆ.

3.2. ສະຖານທີ່ກຳຈັດຊາກສັດ

- ຈຸດປະສົງຕົ້ນຕໍຂອງການກຳຈັດຊາກສັດແລະວັດຖຸອຸປະກອນອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກໍ່ເພື່ອປ້ອງກັນການລະບາດຂອງໄວຣັດ ASFV ແລະ ການປົນເປື້ອນຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ.
- ການກຳຈັດຊາກສັດ ຈະຕ້ອງເຮັດໃຫ້ສໍາເລັດໄວເທົ່າທີ່ຈະໄວໄດ້ພາຍຫຼັງການຂ້າທໍາລາຍ ແລະ ຈະຕ້ອງນໍາໃຊ້ການຂົນສົ່ງໃຫ້ໜ້ອຍທີ່ສຸດ.
- ຈາກມຸມມອງຂອງຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ, ເຊິ່ງຂຶ້ນກັບເງື່ອນໄຂສະພາບແວດລ້ອມທ້ອງຖິ່ນ, ການກຳຈັດໃນສະຖານທີ່ແມ່ນດີກວ່າການຂົນສົ່ງຊາກໝູອອກນອກສະຖານທີ່.
- ເມື່ອມີການພິຈາລະນາກ່ຽວກັບການກຳຈັດຊາກໝູນອກສະຖານທີ່, ຈະຕ້ອງໃຫ້ຄວາມໃສ່ໃຈເປັນພິເສດຕໍ່ມາດຕະການຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາໃນການຂົນສົ່ງຊາກສັດ ແລະ ວັດຖຸອຸປະກອນອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

3.3. ບັນດາວິທີການກຳຈັດຊາກສັດ

3.3.1. ການກຳຈັດດ້ວຍຄວາມຮ້ອນ

- ວິທີການກຳຈັດດ້ວຍຄວາມຮ້ອນແມ່ນ ນໍາໃຊ້ການເຜົາໄໝ້ໃນອຸນຫະພູມທີ່ສູງເພື່ອທໍາລາຍຊາກສັດ ແລະ ວັດຖຸອຸປະກອນຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.
- ເນື່ອງຈາກວ່າ ໝູແມ່ນເປັນສັດທີ່ມີໄຂມັນສູງ, ການກຳຈັດດ້ວຍຄວາມຮ້ອນຈຶ່ງຖືວ່າເປັນວິທີກຳຈັດໝູທີ່ມີປະສິດທິຜົນ.

3.3.1.1. ການຈຸດຢູ່ກາງແຈ້ງ

- ການຈຸດຢູ່ກາງແຈ້ງ ໝາຍເຖິງ: ການຈຸດຊາກໝູໃນບ່ອນເປີດກ້ວາງ, ໂດຍການນຳໃຊ້ເຕັກນິກການເຜົາໄໝ້ ຫຼື ເຕັກນິກການຈຸດອື່ນໆທີ່ນຳໃຊ້ອຸປະກອນທີ່ເຜົາໃຫ້ເປັນຂີ້ເຖົ່າ.
- ການຈຸດຢູ່ກາງແຈ້ງຈະຕ້ອງດຳເນີນຢູ່ຈຸດທີ່ໄກຈາກເຂດສາທາລະນະ ແລະ ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນທີ່ສຸດ.
- ຈະຕ້ອງສ້າງກອງຟື້ນກ່ອນຈະມີການຈຸດ ໄລຍະຫ່າງ 10 ມ ຈາກບ່ອນຈຸດຕິດໄຟ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ກອງຟື້ນຄວນຍາວ 1 ມ ແມ່ນສາມາດຮອງຮັບຊາກໝູໄດ້ 4-5 ໂຕຂຶ້ນກັບຂະໜາດຂອງໝູ.
- ຂໍ້ແນະນຳທົ່ວໄປຂອງອຸປະກອນເຊື້ອເຟີງຕໍ່ຊາກໝູຂະໜາດໃຫຍ່ 4-5 ໂຕ ລວມມີ:
 - ທ່ອນໄມ້ໃຫຍ່: 3 ທ່ອນ, 2.5 ມ 100 ມມ 75 ມມ;
 - ເຟືອງແຫ້ງ: 220 ກລ;
 - ທ່ອນໄມ້ນ້ອຍ: 35 ກລ;
 - ຖ່ານຫີນ: 200 ກລ;
 - ນ້ຳມັນ: 5 ລິດ.

3.3.1.2. ການເຜົາໃນຊຸມ

- ການເຜົາຊຸມຝັງສາມາດດຳເນີນຕາມຮ່ອງລະບາຍ ຫຼື ກ່ອງຫີນໄຟ.
- ການເຜົາຊຸມຝັງແມ່ນ ເປັນເຕັກນິກໃນການເຜົາໄໝ້ວັດຖຸທີ່ນຳໃຊ້ອາກາດທີ່ໃຊ້ພັດລົມບັງຄັບ. ເຊິ່ງອຸປະກອນປະກອບດ້ວຍພັດລົມຂະໜາດໃຫຍ່ໃນການພັດລົມເຂົ້າໄປໃນຮ່ອງລະບາຍ ຫຼື ກ່ອງ.
- ເຊື້ອໄຟຊະນິດແຂງເຊັ່ນ: ຫຍ້າເຟືອງ, ຫຍ້າແຫ້ງ, ເສດໄມ້ ແລະ ເສດໄມ້ເລື່ອຍ ຈະຕ້ອງມີການນຳໃຊ້. ສຳລັບການເຜົາໄໝ້ທີ່ເໝາະສົມ, ສັດສ່ວນ ລະຫວ່າງ ເຊື້ອໄຟ ແລະ ນ້ຳໜັກຊາກໝູແມ່ນຢູ່ລະຫວ່າງ 1:1 ເຖິງ 2:1 ເຊິ່ງຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການນຳໃຊ້.

3.3.1.3. ການເຜົາໂດຍນຳໃຊ້ເຕົາເຜົາຊາກສັດແບບຖາວອນ

- ສະຖານທີ່ຕັ້ງເຕົາທີ່ໃຊ້ເຜົາ ຕ້ອງຢູ່ບ່ອນທີ່ມີການຄວບຄຸມສູງ ແລະ ພາຍໃຕ້ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ມີການລ້ອມທີ່ມີການກັກເກັບຂີ້ເຖົ່າໄດ້ເປັນຢ່າງດີ.
- ເຕົາເຜົາຊາກແບບຖາວອນ, ພາຍຫຼັງທີ່ເຜົາໃຫ້ວັດຖຸຈະລະເຫີຍອອກຈາກຫ້ອງເຜົາໄໝ້.
- ການຂົນສົ່ງຊາກໝູ ແລະ ວັດຖຸອຸປະກອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໄປຫາສະຖານທີ່ຕັ້ງເຕົາເຜົາ ຕ້ອງມີການພິຈາລະນາຢ່າງລະມັດລະວັງ ແລະ ມີຂັ້ນຕອນດ້ານຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ການປະຕິບັດຕາມຢ່າງເຄັ່ງຄັດ.
- ສຳລັບຟາມສັດຂະໜາດໃຫຍ່, ໂຮງຮຽນສັດຕະວະແພດ ແລະ ຫ້ອງວິໄຈພະຍາດສັດຄວນມີເຕົາເຜົາຊາກສັດເພື່ອນຳໃຊ້ໃນກໍລະນີສຸກເສີນ.

3.3.2. ການຝັງຊາກສັດ

- ຊາກໝູທຸກໆອາຍຸ ແລະ ວັດຖຸອຸປະກອນທີ່ປົນເປື້ອນ (ເຊັ່ນ: ຂີ້ເຫຍື້ອ ແລະ ຂີ້ສັດ) ສາມາດຖືກທຳລາຍໂດຍການຝັງ ຖ້າຫາກມີສະຖານທີ່ຝັງ.
- ມີຫຼາຍໆວິທີການຝັງ ເຊັ່ນ: ການຂຸດເປັນຮ່ອງແລ້ວຝັງ, ການຝັງຢູ່ບ່ອນໃຫ້ບໍລິການຫຼຸມຝັງ ການຝັງຊາກໝູຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ ແລະ ການຝັງເທິງໜ້າດິນໂດຍການເອົາດິນກົບໄວ້.
- ຈຸດທີ່ໃຊ້ຝັງ ຈະຕ້ອງມີຄວາມກ້ວາງທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ອຸປະກອນເພື່ອດຳເນີນການຂຸດຂຸມຝັງ..
- ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ຈະຕ້ອງມີດິນທີ່ບໍ່ແຫຼວສາມາດຊຶມຜ່ານໄດ້ຢ່າງໜ້ອຍ 0.6 ມ ລະຫວ່າງ ພື້ນຂອງຂຸມຝັງ ແລະ ບ່ອນທີ່ມີນ້ຳ, ຄວາມເລິກຂອງດິນຢ່າງໜ້ອຍ 0.6 ມ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດກວມເອົາຊາກໝູທີ່ຝັງໄດ້.
- ແນະນຳໃຫ້ມີການກວດກາຂຸມຝັງເປັນປົກກະຕິ ພາຍຫຼັງການຝັງ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດດຳເນີນການທີ່ເໝາະສົມໃນກໍລະນີທີ່ມີການຮົ່ວຊຶມອອກມາ ຫຼື ບັນຫາອື່ນໆ.

3.3.3. ການຈັດການໄຂມັນຂອງສັດທີ່ຕາຍ (Rendering)

- ການຈັດການໄຂມັນຂອງສັດທີ່ຕາຍແມ່ນ ເປັນຂັ້ນຕອນໃນການສ້າງຄວາມຮ້ອນແກ່ວັດຖຸດິບເພື່ອແຍກໄຂມັນອອກຈາກເນື້ອເຫຍື້ອ ແລະ ແຍກໄຂມັນອອກຈາກເນື້ອເຫຍື້ອທີ່ແຂງປະເພດອື່ນໆ.
- ຈຸດປະສົງຂອງການຈັດການໄຂມັນຂອງສັດທີ່ຕາຍແມ່ນ ເປັນການປ່ຽນຊາກໝູ ໃຫ້ເປັນໂປຣຕິນທີ່ປາສະຈາກເຊື້ອພະຍາດ (Pathogen) ແລະ ສ້າງວັດຖຸທີ່ມີຄ່າອື່ນໆ ໃນຂະນະທີ່ສາມາດຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບດ້ານລົບຈາກຊາກໝູຕໍ່ກັບສຸຂະພາບຂອງຄົນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ຜະລິດຕະພັນທີ່ໄດ້ມາຈາກການຈັດການໄຂມັນຂອງສັດທີ່ຕາຍ ຈະຕ້ອງຜ່ານການກວດຫາເຊື້ອຈຸລິນຊີຂະໜາດນ້ອຍກ່ອນການປ່ອຍອອກໄປ.
- ຊັບພະຍາກອນຫຼັກທີ່ຕ້ອງມີເພື່ອຈັດການໄຂມັນຂອງສັດທີ່ຕາຍແມ່ນສະຖານທີ່ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການຈັດການໄຂມັນຂອງສັດທີ່ຕາຍ. ການຈັດການໄຂມັນຂອງສັດທີ່ຕາຍ ອາດໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາເພື່ອການກຳຈັດຊາກໝູພາຍໃຕ້ສະຖານທີ່ການຈັດການໄຂມັນຂອງສັດທີ່ຕາຍທີ່ມີສະໜອງໃຫ້.
- ຂັ້ນຕອນໃນການຈັດການໄຂມັນຂອງສັດທີ່ຕາຍຈະຕ້ອງໄດ້ເຮັດພາຍໃນ 24 ເຖິງ 48 ຊົ່ວໂມງຫຼັງການຕາຍຂອງສັດ, ຖ້າຊາກໝູໄດ້ຮັບການເກັບຮັກສາໃນອຸນຫະພູມທີ່ເໝາະສົມ (ຕໍ່າກວ່າ 4°C).

3.3.4. ການເຮັດໃຫ້ຍ່ອຍສະຫຼາຍ

- ການເຮັດໃຫ້ຍ່ອຍສະຫຼາຍແມ່ນ ເປັນວິທີການກຳຈັດຊາກໝູເຊິ່ງອາດມີການດຳເນີນການພາຍໃນອາຄານ ຫຼື ກາງແຈ້ງ ເຊິ່ງເປັນການສົ່ງເສີມການຍ່ອຍສະຫຼາຍຜ່ານການວາງຊາກໝູຢູ່ລະຫວ່າງ ຊັ້ນຂອງທາດອິນຊີທີ່ອຸດົມໄປດ້ວຍທາດກາກບ່ອນ..
- ໃນການດຳເນີນການຍ່ອຍສະຫຼາຍ, ຈະຕ້ອງສ້າງກອງຫຍ້າເຟືອງ. ຂະບວນການຍ່ອຍສະຫຼາຍທີ່ມີອຸນຫະພູມ 60°C ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັກສາໄວ້ 2 ວັນເພື່ອໃຫ້ສາມາດກຳຈັດໄວຣັສ ASFV ໃນຊາກໝູຈົນເຖິງໄຂກະດູກ.
- ໃນລະຫວ່າງຂັ້ນຕອນການຍ່ອຍສະຫຼາຍ, ການເພີ່ມກາກບ່ອນໃຫ້ພຽງພໍ (ທາດອິນຊີທີ່ອຸດົມໄປດ້ວຍກາກບ່ອນເຊັ່ນ: ຂີ້ເລື່ອຍ, ເສດໄມ້, ສາລີບົດ ແລະ ເຟືອງແຫ້ງ) ແມ່ນຈຳເປັນເພື່ອດູດຊຶມຄວາມຊຸ່ມທີ່ເກີນ ແລະ ຮັກສາຄວາມຮ້ອນ/ຮັກສາອຸນຫະພູມພາຍໃນທີ່ສູງ ເພື່ອການຍ່ອຍສະຫຼາຍທີ່ໄວ ແລະ ການຢຸດການເກີດພະຍາດ (Pathogen)
- ຊາກໝູແມ່ນ ສາມາດຍ່ອຍສະຫຼາຍທັງໝົດ ຫຼື ຢູ່ດິນ ແລະ ປະສົມກັບວັດຖຸຍ່ອຍສະຫຼາຍ (ເຊັ່ນ: ທາດອິນຊີທີ່ອຸດົມໄປດ້ວຍກາກບ່ອນ). ສຳລັບທຸກໆ 500 ກລ ຂອງຊາກໝູ, ເຊິ່ງຄາດຄະເນວ່າ 2.5 ມ³ ເຖິງ 5 ມ³ ຂອງທາດກາກບ່ອນແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ.

4.

ການອະນາໄມ ແລະ ຂ້າເຊື້ອ

- ພາຍຫຼັງດຳເນີນ ການຂ້າທຳລາຍ ແລະ ການກຳຈັດ, ຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງມີການອະນາໄມ ແລະ ຂ້າເຊື້ອ ໃນສະຖານທີ່ຕິດເຊື້ອ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມ.
 - ວັດຖຸທີ່ອາດປົນເປື້ອນ ເຊັ່ນ: ຂີ້ໜູ, ພື້ນ, ເພືອງ ແລະ ອາຫານສັດ ຈະຕ້ອງໄດ້ເອົາອອກ ແລະ ກຳຈັດ ຢ່າງເໝາະສົມ.
- ການທຳຄວາມສະອາດເບື້ອງຕົ້ນແມ່ນ ເປັນສິ່ງທີ່ຈຳເປັນກ່ອນການນຳໃຊ້ຢາຂ້າເຊື້ອໃດໜຶ່ງ. ພາຍຫຼັງການທຳຄວາມ ສະອາດເບື້ອງຕົ້ນແລ້ວ, ການຂ້າເຊື້ອແມ່ນ ຈະຕ້ອງນຳໃຊ້ (ເຊັ່ນ: ການສົດພື້ນນ້ຳຢາຂ້າເຊື້ອ ທີ່ເໝາະສົມເພື່ອຂ້າເຊື້ອທີ່ປົນເປື້ອນໃດໜຶ່ງຢູ່ຕາມພື້ນຜິວ).

5.

ໄລຍະເວລາພັກຄອກສັດກ່ອນເອົາໝູເຂົ້າມາລ້ຽງຄືນ

- ໄລຍະການພັກຄອກສັດກ່ອນການເອົາໝູມາລ້ຽງເຕີມຈະຕ້ອງໄດ້ມີການປຶກສາຫາລືແລະຕົກລົງກັນ ກັບເຈົ້າໜ້າທີ່ສັດຕະວະແພດ, ເຈົ້າຂອງຟາມ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ.
- ໂດຍຫຼັກການທົ່ວໄປ, ໄລຍະການພັກຄອກສັດກ່ອນການເອົາໝູມາລ້ຽງຄືນແມ່ນຈະສັ້ນກວ່າໃນຊ່ວງ ອາກາດຮ້ອນ ເມື່ອທຽບກັບເຂດທີ່ມີອຸນຫະພູມຕ່ຳ ຫຼື ເຢັນ, ເຊິ່ງເວລາທີ່ແນະນຳແມ່ນ 40 ວັນ.
- ໃນຕອນທ້າຍຂອງໄລຍະການເອົາໝູມາລ້ຽງຄືນ, ໝູໃໝ່ອາດມີການເອົາເຂົ້າມາຄອກໃນສະຖານທີ່ທີ່ ເຄີຍຕິດເຊື້ອມາກ່ອນ ເຊິ່ງເລີ່ມຈາກການເຝົ້າຍາມໝູ.

6.

ການພິຈາລະນາ ແລະ ທິດທາງໃນອະນາຄົດ

- ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຊອກຫາຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມເພື່ອປະເມີນຢ່າງມີປະສິດທິພາບໃນວິທີການຂ້າທຳລາຍດ້ວຍການຖອນແຂ້ວສ່ວນໃດໜຶ່ງໃນການຄຸ້ມຄອງການລະບາດຂອງພະຍາດ ASF.
- ວິທີການຂ້າທຳລາຍ ແລະ ການກຳຈັດທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດ ຈະຕ້ອງໄດ້ຖືກເລືອກເພື່ອໃຫ້ສາມາດດັດປັບໃຫ້ເຂົ້າກັບສະພາບຕົວຈິງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ເງື່ອນໄຂສະເພາະໃນພາກສະໜາມ.
- ເພື່ອຮັກສາຄວາມພ້ອມໃນການກະກຽມການຄຸ້ມຄອງການລະບາດຂອງພະຍາດ ASF, ຈະຕ້ອງມີການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ການໃຫ້ຄວາມຮູ້ໃໝ່ໃຫ້ແກ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເປັນປະຈຳ.
- ວິທີການທີ່ຄຸ້ມຄ່າ ແລະ ເໝາະສົມສຳລັບການຂ້າທຳລາຍ ແລະ ຄົ້ນຄ້ວາກ່ຽວກັບນິເວດຂອງໝູປ່າ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາ ແລະ ຄົ້ນຄ້ວາກ່ຽວກັບນິເວດຂອງໝູໃນຖິ່ນນັ້ນ.
- ເຈົ້າໜ້າທີ່ສັດຕະວະແພດ ຈະຕ້ອງພົວພັນກັບພາກເອກະຊົນ, ສະມາຄົມລ້ຽງສັດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆເຖິງຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະການຊີດເຊີຍ.

ແຜນວາດແນວຄວາມຄິດ (Mind map)

ເນື່ອງຈາກວ່າບໍ່ມີການປິ່ນປົວ ແລະ ວັກຊີນສໍາລັບພະຍາດອະຫິວາໝູອາຟິຣາຫຼື ASF, ມາດຕະການໃນການຄວບຄຸມຫຼັກຂອງພະຍາດ ASF ແມ່ນການຂ້າທໍາລາຍໝູ ເພື່ອປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມການລະບາດເພີ່ມເຕີມຂອງພະຍາດ. ມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າ ສັດແມ່ນໄດ້ຮັບການຂ້າທໍາລາຍຢ່າງວ່ອງໄວ ແລະ ມີມະນຸດສະທໍາ, ລວມທັງ ການຍືນຍັນການຕາຍກ່ອນການກໍາຈັດຊາກໝູ ຈະສາມາດເລີ່ມຂຶ້ນໄດ້ (FAO, 2001). ເນື່ອງຈາກວ່າ ສັດທີ່ມີຊີວິດຈຳນວນທີ່ເຫຼືອແມ່ນຈະສືບຕໍ່ຜະລິດ ແລະ ແຜ່ເຊື້ອພະຍາດ ASF ຫຼື ໄວຣັດ ASFV, ຄວາມໄວ ແລະ ທີ່ຕັ້ງແມ່ນ ມີຄວາມສໍາຄັນພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ມີການຍືນຍັນການຕິດເຊື້ອ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໃນການວາງແຜນການຂ້າທໍາລາຍ, ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການພິຈາລະນາກ່ຽວກັບຜົນປະໂຫຍດຂອງສ່ວນລວມ (FAO, 2001). ພາຍຫຼັງການຂ້າທໍາລາຍ, ການກໍາຈັດຊາກໝູ ແລະ ວັດຖຸທີ່ກ່ຽວຂ້ອງແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນທີ່ສຸດ ເພື່ອທີ່ຈະສາມາດປ້ອງກັນການລະບາດຂອງໄວຣັດ ASFV. ການກໍາຈັດ ຈະຕ້ອງເຮັດໃຫ້ສໍາເລັດໄດ້ຢ່າງຄົບຖ້ວນ ພາຍຫຼັງການຂ້າທໍາລາຍ ເພື່ອທີ່ຈະຫຼຸດຜ່ອນໂອກາດທີ່ຈະມີການແຜ່ເຊື້ອຂອງວັດຖຸດັ່ງກ່າວ (FAO, 2001). ບັນດາໜ້າວຽກໃນການຕິດຕາມ ລວມທັງ: ການທໍາຄວາມສະອາດ ແລະ ການຂ້າເຊື້ອຂອງສະຖານທີ່ຕິດເຊື້ອ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໄລຍະການເອົາໝູມາລ້ຽງຄືນ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຮອງຮັບເພື່ອເສີມຂະຫຍາຍການຄວບຄຸມພະຍາດ ASF.

ຄູ່ມືດັ່ງກ່າວນີ້ ໃຫ້ຄໍາແນະນໍາແກ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ລັດຖະບານ ແລະ ຄົວເຮືອນທີ່ລ້ຽງໝູຂະໜາດນ້ອຍ ໃນການວາງແຜນ ແລະ ການດໍາເນີນການຂ້າທໍາລາຍ ແລະ ກໍາຈັດຊາກໝູທີ່ຕິດເຊື້ອ, ລວມທັງ ການດໍາເນີນການອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຊັ່ນ: ການອະນາໄມ ແລະ ການຂ້າເຊື້ອທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບພະຍາດ ASF ວ່າດ້ວຍການກະກຽມຮັບມື ແລະ ການແກ້ໄຂ ເມື່ອມີການລະບາດຂອງພະຍາດ ASF. ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ ແບບການລະບຸລາຍການຂອງຊຸດປ້ອງກັນພະຍາດ (PPE) ໃນຂັ້ນຕອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງສໍາລັບບຸກຄະລາກອນໃນຂັ້ນຕອນການຂ້າທໍາລາຍ ແລະ ການກໍາຈັດ.

2

ການຂ້າທຳລາຍ

2.1. ການວາງແຜນການດຳເນີນການຂ້າທຳລາຍ

ການສ້າງແຜນດຳເນີນງານສຳລັບການຂ້າທຳລາຍ (ແຜນຂ້າທຳລາຍ) ແມ່ນເປັນສິ່ງທີ່ສຳຄັນ. ແຜນຂ້າທຳລາຍ ຈະຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາກ່ຽວກັບສະຖານະການ ຫຼື ສະພາບການສະເພາະຂອງປະເທດ/ຂົງເຂດເຂົ້າໃນແຜນ (AVMA, 2018). ບັນດາປັດໃຈໃນການພິຈາລະນາສຳລັບການຂ້າທຳລາຍສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຈະລວມເອົາ: ຂໍ້ຈຳກັດທາງດ້ານເວລາ, ຄວາມປອດໄພຂອງຄົນງານ, ກຳມະສິດເຈົ້າຂອງສັດ, ການຊົດເຊີຍ, ພາບລັກໃນສາທາລະນະ, ຈຳນວນ ແລະ ຂະໜາດຂອງໝູ, ສະພາບລ້ອມຂອງສັດ (ເຊັ່ນ: ລ້ຽງໃນຮົ່ມ ຫຼື ລ້ຽງກາງແຈ້ງ), ຈຳນວນບຸກຄະລາກອນທີ່ມີ ແລະ ອຸປະກອນທີ່ໃຊ້ສຳລັບການຂ້າທຳລາຍ, ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ແລະ ອຸປະກອນທີ່ມີ, ການປະຕິບັດຕໍ່ສັດ, ວິທີການຂ້າທຳລາຍ, ການເຄື່ອນຍ້າຍຊາກສັດ ແລະ ວິທີການກຳຈັດ (AVMA, 2018). ນອກນັ້ນ, ການຊົດເຊີຍທີ່ມີແມ່ນເປັນສິ່ງທີ່ສຳຄັນສຳລັບເຈົ້າຂອງສັດ ແລະ ອາດມີຜົນຕໍ່ກັບປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນຂອງການດຳເນີນການຂ້າທຳລາຍ ເຊິ່ງຈະຕ້ອງໄດ້ມີການພິຈາລະນາຢ່າງລະມັດລະວັງ, ເຊິ່ງແນະນຳໃຫ້ມີການປຶກສາຫາລືຮ່ວມກັບຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກ່ອນທີ່ຈະມີການວາງແຜນການຮັບມື.

ແຜນການຂ້າທຳລາຍ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການສ້າງຂຶ້ນໂດຍການປຶກສາຫາລືກັບເຈົ້າໜ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ. ກິດຈະກຳການດຳເນີນງານກ່ຽວກັບການຂ້າທຳລາຍ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການນຳພາໂດຍເຈົ້າໜ້າທີ່ສັດຕະວະແພດທີ່ໄດ້ຮັບການມອບໝາຍໂດຍໜ່ວຍງານສັດຕະວະແພດ (ເຊັ່ນ: ຊາວກະສິກອນທີ່ໄກ້ຄຽງ/ບ້ານ ທີ່ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມໂດຍເຈົ້າໜ້າທີ່ສັດຕະວະແພດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ). ເຊິ່ງຜູ້ນຳພາ ຈະຕ້ອງໃຫ້ການຊີ້ນຳໂດຍລວມ ແລະ ມີສິດອຳນາດໃນການແຕ່ງຕັ້ງບຸກຄະລາກອນທີ່ມີຄວາມສາມາດໃນທິມດຳເນີນງານ (ເຊັ່ນ: ທິມຂ້າທຳລາຍ ແລະ ທິມກຳຈັດ) ແລະ ຮັບປະກັນການປະຕິບັດທີ່ສອດຄ່ອງກັບຂໍ້ກຳນົດ OIE ຂອງສະຫວັດດີການສັດ; ມາດຕະຖານທາງດ້ານຄວາມປອດໄພທາງລະບົບນິເວດ ແລະ ຂໍ້ແນະນຳກ່ຽວກັບສຸຂະພາບສັດ (FAO, 2001).

ເຈົ້າໜ້າທີ່ສັດຕະວະແພດ ຫຼື ບຸກຄະລາກອນທີ່ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ຈະຕ້ອງປະຕິບັດຕາມ ໜ້າວຽກຕ່າງໆ ລຸ່ມນີ້, (FAO, 2001):

- ປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບສະຖານະການກັບຜູ້ລ້ຽງໝູທີ່ຕິດເຊື້ອ, ນາຍບ້ານ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ, ລວມທັງ ສະຫຼຸບທັງກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນ, ລວມທັງ ວິທີການໃນການຊົດເຊີຍ (ຖ້າຫາກມີ).
- ປຶກສາກັບເຈົ້າຂອງລ້ຽງໝູ, ເຈົ້າຂອງຟາມ/ຜູ້ຈັດການ/ນາຍບ້ານ ໃນການສ້າງ:
 - ແຜນຜັງຟາມ, ສິ່ງອ່ານວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ເຄື່ອງມືອຸປະກອນ;
 - ຈຳນວນ ແລະ ທີ່ຕັ້ງຂອງຈຸດທີ່ຈະມີການຂ້າທຳລາຍໝູ;
 - ວິທີການຂ້າທຳລາຍທີ່ຈະມີການນຳໃຊ້; ແລະ
 - ກອບເວລາທີ່ຈະເລີ່ມຕົ້ນ ແລະ ສິ້ນສຸດການດຳເນີນການຂ້າທຳລາຍ.
- ຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບວິທີການ ແລະ ສິ່ງອ່ານວຍຄວາມສະດວກທີ່ຕ້ອງການເພື່ອຮັບປະກັນການຂ້າທຳລາຍໝູທີ່ປອດໄພ, ມີມະນຸດສະທຳ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນ.
- ໃຫ້ຄຳແນະນຳໃຫ້ແກ່ທີມຂ້າທຳລາຍກ່ຽວກັບຊັບພະຍາກອນທີ່ຕ້ອງການໃນການກະກຽມການດຳເນີນການຂ້າທຳລາຍ.
- ປຶກສາຫາລືກັບທີມກຳຈັດ, ຖ້າຫາກ ເປັນຄົນລະຫັກກັບທີມຂ້າທຳລາຍ ໃນການກຳນົດວິທີການ ແລະ ສະຖານທີ່ ການກຳຈັດທີ່ເໝາະສົມ.
- ສ້າງແຜນການຂ້າທຳລາຍ (ເຊິ່ງລວມທັງ ແຜນຮັບມືສຸກເສີນລ່ວງໜ້າ):
 - ຈຸດໃນການຂ້າທຳລາຍ.
 - ວິທີການຂ້າທຳລາຍ.
 - ລຳດັບການຂ້າທຳລາຍ.
 - ບຸກຄະລາກອນທີ່ຕ້ອງການ.
 - ສິ່ງອ່ານວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ອຸປະກອນທີ່ຕ້ອງການ.
- ກຳນົດຈຸດທີ່ຕິດເຊື້ອ (IP) ແລະ ເຂດຄວບຄຸມການຕິດເຊື້ອ (ICA) ໃນແຜນທີ່, ລວມທັງ ລາຍລະອຽດຂອງຈຸດ ທີ່ຈະໃຊ້ຂ້າທຳລາຍ.
- ໃນກໍລະນີທີ່ມີການຊົດເຊີຍໃຫ້ແກ່ສັດທີ່ຖືກຂ້າທຳລາຍ, ໃຫ້ກຳນົດມູນຄ່າຂອງໝູກ່ອນຖືກຂ້າທຳລາຍ ແລະ ຮັບປະກັນໃຫ້ມີສະຖານທີ່ຮອງຮັບໝູທີ່ຖືກຂ້າລາຍຢ່າງພຽງພໍ. ຖ້າຫາກ ບໍ່ມີການຕົກລົງກ່ອນລ່ວງໜ້າກ່ຽວກັບການປະເມີນມູນຄ່າ, ໃຫ້ມີການຕິດຕາມຢ່າງໃກ້ຊິດກ່ຽວກັບການດຳເນີນການຂ້າທຳລາຍເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ໝູທຸກໆໂຕ ແມ່ນ ຈະມີການຂ້າທຳລາຍ, ປະສານຫາເຈົ້າໜ້າທີ່ກົດໝາຍ ເພື່ອໃຫ້ຮັບປະກັນໄລຍະເວລາທີ່ແນ່ນອນ ເພື່ອຫຼີກລ່ຽງ ການຫຼຸດລົງທາງດ້ານປະສິດທິພາບຂອງການດຳເນີນການຂ້າທຳລາຍ ເພື່ອການຄວບຄຸມພະຍາດ ASF.
- ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ເຈົ້າຂອງໝູໃຫ້ມີການມີການປະກອບ, ການແຍກ ແລະ ການຄວບຄຸມໝູ ກ່ອນທີມຂ້າທຳລາຍ ຈະສາມາດເລີ່ມດຳເນີນງານ.
- ຮັບປະກັນວ່າ ສັດທີ່ຈະບໍ່ຖືກຂ້າທຳລາຍ (ລວມທັງ ໝູລ້ຽງ) ມີການແຍກຈາກຈຸດທີ່ຈະມີການຂ້າທຳລາຍ.
- ກວດກາບໍລິເວນອ້ອມຂ້າງເພື່ອໃຫ້ປະເມີນການຢັ້ງຢາຍ ຫຼື ການຄວບຄຸມສັດທີ່ສົງໄສ (ລວມທັງ ໝູປ່າ). ຖ້າຫາກມີ, ໃຫ້ທີມດຳເນີນການຂ້າທຳລາຍ ກະກຽມ ແລະ ຂ້າທຳລາຍສັດດັ່ງກ່າວຢ່າງເໝາະສົມ (ເຊັ່ນ: ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບ ການຝຶກອົບຮົມໃນການຍິງປືນ) ທີ່ມີການກຳຈັດທີ່ເໝາະສົມ.
- ຮັບປະກັນການສະໜັບສະໜູນທີ່ປິ່ນອ້ອມ ເຊັ່ນ: ຕຳຫຼວດ ແລະ ທະຫານ.

ກ່ອນການເລີ່ມ ແລະ ການດຳເນີນການຂ້າທຳລາຍ, ທີມຂ້າທຳລາຍ ຈະຕ້ອງດຳເນີນໜ້າວຽກຂ້າງລຸ່ມ ເຊິ່ງພາຍໃຕ້ການຊີ້ນຳຈາກເຈົ້າໜ້າທີ່ສັດຕະວະແພດ (FAO, 2001):

ຍ້າຍສັດທີ່ຈະຖືກຂ້າທຳລາຍໄປຈຸດທີ່ກຳນົດທີ່ເປັນ IP ຫຼື ເຂດທີ່ຢູ່ຫ່າງໄກຈາກສັດທີ່ໜ້າສົງໃສ, ລວມທັງໝູ່ປ່າ (ຕາມຄວາມເໝາະສົມ).

ຮັບປະກັນວ່າ ຈຸດທີ່ໃຊ້ຂ້າທຳລາຍ, ວິທີການ ແລະ ເງື່ອນໄຂການເຮັດວຽກແມ່ນປະຕິບັດຕາມຄວາມປອດໄພຂອງບຸກຄົນ ແລະ ສະຫວັດດີການຂອງສັດ.

ຫຼີກລ່ຽງຄວາມເສຍຫາຍທີ່ມີຕໍ່ຊັບສິນໃຫ້ຫຼາຍທີ່ສຸດ; ຄວາມເສຍຫາຍໃດໜຶ່ງຈະຕ້ອງໄດ້ມີການບັນທຶກ ແລະ ລາຍງານຢ່າງເໝາະສົມ ແລະ ທັນການ.

ກວດຄົ້ນອີກຄັ້ງ ກ່ຽວກັບໝູ່ທີ່ຖືກຂ້າທຳລາຍ ແລະ ບ່ອນທີ່ເກັບມ້ຽນແມ່ນໄດ້ຮັບອະນຸຍາດເພື່ອທີ່ຈະຮັບປະກັນວ່າ ສັດທີ່ໄດ້ກຳນົດໃຫ້ມີການຂ້າທຳລາຍແມ່ນຖືກທຳລາຍທັງໝົດໃນຕອນທ້າຍຂອງມື້.

ສະໜອງບົດລາຍງານກ່ຽວກັບສະຖານະການຂອງການຂ້າທຳລາຍໃນຕອນທ້າຍຂອງວັນ.

ຄາດຄະເນກ່ຽວກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງຊັບພະຍາກອນສຳລັບ 48 ຊົ່ວໂມງ ໃນແຕ່ລະວັນ ແລະ ກະກຽມການສະໜອງຊັບພະຍາກອນເມື່ອຕ້ອງການ ແລະ ຈຳເປັນ.

ລາຍງານໃຫ້ແກ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ສັດຕະວະແພດເປັນປະຈຳກ່ຽວກັບຄວາມຄືບໜ້າຂອງການຂ້າທຳລາຍ ແລະ ພາຍຫຼັງການດຳເນີນການຂ້າທຳລາຍໄດ້ສິ້ນສຸດ ເພື່ອທີ່ຈະຮັບປະກັນວ່າ ໜ້າວຽກອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ການກຳຈັດ ແລະ ການຂ້າເຊື້ອ ເຊິ່ງຈະຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດທັນທີໂດຍທີ່ບໍ່ຊັກຊ້າ.

ພາກຍ່ອຍຂ້າງລຸ່ມ ໄດ້ແນະນຳກ່ຽວກັບການເລືອກຈຸດໃນການຂ້າທຳລາຍທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບລຳດັບຂອງການທຳລາຍສັດ.

2.1.1 ການເລືອກຈຸດຂ້າທຳລາຍ

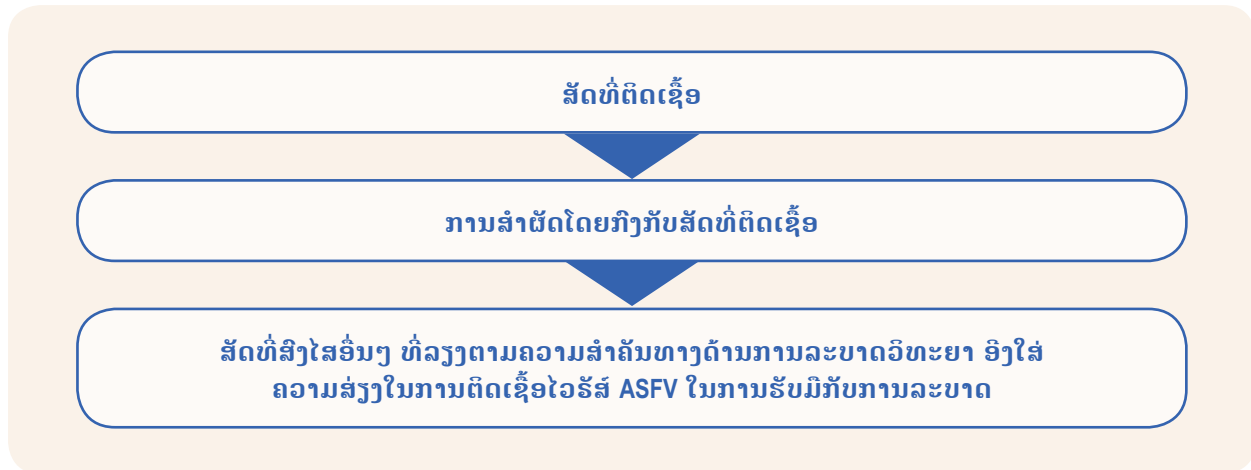
ຖ້າຫາກເປັນໄປໄດ້, ຈຸດຂ້າທຳລາຍຈະຕ້ອງໄດ້ມີການດຳເນີນງານພາກສະໜາມ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການເຄື່ອນຍ້າຍສັດ (OIE, 2019). ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ອາດມີບາງເງື່ອນໄຂທີ່ຈະຕ້ອງຍ້າຍສັດໄປຈຸດອື່ນ ເຊັ່ນ: ໂຮງຂ້າສັດໃນການດຳເນີນການຂ້າທຳລາຍ. ຈະຕ້ອງມີການກະກຽມການຂົນສົ່ງທີ່ເໝາະສົມ (ເຊັ່ນ: ພາຫະນະທີ່ປ້ອງກັນການຮົ່ວໄຫຼທີ່ຂົນສົ່ງໜູໄປເສັ້ນທາງທີ່ໃກ້ສຸດທີ່ມີໝູລ້ຽງ/ໝູປ່າໃຫ້ຢູ່ຫ່າງທີ່ສຸດ). ຊາກໝູ ອາດບ່ຽບໃນການເຄື່ອນຍ້າຍຈາກຟາມ ເຊິ່ງອາດຈຳກັດການນຳໃຊ້ເຄື່ອງມື (ເຊັ່ນ: ລົດບັນທຸກໜົບ ແລະ ລົດເຄນລໍ້) ທີ່ສາມາດເຂົ້າໄປເພື່ອຍ້າຍຊາກໝູອອກຈາກຟາມກ່ອນການເລີ່ມດຳເນີນການຂ້າທຳລາຍ. ໃນທາງທີ່ດີ ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການຍ້າຍໝູອອກຈາກຈຸດທີ່ກຳນົດເຊິ່ງສາມາດອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການຮີ່ຊາກໝູກ່ອນທີ່ຈະດຳເນີນການ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ບັນດາປັດໃຈທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາໃນການເລືອກຈຸດຂ້າທຳລາຍແມ່ນຂຶ້ນກັບວິທີການຂ້າທຳລາຍທີ່ຈະມີການນຳໃຊ້, ລວມທັງປັດໃຈອື່ນໆເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍ (FAO, 2001):

- ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນພາກສະໜາມ (ເຊັ່ນ: ອາວຸດປືນທີ່ໃຊ້ຂ້າທຳລາຍ, ຫ້ອງບັນຈຸກາສ໌, ການໃຊ້ອຸປະກອນຍິງເຈາະກະໂຫຼກ (Penetrating Captive-bolt), ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການໃຊ້ໄຟຟ້າຊ່ອດ);
- ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ອຸປະກອນເພີ່ມເຕີມ ສຳລັບວິທີການຂ້າທຳລາຍທີ່ຈະດຳເນີນ;
- ຄວາມປອດໄພຂອງສັດ (ເຊັ່ນ: ການທີ່ສັດໄດ້ມີການແຍກໃນເຂດທີ່ປອດໄພ ຫຼື ສາມາດເຄື່ອນຍ້າຍຢ່າງເສລີໃນພາກສະໜາມ);
- ໄລຍະໃກ້ຂອງຈຸດກຳຈັດ ແລະ ຄວາມງ່າຍໃນການເຂົ້າເຖິງ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ຈະຕ້ອງຢູ່ໃກ້ ແລະ ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ງ່າຍໄປຫາຈຸດກຳຈັດ ຈາກ ຈຸດການຂ້າທຳລາຍ;
- ຄວາມປອດໄພຂອງບຸກຄະລາກອນ (ເຊັ່ນ: ວິທີການທີ່ເລືອກດັ່ງກ່າວ ແມ່ນອະນຸຍາດໃຫ້ບຸກຄະລາກອນຂອງຈຸດຂ້າທຳລາຍປອດໄພຈາກຄວາມສ່ຽງຂອງການປະກອບອາຊີບ ເຊັ່ນ: ການນຳໃຊ້ທີ່ປອດໄພ ແລະ ການເກັບອາວຸດປືນທີ່ໃຊ້ຂ້າທຳລາຍ);
- ການຍອມຮັບຂອງເຈົ້າຂອງ/ຜູ້ຈັດການ (ເຊັ່ນ: ເຈົ້າຂອງ/ຜູ້ຈັດການໃນສະຖານທີ່ ມີວັດຖຸທີ່ໃກ້ກັບຈຸດຂ້າທຳລາຍບໍ່?);
- ຄວາມປອດໄພ ແລະ ການຮັບປະກັນ ໝາຍເຖິງ: ການຂົນສົ່ງຊາກໝູຈາກຈຸດຂ້າທຳລາຍ;
- ຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະມີຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຊັບສິນ ແລະ ການບໍລິການ; ແລະ
- ການປົກປ້ອງຈາກທັດສະນະຂອງສາທາລະນະ.

ອາດເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະດຳເນີນການຂ້າທຳລາຍໃນໂຮງຂ້າສັດ/ໂຮງເຊືອດ ເຊິ່ງໄດ້ມີຂໍ້ແນະນຳທີ່ກຳນົດໃນ ພາກທີ 7.5. ຂອງລະຫັດ OIE Terrestrial Code ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດຕາມ (OIE, 2019).

2.1.2. ລຳດັບຂອງການຂ້າທຳລາຍ

ເຈົ້າໜ້າທີ່ສັດຕະວະແພດ ຈະຕ້ອງກຳນົດກ່ຽວກັບລຳດັບຂອງການຂ້າທຳລາຍອີງໃສ່ສະຖານະການສະເພາະ. ໂດຍປົກກະຕິ, ການຂ້າທຳລາຍແມ່ນຈະມີການລຽງລຳດັບດັ່ງລຸ່ມນີ້ (FAO, 2001):

ຄວນຄັດແຍກສັດທີ່ໃຈຮ້າຍ ແລະ ເປັນອັນຕະລາຍເຊັ່ນ: ໝູແມ່ທີ່ມີລູກຢູ່ໃນຄອກ ແລະ ໝູປ່າຂ້າທຳລາຍກ່ອນເພື່ອໃຫ້ການດຳເນີນການເປັນໄປຢ່າງລາບລືນ (FAO, 2001).

2.2. ບັນດາວິທີການຂ້າທຳລາຍ

ໃນການອອກແບບແຜນການຂ້າທຳລາຍ, ເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າ ວິທີການຂ້າທຳລາຍທີ່ໄດ້ຖືກເລືອກແມ່ນມີຄວາມໜ້າເຊື່ອຖື ເພື່ອທີ່ຈະຮັບປະກັນວ່າ ສັດທີ່ຖືກເລືອກຂ້າທຳລາຍແມ່ນໄດ້ມີການປະຕິບັດຢ່າງມີມະນຸດສະທຳ, ວ່ອງໄວ ແລະ ມີຄວາມປອດໄພ (OIE, 2019). ຈະຕ້ອງມີການພິຈາລະນາກ່ຽວກັບສະຫວັດດີການສັດໃຫ້ຫຼາຍທີ່ສຸດເມື່ອມີການດຳເນີນການຂ້າທຳລາຍ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ວິທີການທີ່ນຳໃຊ້ ຈະຕ້ອງຮັບປະກັນການຕາຍໂດຍທັນທີ ຫຼື ການຂາດສະຕິຈົນຕາຍໂດຍທັນທີ. ຖ້າຫາກ ການຂາດສະຕິຫາກບໍ່ເກີດຂຶ້ນໂດຍທັນທີ, ການພິສູດການຂາດສະຕິ ຈະຕ້ອງບໍ່ເປັນການສ້າງຄວາມລັງກຽດ ຫຼື ສ້າງຄວາມລັງກຽດໜ້ອຍທີ່ສຸດ ແລະ ຈະຕ້ອງບໍ່ເກີດຄວາມໜ້າເປັນຫ່ວງ, ຄວາມເຈັບປວດ, ຄວາມຄຽດ ຫຼື ເປັນການທໍລະມານສັດ (OIE, 2019). ພາກສ່ວນນີ້ ໄດ້ສະເໜີຫຼາຍໆຕົວຢ່າງວິທີການຂ້າທຳລາຍ.

ຕາຕະລາງທີ 1 ໄດ້ສັງລວມບັນດາລັກສະນະຂອງການຂ້າທຳລາຍ ເຊິ່ງເປັນການອ້າງອີງສຳລັບການຄັດເລືອກວິທີການທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດທີ່ຈະຕ້ອງມີການພິຈາລະນາສະຖານະການຕາມແຕ່ລະກໍລະນີ. ບັນດາວິທີການຂ້າທຳລາຍຂ້າງລຸ່ມແມ່ນ ບໍ່ໄດ້ມີການລຽງລຳດັບການເລືອກ, ແຕ່ວ່າ ລຽງລຳດັບຈາກວິທີການທີ່ງ່າຍທີ່ສຸດ ເຖິງ ວິທີການທີ່ຊັບຊ້ອນທີ່ສຸດ. ກ່ຽວກັບຄຳແນະນຳສຳລັບການເລືອກວິທີການຂ້າທຳລາຍ, **ຮູບທີ 1** ໄດ້ສະແດງຕາຕະລາງການຕັດສິນໃຈທີ່ເປັນຕົ້ນໄມ້ໃນການເລືອກວິທີການຂ້າທຳລາຍ. ໃນການນຳໃຊ້ວິທີການຂ້າທຳລາຍດັ່ງກ່າວນັ້ນ, ການນຳໃຊ້ເງື່ອນໄຂລວມແມ່ນເປັນສິ່ງທີ່ໜ້າເຊື່ອຖືທີ່ສຸດໃນການຢືນຢັນການຕາຍ, ລວມທັງ (AVMA, 2018; Humane Slaughter Association, 2017):

- ຊີບພະຈອນຢຸດເຕັ້ນ, ຢຸດຫາຍໃຈ, ກະຈົກຕາສະທ້ອນ ແລະ ການນິ້ວຕີນແຂງ;
- ຕາຄ້າງ;
- ບໍ່ສາມາດໄດ້ຍິນສຽງຫາຍໃຈ ແລະ ການເຕັ້ນຂອງຫົວໃຈ ໂດຍການນຳໃຊ້ເຄື່ອງໃຊ້ຫຸຟັງ (ເຄື່ອງ Stethoscope) ເຊິ່ງຈະຕ້ອງຂ້າເຊື້ອໂລກທັນທີພາຍຫຼັງການນຳໃຊ້.
- ເຫຍື້ອເມືອກເປັນສີເທົາ; ແລະ
- ບໍ່ສາມາດຢືນຮັບນ້ຳໜັກໂຕເອງໄດ້.

ຕາຕະລາງທີ 1. ບັນດາລັກສະນະຂອງວິທີການຂ້າທຳລາຍຕ່າງໆ

ວິທີການ ຂ້າທຳລາຍ	ໄລຍະ ເວລາ*	ຂໍ້ກຳນົດທາງ ດ້ານເຕັກນິກ	ມູນຄ່າ#	ການນຳໃຊ້	ຂໍ້ໄດ້ປຽບ	ຂໍ້ເສຍປຽບ
ອາວຸດປີນ	+	✓✓	\$	ເໝາະສຳລັບສັດທີ່ບໍ່ ສາມາດແຍກໃນເຂດ ທີ່ລ້ອມຮົ່ວໄວ້	- ໄວ ແລະ ມີປະສິດທິພາບ. - ມີການຄວບຄຸມສັດທີ່ໜ້ອຍ ຫຼື ບໍ່ມີເລີຍ. - ນຳໃຊ້ໃນການຂ້າຈາກໄລຍະ ໄກ. - ເໝາະສຳລັບການຂ້າສັດທີ່ກໍ່ ກວນໃນພື້ນທີ່ເປີດກ້ວາງ.	- ອາດເປັນອັນຕະລາຍແກ່ຄົນແລະ ສັດອື່ນໆໃນຂົງເຂດ. - ອາດໄດ້ຮັບບາດເຈັບທີ່ບໍ່ແມ່ນ ສານພິດ. - ຂໍ້ຈຳກັດທາງດ້ານກົດໝາຍອາດ ເປັນອຸປະສັກໃນການນຳໃຊ້. - ຂໍ້ຈຳກັດຂອງພະນັກງານທີ່ມີ ຄວາມສາມາດ. - ການຮົ່ວຊຶມຂອງທາດແຫຼວໃນ ຮ່າງກາຍສັດອາດເຮັດໃຫ້ເກີດ ຄວາມສ່ຽງທາງດ້ານຄວາມປອດ ໄພທາງນິເວດ.
ການໃຊ້ອຸປະ ກອນຍິງເຈາະ ກະໄຫຼກ (Penetrating Captive bolt) ແລະ ການ ແທງທະລຸ (Pithing)	++	✓✓✓	\$	ເໝາະສຳລັບການຂ້າ ທຳລາຍໝູຂະໜາດ ໃຫຍ່ຈຳນວນໜ້ອຍ ທີ່ຫຸ້ຍຍາກໃນການ ເຄື່ອນຍ້າຍ (ເຊັ່ນ: ໝູ ທີ່ປ່ວຍ ຫຼື ພິການ)	- ຕ້ອງການການເຄື່ອນຍ້າຍ ໜ້ອຍ. - ເຮັດໃຫ້ໝູໝົດສະຕິໂດຍ ທັນທີ.	- ການນຳໃຊ້ທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ອາດເປັນ ການເຮັດໃຫ້ມີການປະຕິບັດສະ ຫວັດດີການຂອງສັດໜ້ອຍ. - ການຊັກພາຍຫຼັງແຕກຕື່ນອາດ ເຮັດໃຫ້ການແທງທະລຸ (Pit- hing) ເປັນການຍາກ ແລະ ອັນ ຕະລາຍ. - ຫຸ້ຍຍາກໃນການນຳໃຊ້ກັບສັດ ທີ່ປັນປ່ວນ. - ການນຳໃຊ້ຊ້ຳອາດເຮັດໃຫ້ປືນ ຮ້ອນເກີນໄປ. - ການຮົ່ວຊຶມຂອງທາດແຫຼວໃນ ຮ່າງກາຍສັດອາດເຮັດໃຫ້ເກີດ ຄວາມສ່ຽງທາງດ້ານຄວາມປອດ ໄພທາງນິເວດ.
ການໃຊ້ຢາ ສະຫຼົບເກີນ ໂດສ	++	✓✓	\$\$\$	ເໝາະສຳລັບການຂ້າ ທຳລາຍສັດຈຳນວນ ໜ້ອຍ ເຖິງຫຼາຍ ຖ້າ ຫາກມີການນຳໃຊ້ຢາ ທີ່ພຽງພໍ ຫຼື ເປັນການ ສຳຮອງວິທີການຂອງ ຊ່ວຍໃຫ້ຕາຍໂດຍບໍ່ ເຈັບປວດທໍລະມານ (Euthanasia) ຂອງ ວິທີການຂ້າທຳລາຍ.	ສາມາດເຮັດໃຫ້ຕາຍໂດຍ ທັນທີ	- ອາດຕ້ອງການຄວບຄຸມ ຫຼື ການ ເຮັດໃຫ້ສັດສະຫງົບ. - ອາດເຮັດໃຫ້ທໍລະມານ ຖ້າຫາກມີ ການຈັດການທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງເໝາະ ສົມ. - ອາດມີຂໍ້ຈຳກັດທາງດ້ານກົດໝາຍ ກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ສານພິດໂດຍ ສັດຕະວະແພດເທົ່ານັ້ນ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: AVMA, 2018; OIE, 2019

ການໃຊ້ ໄຟຊ້ອດ	++	✓✓✓	\$\$\$	ເໝາະສຳລັບການຂ້າ ທຳລາຍໝູ່ຈຳນວນ ໜ້ອຍ ຫຼື ກາງຖ້າຫາກ ມີການສະໜອງໄຟ ຟ້າ.	- ມີການຊັກພາຍຫຼັງການແຕກ ຕື່ນທີ່ໜ້ອຍ. - ເປັນວິທີການທີ່ບໍ່ໜ້າລັງກຽດ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງທາງດ້ານຄວາມ ປອດໄພທາງນິເວດທີ່ໜ້ອຍ.	- ຕ້ອງມີການສະໜອງໄຟຟ້າທີ່ຄົງ ທີ່. - ການກຳນົດຕຳແໜ່ງທີ່ຖືກຕ້ອງ ແມ່ນເປັນສິ່ງທີ່ສຳຄັນ. - ການວັດຄວາມຕ້ານທານຂອງ ກະແສໄຟຟ້າອາດມີຜົນຕໍ່ກັບປະ ສິດທິພາບຂອງການນຳໃຊ້. - ຄວາມຕ້ອງການທາງດ້ານຂັ້ນ ຕອນກາຍະພາບອາດເຮັດໃຫ້ ຂັ້ນຕອນນີ້ມີຄວາມອິດເມື່ອຍ ແລະ ມີຜົນຕໍ່ກັບປະສິດທິພາບ ຂອງການຂ້າທຳລາຍ.
ການນຳ ໃຊ້ກາສ	+++	✓	\$\$	ເໝາະສຳລັບການຂ້າ ທຳລາຍໝູ່ຈຳນວນ ກາງ ຫຼື ໜ້າຍ.	- ເປັນການນຳໃຊ້ທີ່ງ່າຍດາຍ. - ຈຳນວນຂອງກາສສາມາດໄດ້ ຮັບການຄຳນວນຢ່າງຊັດເຈນ. - ການນຳໃຊ້ຂ້າງນອກ ສາມາດ ປັບປຸງຄວາມປອດໄພທາງດ້ານ ສຸຂະພາບ ແລະ ຄວາມປອດ ໄພຂອງພະນັກງານ. - ຫ້ອງທີ່ໃຊ້ຂ້າທຳລາຍສາມາດ ໄດ້ຮັບການຂ້າເຊື້ອ ແລະ ອະ ນາໄມ. - ຕ້ອງມີທັກສະໃນການຈັບສັດ ແລະ ມີອຸປະກອນເຄື່ອງມືທີ່ ພ້ອມໃນຂະແໜງການນີ້. - ເປັນວິທີການທີ່ບໍ່ໜ້າລັງກຽດ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງທາງດ້ານຄວາມ ປອດໄພທາງນິເວດທີ່ໜ້ອຍ.	- ຕ້ອງມີຫ້ອງທີ່ເໝາະສົມ. - ລັກສະນະການນຳໃຊ້ກາສຕໍ່ສັດ ທີ່ອາດເບິ່ງເປັນໜ້າລັງກຽດ. - ສັດບໍ່ໄດ້ມີການຂາດສະຕິໂດຍ ທັນທີ. - ຄວາມສ່ຽງໃນການທໍລະມານ ເນື່ອງຈາກສະພາບແອອັດ. - ຍາກໃນການຢັ້ງຢືນການຕາຍ ຂອງສັດໃນຫ້ອງດັ່ງກ່າວ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: AVMA, 2018; OIE, 2019

ຕາຕະລາງທີ 1. ບັນດາລັກສະນະຂອງວິທີການຂ້າທຳລາຍຕ່າງໆ (ຕໍ່)

ການນຳໃຊ້ກາສ	+	✓	\$ [^]	ເໝາະສຳລັບການຂ້າທຳລາຍໝູຈຳນວນຫຼາຍ ຖ້າຫາກ ສະຖານທີ່ດັ່ງກ່າວຫາກໃກ້ກັບໂຮງຂ້າສັດ.	- ການນຳໃຊ້ໂຮງຂ້າສັດທີ່ມີເພື່ອການຂ້າສັດຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍທີ່ເປັນການປະຕິບັດທີ່ມີມະນຸດສະທຳ. - ເໝາະສຳລັບການຂ້າທຳລາຍສັດຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ. - ຜະລິດຕະພັນຊີ້ນອາດສາມາດຂາຍໄດ້ (ຂຶ້ນກັບການຍອມຮັບ)	- ຕ້ອງໄດ້ມີການຂົນສົ່ງສັດເຊິ່ງອາດມີຄວາມສ່ຽງທາງດ້ານຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ. - ເຈົ້າຂອງໂຮງຂ້າສັດອາດບໍ່ຍິນດີດຳເນີນການຂ້າທຳລາຍໃນຮູບແບບດັ່ງກ່າວ. - ອາດເປັນການເຮັດໃຫ້ມີການຕິດເຊື້ອໃນຜະລິດຕະພັນຊີ້ນທີ່ວ່າປາດສະຈາກພະຍາດ ASF. - ອາດມີການນຳໃຊ້ຂີ້ຈຳກັດທາງດ້ານການຄ້າໃນຜະລິດຕະພັນຊີ້ນຈາກໂຮງຂ້າສັດ. - ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການອະນາໄມ ແລະ ການຂ້າເຊື້ອໂຮງຂ້າສັດຢ່າງລະອຽດພາຍຫຼັງການດຳເນີນການຂ້າທຳລາຍ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: AVMA, 2018; OIE, 2019

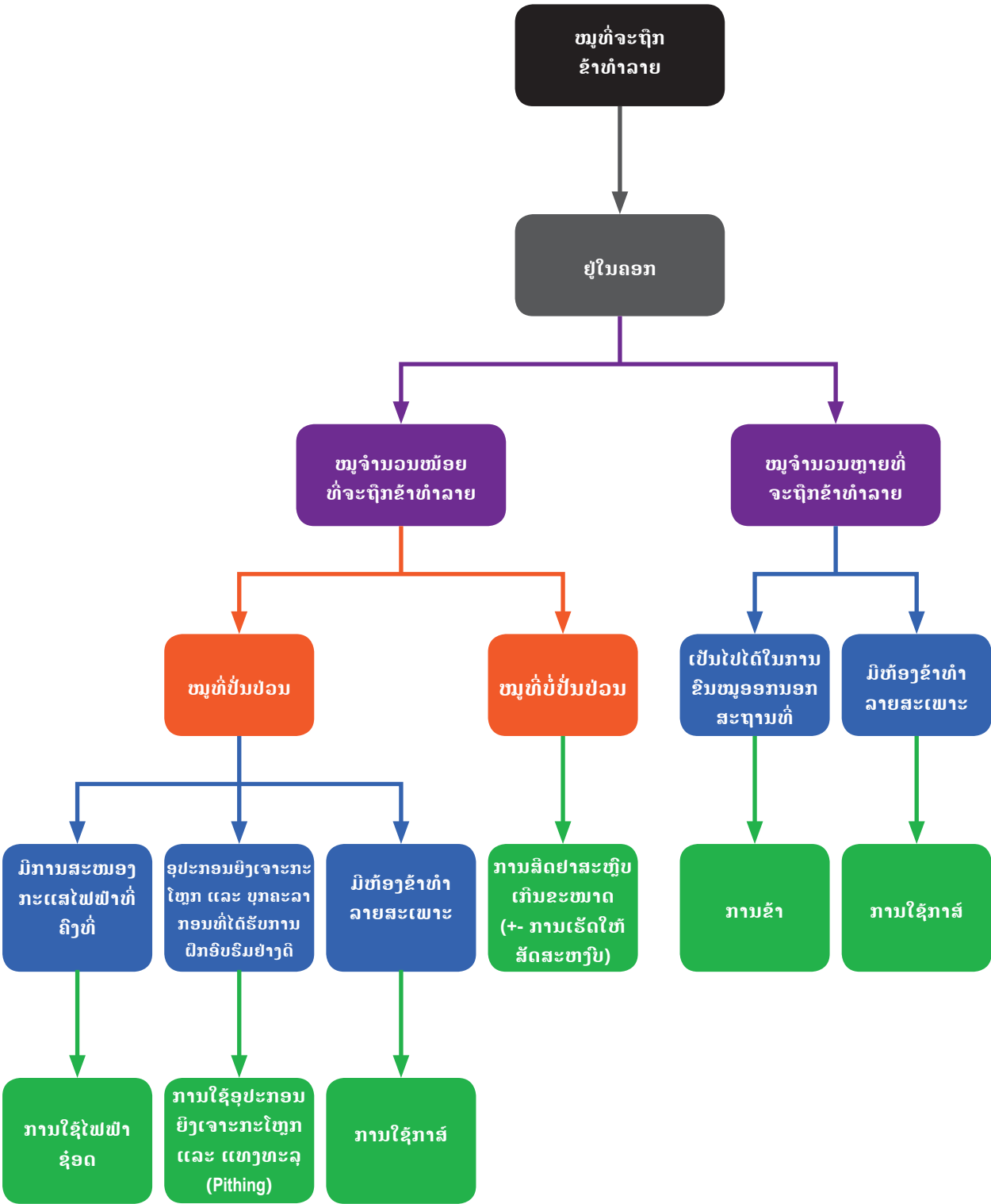
ໝາຍເຫດ:

+ ສັ້ນ ++ ປານກາງ +++ ດົນນານ
 ຕໍ່າ ປານກາງ ສູງ
 \$ ລາຄາຖືກ \$\$ ປານກາງ \$\$\$ ລາຄາຖືກ

- * ການປະເມີນທາງດ້ານຄຸນນະພາບກ່ຽວກັບເວລາທີ່ໃຊ້ໃນການກະກຽມ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຂ້າທຳລາຍໂດຍນຳໃຊ້ວິທີການທີ່ກຳນົດ ຈົນກວ່າ ສັດຈະຕາຍແມ່ນສາມາດປະສົບຜົນສຳເລັດ.
- # ລວມທັງ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍດ້ານອຸປະກອນເຄື່ອງມືສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາວິທີການຂ້າທຳລາຍ ແລະ ລາຍການອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.
- [^] ສົມມຸດວ່າມີໂຮງຂ້າສັດ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: AVMA, 2018; OIE, 2019

ຮູບທີ 1. ແຜນວາດຕົ້ນໄມ້ເພື່ອຕັດສິນໃຈ (Decision Tree) ໃນການຂ້າທຳລາຍ

ໝາຍເຫດ: ອາວຸດທີ່ໃຊ້ຂ້າທຳລາຍຄວນພິຈາລະນາໃຫ້ເໝາະສົມໃນພື້ນທີ່ກາງແຈ້ງ.

2.2.1. ອາວຸດປືນທີ່ໃຊ້ຂ້າ

ຄໍາແນະນຳ

ອາວຸດປືນທີ່ໃຊ້ຂ້າ ໝາຍເຖິງ: ການນຳໃຊ້ກະສຸນຍິງເສລີຈາກປືນຍິງ (ໄລຍະໃກ້: ໜ້ອຍກວ່າ 10 ຊມ), ປືນຍິງ (ໄລຍະ: 5 25 ຊມ), ປືນ rifle (ໄລຍະໄກ: ຮອດແມັດ) ຫຼື ອາວຸດປືນທີ່ໄດ້ຮັບການດັດແປງອື່ນໆສໍາລັບການຂ້າສັດໂດຍຄົນ (EFSA, 2004). ເພື່ອຮັບປະກັນການຂ້າທີ່ມີປະສິດທິຜົນ, ໝູ່ ຈະຕ້ອງຢູ່ໃນຕໍາແໜ່ງທີ່ຖືກຕ້ອງ (**ຮູບທີ 2a**). ຜູ້ຍິງປືນ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຝຶກ ແລະ ມີປະສົບການໃນການຍິງໝູ່ ແລະ ສາມາດຕິດຕໍ່ໃນການແຈ້ງທີ່ສັ້ນເພື່ອໃຫ້ສາມາດຮັບມືກັບການລະບາດສຸກເສີນ (OIE, 2019). ເປັນສິ່ງສໍາຄັນທີ່ຈະຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າ ມີການປະຕິບັດຕາມຂໍ້ກຳນົດຂອງໃບອະນຸຍາດໃນການນຳໃຊ້ອາວຸດ ແລະ ບັນດາລະບຽບການອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (OIE, 2019). ຖ້າຫາກເປັນໄປໄດ້, ຈະຕ້ອງແຈ້ງຕໍ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດ ກ່ອນການນຳໃຊ້ອາວຸດເພື່ອການຂ້າທໍາລາຍ, ໂດຍສະເພາະທີ່ໃກ້ດັບເຂດໜ້າແໜ້ນທີ່ມີປະຊາກອນອາໄສຢູ່ (FAO, 2001).

ການພິຈາລະນາຕົວຈິງສໍາລັບການຂ້າທໍາລາຍ

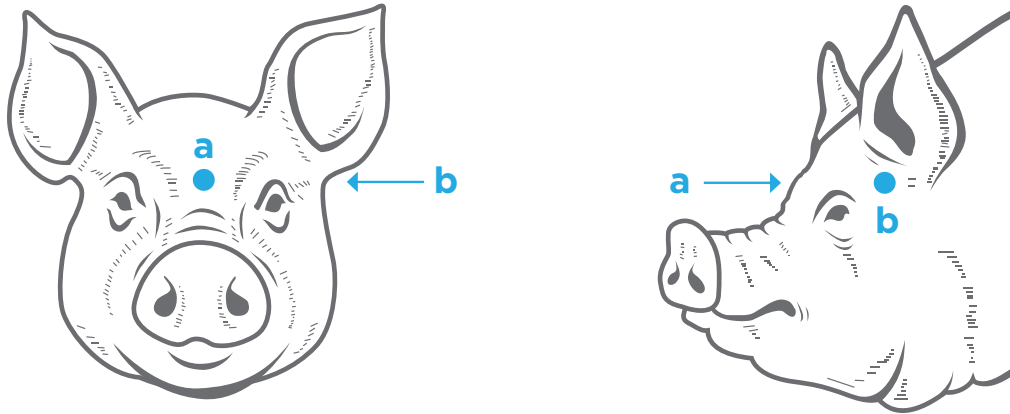
- ບຸກຄົນອື່ນທີ່ອອກເໜືອຈາກຜູ້ຍິງປືນ ແລະ ຜູ້ຊ່ວຍ ຈະຕ້ອງໄດ້ມີພື້ນທີ່ປາສະຈາກສິ່ງກົດຂວາງ ຫຼື ຢູ່ໃນຕໍາແໜ່ງທີ່ເໝາະສົມ (ເຊັ່ນ: ຢູ່ດ້ານຫຼັງຜູ້ຍິງ). ເສັ້ນໃນການຍິງ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການກຳນົດຂຶ້ນເພື່ອປ້ອງກັນອຸບັດຕິເຫດ ຫຼື ບາດເຈັບຈາກສະເກັດກະສຸນ ຫຼື ເສດລູກປືນ (FAO, 2001).
- ເພື່ອກຳນົດຜົນກະທົບສູງສຸດ ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ຕໍ່າທີ່ຈະພາດເປົ້າ, ໄລຍະການຍິງຈະຕ້ອງສັ້ນທີ່ສຸດ ແຕ່ວ່າປາຍກະບອກປືນ ຈະຕ້ອງບໍ່ສຳຜັດກັບໝູ່ (FAO, 2001; OIE, 2019).
- ໃນການຍິງໄລຍະໃກ້, ຈະຕ້ອງໃຊ້ກະສຸນແບບ Low-velocity hollow/soft-point ammunition. ຫຼັກລ່ຽມການໃຊ້ກະສຸນແບບ soft-point ammunition ເນື່ອງຈາກ ກະສຸນສາມາດອອກຈາກເປົ້າດ້ວຍຄວາມໄວສູງ ເຊິ່ງເປັນອັນຕະລາຍໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນໃນເຂດດັ່ງກ່າວ (FAO, 2001).
- ໃນການຍິງໄລຍະໄກ, ຈະຕ້ອງນຳໃຊ້ກະສຸນແບບ high velocity hollow/soft-point ammunition ແລະ ແນເປົ້າໝາຍໃສ່ ໃນການສອດຖະລຸກະໂຫຼກຫົວ ຫຼື ເນື້ອເຫຍື່ອທີ່ນຸ່ມຢູ່ເທິງຄໍຂອງໝູ່ (ການຍິງເທິງຫົວ) ເພື່ອເຮັດໃຫ້ມີການກະແທກຢ່າງຮຸນແຮງ ແລະ ຕາຍ (FAO, 2001; OIE, 2019).
- ບໍ່ໃຫ້ຍິງກະສຸນທີ່ເຫຼືອໃສ່ອາຄານທີ່ມີຝາແຂງ ເຊິ່ງສະເກັດກະສຸນອາດເຮັດໃຫ້ບາດເຈັບ ຫຼື ເສຍຊີວິດ.
- ການຍິງໝູ່ ຈະຕ້ອງໄດ້ກວດອີກຄັ້ງເພື່ອຢືນຢັນການຕາຍຂອງໝູ່ (OIE, 2019).

2.2.2. ການໃຊ້ເຄື່ອງຍິງເຈາະກະໂຫຼກ (Penetrating Captive-bolt) ແລະ ການແທງທະລຸ (Pithing)

ຄໍາແນະນຳ

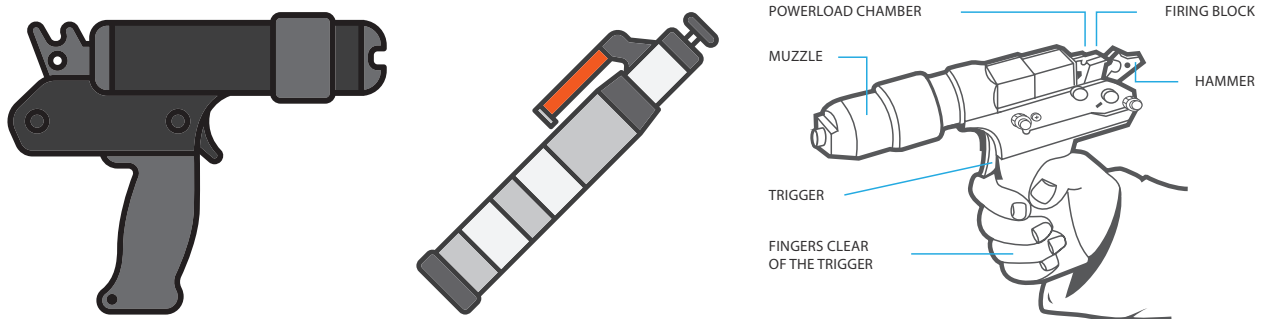
ການໃຊ້ເຄື່ອງຍິງເຈາະກະໂຫຼກ (Penetrating Captive-bolt) ແມ່ນ ເປັນທາງເລືອກຂອງການໃຊ້ອາວຸດປືນຍິງ ເຊິ່ງໝູ່ແມ່ນຖືກຄວບຄຸມໃຫ້ຢູ່ກັບທີ່ ແລະ ມີການປະຕິບັດໂດຍບຸກຄົນທີ່ໄດ້ຮັບການຝຶກແອບເປັນຢ່າງດີ. ຈະຕ້ອງເຂົ້າໃຈວ່າ ໝູ່ອາດມີການແຕກຕື່ນແທນທີ່ຈະຕາຍ (FAO, 2001) ເນື່ອງຈາກວ່າ ໝູ່ໃຫຍ່ແມ່ນມີ ໜ້າຜາກໃຫຍ່ ແລະ ມີກະໂຫຼກຫົວທີ່ແຂງ (**ຮູບທີ 2b**). ປືນ ຈະຕ້ອງວາງຢູ່ຈຸດຕໍາແໜ່ງດ້ານໜ້າຂອງກະໂຫຼກຫົວຂອງໝູ່ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ກະສຸນມີຜົນກະທົບເຂົ້າຫົວໃນຈຸດທີ່ເໝາະສົມ (**ຮູບທີ 2a**) (OIE, 2019). ເພື່ອຮັບປະກັນປະສິດທິພາບຂອງການໃຊ້ເຄື່ອງຍິງເຈາະກະໂຫຼກ (Penetrating Captive-bolt) ໃນການຂ້າທໍາລາຍ, ການແທງທະລຸ ຈະຕ້ອງປະຕິບັດທັນທີພາຍຫຼັງການຍິງ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ໝູ່ຕາຍ (OIE, 2019). ການແທງທະລຸແມ່ນ ເປັນຂະບວນການໃນການທໍາລາຍເນື້ອເຫຍື່ອລະບົບປະສາດໃນເຂດແຊນສະໝອງ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ໝູ່ຕາຍ. ເຊິ່ງສາມາດປະຕິບັດໂດຍການສອດໂລຫະຜ່ານຮູທີ່ສ້າງຂຶ້ນໂດຍ ການໃຊ້ເຄື່ອງຍິງເຈາະກະໂຫຼກ (Penetrating Captive-bolt) ຢູ່ຫົວໝູ່ (FAO, 2001). ການແທງທະລຸ ແມ່ນເປັນທາງເລືອກແທນການເອົາເລືອດອອກ ຫຼື ການເສຍເລືອດ ເຊິ່ງມີຈຸດປະສົງດຽວກັນ, ແຕ່ວ່າ ລ້ຽວຖືກຕິດເຊື້ອໃນສະພາບແວດລ້ອມທີ່ຕິດເຊື້ອ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຈຸດຂ້າທໍາລາຍມື້ນ ແລະ ເປັນອັນຕະລາຍ (FAO, 2001).

ຮູບທີ 2a. ດຳແໜ່ງ ແລະ ທິດທາງທີ່ແນະນຳສຳລັບການຍິງໝູ (ກ) ດ້ານໜ້າຈຸດທາງກາງຂອງໜ້າຜາກ 1-2 ຊມເທິງລະດັບຕາ (ເໝາະສຳລັບການໃຊ້ ການໃຊ້ເຄື່ອງຍິງເຈາະກະໂຫຼກ (Penetrating Captive-bolt); ຫຼື (ຂ) ດຳແໜ່ງຊີ້ຄາວໃນຈຸດໃນກາງ ລະຫວ່າງ ຕາ ແລະ ບໍລິເວນຖານໝູໃນຟາກດຽວກັນຂອງຫົວ (ເໝາະສຳລັບການຍິງກະສຸນ). (suitable for firearms only)

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: EFSA, 2004; FAO, 2001

ຮູບທີ 2b. 2 ຕົວຢ່າງຂອງການໃຊ້ເຄື່ອງຍິງເຈາະກະໂຫຼກ (Penetrating Captive-bolt)

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ສະມາຄົມການຂ້າສັດທີ່ມີມະນຸດສະທຳ (Humane Slaughter Association)

ການພິຈາລະນາຕົວຈິງ:

- ຮັບປະກັນວ່າ ການປະຕິບັດງານໃນການຍິງແມ່ນມີການປະຕິບັດຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນ, ຈະຕ້ອງມີການບຳລຸງຮັກສາ Captive-bolt (FAO, 2001).
- ໄລຍະຂອງການຍິງເຈາະກະໂຫຼກ ແລະ ການລວມກັນຂອງລູກກະສຸນ ຈະຕ້ອງມີຂະໜາດທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ອາຍຸຂອງໝູທີ່ຈະມີການຂ້າທຳລາຍ (AVMA, 2018).
- ໝູ ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການຄວບຄຸມເຊິ່ງສາມາດເຂົ້າເຖິງຫົວໄດ້ (OIE, 2019).
- ຜູ້ນຳໃຊ້ປືນ ຈະຕ້ອງ ຍິງເຈາະກະໂຫຼກ (Penetrating Captive-bolt) ໃນມຸມທີ່ຖືກຕ້ອງຂອງກະໂຫຼກຫົວໃນຕຳແໜ່ງທີ່ເໝາະສົມ (OIE, 2019). (ຮູບທີ 2a)
- ປືນທີ່ໃຊ້ຍິງເຈາະກະໂຫຼກ (Penetrating Captive-bolt) ສຳຮອງ ຈະຕ້ອງຢູ່ມືເພື່ອບໍ່ໃຫ້ຮ້ອນເກີນໄປ ແລະ ບໍ່ໃຫ້ມີການຍິງທີ່ບໍ່ມີປະສິດທິພາບ (FAO, 2001; OIE, 2019).
- ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ສັດຕາຍ, ຈະຕ້ອງມີການການແທງທະລຸ ໂດຍທັນທີພາຍຫຼັງ ການຍິງ (OIE, 2019). ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການເນັ້ນວ່າ ໝູແມ່ນມີການສະລົບພຽງພໍ (ເຊັ່ນ: ກວດເບິ່ງວ່າ ບໍ່ມີການສະທ້ອນກະຈົກຕາ) ກ່ອນທີ່ຈະມີການແທງທະລຸ ເຊິ່ງຈະເປັນການຂາດມະນຸດສະທຳຖ້າຫາກວ່າ ມີການແທງທະລຸໝູທີ່ບໍ່ສະລົບ (FAO, 2001).
- ໝູ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຕິດຕາມເປັນປະຈຳ ຈົນກວ່າວ່າ ຈະມີການຍືນຍັນການຕາຍ (OIE, 2019).

2.2.3. ການໃຊ້ຢາສະລົບເກີນໂດສ

ຄໍາແນະນຳ

ການນຳໃຊ້ຢາສະລົບເກີນໂດສແມ່ນສາມາດນຳໃຊ້ໃນການຂ້າທຳລາຍ ແຕ່ວ່າອາດບໍ່ເໝາະສຳລັບການຂ້າທຳລາຍໝູຂະໜາດໃຫຍ່ (AVMA, 2018). ໃນພາກປະຕິບັດ, ການນຳໃຊ້ຢາສະລົບເກີນໂດສ ຫຼື ໃຊ້ລວມກັບຢາຊະນິດອື່ນ ແມ່ນສາມາດນຳໃຊ້ສຳລັບການເຮັດໃຫ້ຕາຍເພື່ອບໍ່ໃຫ້ທໍລະມານໂດຍການເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຄຽດແບບ CNS, ການໝົດສະຕິ ແລະ ການຕາຍ (OIE, 2019). ໃນທາງທີ່ດີ, ສຳລັບໝູ ຈະຕ້ອງປະຕິບັດຜ່ານທາງເສັ້ນເລືອດ ຫຼື ຜ່ານທາງຫົວໃຈ ຖ້າຫາກປະຕິບັດໄດ້. ໝູ ຈະຕ້ອງຖືກແຍກ ແລະ ປະຕິບັດດ້ວຍຄວາມລະມັດລະວັງ. ການເຮັດໃຫ້ຕາຍເພື່ອບໍ່ໃຫ້ທໍລະມານ ໂດຍການນຳໃຊ້ສານສະເພາະ (ເຊັ່ນ: Sodium Pentobarbitone ຂະໜາດ 325 ມກ/ກລ) (FAO, 2001). ການສິດສານເຮັດໃຫ້ຕາຍເພື່ອບໍ່ໃຫ້ທໍລະມານ ຈະຕ້ອງບໍ່ໄດ້ຮັບການຄຸ້ມຄອງໂດຍ ຄວາມດັນຊ່ວງໜ້າເອິກ, ການສິດໃຕ້ຜິວໜັງ ຫຼື ການສິດເຂົ້າກ້າມເນື້ອ ເຊິ່ງຢາແມ່ນ ຈະເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມລະຄາຍເຄື່ອງຕໍ່ກັບເນື້ອເຍື່ອ (AVMA, 2018). ໝາຍເຫດ: ສັດທີ່ໄດ້ຮັບການຂ້າທຳລາຍດ້ວຍວິທີການດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະຕ້ອງບໍ່ເປັນການສະໜອງເພື່ອການບໍລິໂພກຂອງຄົນ ແລະ ສັດ ເນື່ອງຈາກ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ກັບສານພິດທີ່ອາດມີ ແລະ ການກຳຈັດຈະຕ້ອງມີຢ່າງເໝາະສົມເພື່ອໃຫ້ຫຼີກລ່ຽງການບໍລິໂພກທີ່ໂດຍອຸບັດຕິເຫດຂອງສັດອື່ນ.

ການພິຈາລະນາຕົວຈິງ:

- ພະນັກງານທີ່ດຳເນີນການນຳໃຊ້ຢາສະລົບເກີນໂດສຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ມີຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບເຕັກນິກການໃຊ້ຢາສະລົບ (OIE, 2019).
- ການນຳໃຊ້ຢາສະລົບເກີນໂດສ(ເຊັ່ນ: ການນຳໃຊ້ໂດຍສັດຕະວະແພດ ຫຼື ພາຍໃຕ້ການເບິ່ງແຍງຂອງສັດຕະວະແພດ) ແລະ ການຂ້າທຳລາຍຊາກສັດດ້ວຍວິທີການດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດຕາມລະບຽບການ ແລະ ກົດລະບຽບທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (FAO, 2001).
- ໝູ ຈະຕ້ອງຖືກຄວບຄຸມຢ່າງເໝາະສົມເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການບໍລິຫານ (OIE, 2019).
- ຖ້າຫາກ ສັດຫາກຕື່ນເຕັ້ນ ຫຼື ຮ້າຍແຮງ, ຈະຕ້ອງເຮັດໃຫ້ສະຫງົບກ່ອນໂດຍການນຳໃຊ້ຢາຕ່າງໆເຊັ່ນ: Tranquilizer, Analgesics ຫຼື Depressant (ເຊັ່ນ: Ketamine, Opioids ຫຼື Xylazine) ແມ່ນສາມາດນຳໃຊ້ວິທີການສິດໃຕ້ຜິວໜັງ ຫຼື ກ້າມເນື້ອ. ການນຳໃຊ້ສານທີ່ເຮັດໃຫ້ຕາຍເພື່ອບໍ່ໃຫ້ທໍລະມານ ແມ່ນສາມາດໃຊ້ໃນເສັ້ນເລືອດດຳໃນການຂ້າສັດ (FAO, 2001; OIE, 2019).
- ໝູ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຕິດຕາມຢ່າງໃກ້ຊິດພາຍຫຼັງການນຳໃຊ້ຢາ ຈົນກວ່າວ່າ ການຕາຍແມ່ນໄດ້ຮັບການຢືນຢັນ (OIE, 2019).

2.2.4. ການໃຊ້ໄຟຟ້າຊ່ອດ

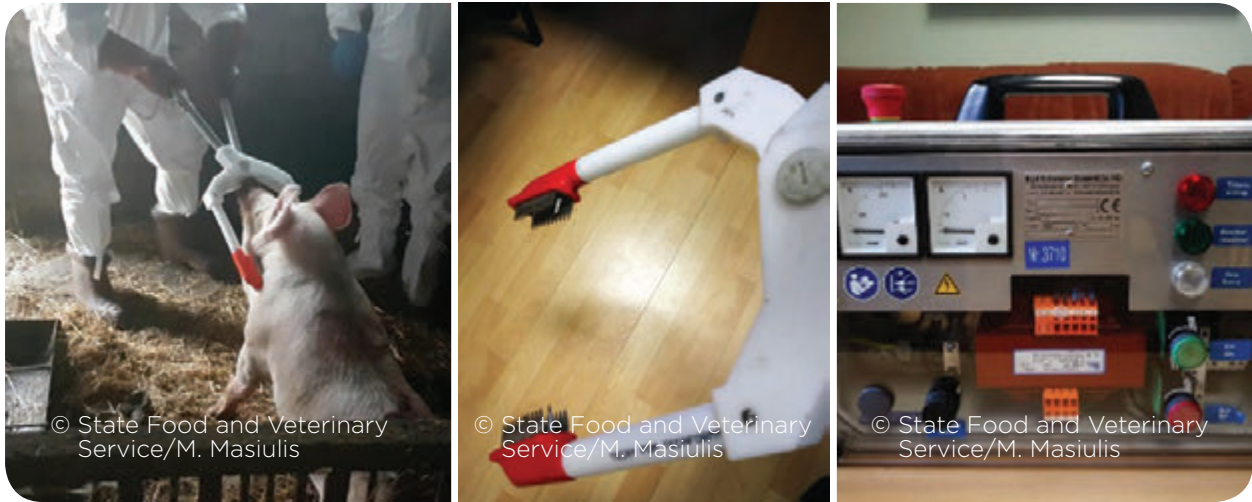
* A

ຄໍາແນະນຳ

ການໃຊ້ໄຟຟ້າຊ່ອດເພື່ອຂ້າສັດ ໂດຍການ ສົ່ງກະແສໄຟຟ້າລະດັບໃດໜຶ່ງໃນການສົ່ງຜ່ານຫົວໃຈເພື່ອຊັກນຳການສັນຂອງຫົວໃຈດ້ານລຸ່ມ ແລະ ຢຸດການປ່ຳເລືອກຂອງຫົວໃຈໄປທົ່ວຮ່າງກາຍ. ເມື່ອມີການສັນຂອງຫົວໃຈດ້ານລຸ່ມ, ເສັ້ນໄຍກ້າມເນື້ອຫົວໃຈ ແມ່ນຈະມີການໜັງຕືງໄວ ແລະ ບໍ່ສາມາດປະສານກັນໄດ້, ເລືອດຢຸດໝູນວຽນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຕາຍທັນທີເນື່ອງຈາກສະໜອງຂາດສານຫຼໍ່ລ້ຽງ (Humane Slaughter Association, 2017).

2 ຂັ້ນຕອນຂອງການນຳໃຊ້ກະແສໄຟຟ້າແມ່ນ ເພື່ອການຂ້າໝູຢ່າງມີປະສິດທິພາບໂດຍການນຳໃຊ້ກະແສໄຟຟ້າທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ການປັບແຮງດັນໄຟຟ້າໃຫ້ເຂົ້າກັບອາຍຸຂອງໝູ. ຂັ້ນຕອນທຳອິດແມ່ນ ປະກອບດ້ວຍການນຳໃຊ້ກະແສໄຟຟ້າໄປຫາຫົວໂດຍການນຳໃຊ້ຄີບແບບມິດຕັດທີ່ກວມເອົາສະໜອງ ແລະ ເຮັດໃຫ້ສັດຕົກໃຈ (ພາຍທີ 3), ສ່ວນຂັ້ນຕອນທີ 2 ແມ່ນຈະຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດພາຍຫຼັງການນຳໃຊ້ຄີບກວມເອົາໜ້າເອິກໃນຕຳແໜ່ງທີ່ກວມເອົາຫົວໃຈທັງໝົດ ເພື່ອໃຫ້ຕາຍໂດຍພາວະຫົວໃຈຢຸດເຕັ້ນ (Humane Slaughter Association, 2017). ການນຳໃຊ້ກະແສໄຟຟ້າທີ່ພຽງພໍໄປຫາຫົວໃຈໃນຂັ້ນທຳອິດ ຈະເປັນການຊັກນຳແບບ Tonic/Clonic ຂອງໂລກບ້າໝູ ແລະ ການໝົດສະຕິ. ເມື່ອສັດຫາກໝົດສະຕິແລ້ວ, ຂັ້ນຕອນທີສອງແມ່ນເປັນການຊັກນຳໃຫ້ເກີດມີການສັນຂອງຫົວໃຈຊ່ວງລຸ່ມ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ຫົວໃຈຢຸດເຕັ້ນ ແລະ ຕາຍ. ຂັ້ນຕອນທີສອງ ຈະຕ້ອງນຳໃຊ້ແກ່ສັດທີ່ໝົດສະຕິເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ມີການບາດເຈັບໃນລະດັບທີ່ບໍ່ສາມາດຮັບໄດ້ (OIE, 2019).

ຮູບທີ 3. ການໃຊ້ໄຟຟ້າຊ່ອດ: ທະແຍງມຸມ ແລະ ການນຳໃຊ້ກະແສໄຟຟ້າຕໍ່ກັບຫົວຂອງໝູທີ່ຍັງໄປທົ່ວສະໝອງ

ໃນການຂ້າທຳລາຍທີ່ມີປະສິດທິພາບ, ຈະຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າ ຂົ້ວໄຟຟ້າແມ່ນມີການສຳຜັດສະໜິດກັບໝູ ກ່ອນການນຳໃຊ້ໄຟຟ້າ ແລະ ໃຫ້ຢູ່ໃຫ້ໝູຕະຫຼອດເວລາເມື່ອມີການໃຊ້ໄຟຟ້າຊ່ອດ (Humane Slaughter Association, 2017). ຄວາມດັນຂັ້ນຕ່ຳ ແລະ ກະແສໄຟຟ້າທີ່ຕ້ອງການສຳລັບໝູໃນແຕ່ລະອາຍຸ ແມ່ນໄດ້ສັງລວມໃນ ຕາຕະລາງທີ 2.

ຕາຕະລາງທີ 2. ຕົວແປໄຟຟ້າຂັ້ນຕ່ຳໃນການເຮັດໃຫ້ໝູຕື່ນ ແລະ ຂ້າໝູ

ອາຍຸຂອງໝູ	ກະແສໄຟຟ້າຂັ້ນຕ່ຳ (A)*	ແຮງດັນຂັ້ນຕ່ຳ (V)
> 6 ອາທິດ	1.3	220
< 6 ອາທິດ	0.5	125

* ຄວາມຖີ່ຂອງກະແສໄຟຟ້ານຳໃຊ້ ຈະຕ້ອງບໍ່ເກີນ 80 Hz ເນື່ອງຈາກວ່າ ເມື່ອຄວາມຖີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ, ການສັ່ນຂອງຫົວໃຈດ້ານລຸ່ມແມ່ນຈະມີຜົນທີ່ໜ້ອຍ.

^ ການຕ້ານການສຳຜັດ ຈະຕ້ອງເຮັດໃຫ້ໃຫ້ຕຳທີ່ສຸດເພື່ອເຮັດໃຫ້ມີການໄຫຼຂອງກະແສໄຟຟ້າສູງສຸດ. ການນຳໃຊ້ຂ້າງນອກຂອງສັດອາດໄດ້ຮັບການປັບປຸງໂດຍການເຮັດໃຫ້ຜິວໜັງປຽກ ຫຼື ການເຮັດແບບຂົນແກະ ແລະ ການນຳໃຊ້ກະແສໄຟຟ້າແບບຂົ້ວໄຟຟ້າໃນຕຳແໜ່ງປະຈຸບັນ ແລະ ຄວາມດັນຄົງທີ່ໃນລະຫວ່າງໄລຍະການນຳໃຊ້ໄຟຟ້າ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Humane Slaughter Association, 2017; OIE, 2019

ການພິຈາລະນາຕົວຈິງ

- ທີມຂ້າທຳລາຍ ຈະຕ້ອງໃສ່ເຄື່ອງປ້ອງກັນທີ່ເໝາະສົມເພື່ອປ້ອງກັນໄຟຟ້າຊຸດ (ເຊັ່ນ: ຖົງມືຢາງ ແລະ ເກີບໂບກ) (Humane Slaughter Association, 2017).
- ໝູ ຈະຕ້ອງຢູ່ໃນກົງທີ່ມີການສະໜອງໄຟຟ້າ ແລະ ມີການຄວບຄຸມໃຫ້ຢູ່ດີ (Humane Slaughter Association, 2017).
- ຕ້ອງມີບຸກຄະລາກອນຢ່າງໜ້ອຍ 2 ທ່ານຂອງທີມຂ້າທຳລາຍ ເຊິ່ງໜຶ່ງຄົນໃນການຄວບຄຸມໝູ ແລະ ກຳນົດທ່າຂອງໝູ, ສ່ວນອີກຄົນແມ່ນໃຊ້ຂົ້ວໄຟຟ້າຊຸດ (OIE, 2019). ອາດຕ້ອງການແຮງງານເພີ່ມເຕີມໃນການເຄື່ອນຍ້າຍສັດຈາກຟາມໄປຫາຈຸດຊຸດໄຟຟ້າ (AASV, 2020).
- ຈະຕ້ອງໃຊ້ກະແສໄຟຟ້າຜ່ານເຄື່ອງຄົບຮູບມີດຕັດໃນຕຳແໜ່ງທີ່ເນັ່ງໄປຫາສະໜອງເຊິ່ງໃຊ້ເວລາຢ່າງໜ້ອຍ 3 ວິນາທີ; ຕາມມາດ້ວຍ ການສົ່ງຂົ້ວໄຟຟ້າໄປຫາຕຳແໜ່ງທີ່ເນັ່ງໄປຫາຫົວໃຈເຊິ່ງໃຊ້ເວລາຢ່າງໜ້ອຍ 3 ວິນາທີ; (OIE, 2019).
- ຈະຕ້ອງມີການອະນາໄມຂົ້ວໄຟຟ້າເປັນປະຈຳເພື່ອຮັບປະກັນການສຳຜັດກັບສັດທີ່ໃກ້ (OIE, 2019).
- ຈະຕ້ອງມີການຕິດຕາມໝູຢ່າງໃກ້ຊິດພາຍຫຼັງການໃຊ້ກະແສໄຟ ຈົນກວ່າ ຈະມີການຍືນຍັນວ່າ ໝູຕາຍ (OIE, 2019).

2.2.5. ວິທີການໃຊ້ກາສ

2.2.5.1. ກາກບ້ອນໄດອີກຊາຍ

ຄຳແນະນຳ

ກາສກາກບ້ອນໄດອີກຊາຍ (CO_2) ແມ່ນເປັນອາກາດທີ່ຖືກຄວບຄຸມສຳລັບການຂ້າ ໂດຍການປະຕິບັດຕາມເງື່ອນໄນເພື່ອແກ້ໄຂຈຳນວນ ແລະ ຂະໜາດຂອງໝູ, ລວມທັງ ຜົນໄດ້ຮັບລວມ ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າ: ຜົນໄດ້ໂດຍລວມຈາກການຂ້າທຳລາຍ (ເຊັ່ນ: ຈຳນວນຂອງໝູທີ່ຖືກຂ້າທຳລາຍ) ທີ່ອີງໃສ່ອັດຕາຜົນໄດ້ຮັບ (AVMA, 2018). ການຫາຍໃຈເອົາກາສ CO_2 ແມ່ນເປັນການຊັກນຳພາວະກົດໃນລະບົບຫາຍໃຈ ແລະ ການຍ່ອຍສະຫຼາຍ ເຊິ່ງເປັນການຫຼຸດຜ່ອນຄ່າ pH ຂອງສານໄຂສັນຫຼັງ (Cerebrospinal) ແລະ ແຊນປະສາດ. ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ຂາດສະຕິ ແລະ ຕາຍພາຍຫຼັງການໄດ້ຮັບກາສດັ່ງກ່າວເປັນໄລຍະຍາວ (OIE, 2019). ຫ້ອງທີ່ໃຊ້ກາສ (ເຊັ່ນ: ຕູ້ຄອນເທັນເນີທີ່ບັນຈຸກາສ ຫຼື ອຸປະກອນ) ແມ່ນເປັນພາກບັງຄັບໃນການຂ້າທຳລາຍໝູຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ ເຊິ່ງສາມາດມີການດັດແປງ ຫຼື ສາມາດປະຕິບັດຢູ່ທີ່ກອງຂີ້ເຫຍື້ອທີ່ມີການປົກຫຸ້ມໂດຍແຜ່ນແບບ Polyethylene (ຮູບທີ 4) (Meyer et al., 2014). ໃນການຂ້າທຳລາຍດ້ວຍການຫາຍໃຈເອົາກາສ CO_2 ໃນການຂ້າທຳລາຍ, ເຊິ່ງລວມມີ: ມວນສານຂອງກາສ, ຂະໜາດຂອງຫ້ອງ ແລະ ຂະໜາດຂອງໝູ.

ໃນການຂ້າທຳລາຍທີ່ມີປະສິດທິພາບ, ສັດຈະຕ້ອງໄດ້ດື່ມເອົາກາສ CO_2 ຢ່າງ ໜ້ອຍ 30% ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ມີການຂາດສະຕິ ແລະ ຢ່າງໜ້ອຍ 70% ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ສັດຕາຍ. ໃນການຮັບປະກັນການຕາຍຂອງສັດ, ຈະຕ້ອງເຮັດໃຫ້ສັດສຸດດື່ມເອົາກາສ CO_2 ຢ່າງໜ້ອຍ 20 ນາທີ ຫຼື ດົນກວ່ານັ້ນ (ປະມານ 30 ນາທີ) ໂດຍສະເພາະ ສຳລັບສັດທີ່ຫາກໍ່ເກີດ ຫຼື ເຍົາໄວ ເຊິ່ງມີຄວາມຕ້ານທານສູງກວ່າຕໍ່ກັບກາສ CO_2 (FAO, 2001). ຄວາມເຂັ້ມຂຸ້ນຂອງກາສ CO_2 ແມ່ນສາມາດໃຊ້ລູກສູບຂອງກາສ CO_2 ຫຼື ນ້ຳກ້ອນແຫ້ງ ແລະ ກວດຈັບໂດຍເຄື່ອງກວດຈັບກາສ CO_2 (FAO, 2001). ສຳລັບ ຄວາມປອດໄພສ່ວນຕົວ, ການກວດຫາອີກຊີແຊນແມ່ນສາມາດຕິດຕັ້ງເພື່ອເຕືອນພະນັກງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກ່ຽວກັບຄວາມເປັນໄປໄດ້ທາງດ້ານຄວາມສ່ຽງໃນການດຳເນີນງານ.

ການພິຈາລະນາຕົວຈິງ:

- ຫ້ອງທີ່ໃຊ້ກາສ ຈະຕ້ອງມີການບຳລຸງຮັກສາ ແລະ ການວັດແທກທີ່ຊັດເຈນຂອງກາສທີ່ມີຄວາມເຂັ້ມຂຸ້ນ CO_2 ແລະ ການສັງເກດການສັດທີ່ຢູ່ໃນຫ້ອງດັ່ງກ່າວ (OIE, 2019).
- ຈະຕ້ອງມີການເຄື່ອນຍ້າຍສັດເຂົ້າໄປໃນຫ້ອງທີ່ໃຊ້ກາສ (ເຊັ່ນ: ການນຳໃຊ້ຖ້ານໂຫລດ) (Meyer et al., 2014).
- ເມື່ອມີການນຳໃຊ້ລູກສູບ CO_2 ໃນຫ້ອງທີ່ໃຊ້ກາສ, ອັດຕາການການເຄື່ອນຍ້າຍອອກຂອງກາສ CO_2 ສຳລັບຂະໜາດຂອງຫ້ອງ/ເວລາປະມານ 5 ຫນ້າທີແມ່ນເປັນວິທີການທີ່ມີປະສິດທິພາບໃນການບັນລຸຄວາມເຂັ້ມຂຸ້ນຂອງ CO_2 ສຳລັບການຂ້າທຳລາຍໃນພາກສະໜາມ (Meyer et al., 2014). ທາງເລືອກອື່ນແມ່ນ ການປ່ອຍກາສ CO_2 ໃນຫ້ອງກ່ອນທີ່ຈະມີການເອົາສັດເຂົ້າມາໃນຫ້ອງປ່ອຍກາສ ເຊິ່ງຂຶ້ນກັບສະພາບຕົວຈິງ (FAO, 2001).

- ກໍລະນີທີ່ມີການນໍາໃຊ້ນໍ້າກ້ອນແຫ້ງໃນການຂ້າທໍາລາຍ, ນໍ້າກ້ອນແຫ້ງ ຈະຕ້ອງເອົາໄວ້ພື້ນຂອງຫ້ອງພາຍໃຕ້ພື້ນທີ່ພື້ນແດດ ເຊິ່ງຈະເຮັດໃຫ້ບໍ່ມີການລໍາຜິດໂດຍກົງ ລະຫວ່າງ ສັດ ແລະ ນໍ້າກ້ອນແຫ້ງ. ສັດຈະຕ້ອງໄດ້ເອົາເຂົ້າໄປໃນຄ້ອນເທັນເນີ້ ແລະ ປະສົດໄວ້ໃນຕູ້ດັ່ງກ່າວ ຈົນກວ່າສັດຈະໝົດສະຕິ ແລະ ຕາຍໃນທີ່ສຸດ (FAO, 2001).
- ທີມຂ້າທໍາລາຍ ຈະຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າ: ມີເວລາທີ່ພຽງພໍໃນການຮັບປະກັນການຕາຍຂອງສັດແຕ່ລະຊຸດ ກ່ອນທີ່ຈະເອົາຊຸດໃໝ່ເຂົ້າມາໃນຫ້ອງດັ່ງກ່າວ (OIE, 2019).
- ຈະຕ້ອງມີການຢືນຢັນການຕາຍກ່ອນທີ່ຈະມີການກໍາຈັດຊາກສັດ. ຖ້າຫາກ ຈໍາເປັນ, ສັດທີ່ສະລົບ ອາດມີການເຄື່ອນຍ້າຍອອກ ແລະ ຂ້າໂດຍວິທີການອື່ນ (ເຊັ່ນ: ການສິດສານພິດທີ່ມີການນໍາໃຊ້ຢາກົດປະສາດເກີນຂະໜາດ) (FAO, 2001).

ຮູບທີ 4 ຫ້ອງທີ່ໃຊ້ຂ້າທໍາລາຍໂດຍການໃຊ້ກາສກາກບ້ອນໄດອີກຊາຍ: ຫ້ອງທີ່ໃຊ້ກາສ CO₂ ໃນການຂ້າທໍາລາຍ ໂດຍການນໍາໃຊ້ແຜ່ນປົກທີ່ປົກຫຸ້ມດ້ວຍແຜ່ນໄສປະເພດພລາສະຕິກສັງຄະແນນ Polyethylene.

2.2.6. ການຂ້າສັດ

ໂຮງຂ້າສັດ (ເຊັ່ນ: ເຮືອນຂ້າສັດ ແລະ ໂຮງເຊືອດ) ແມ່ນໄດ້ມີການສ້າງຂຶ້ນເພື່ອຮັບມືກັບການຂ້າສັດຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍທີ່ເປັນຮູບມະນຸດສະທໍາໃນແຕ່ລະວັນ. ຖ້າຫາກ ບໍ່ສາມາດຂ້າທໍາລາຍໄດ້ກັບທີ່ສໍາລັບໝູ ແລະ ສັດທີ່ຈະມີການຂ້າທໍາລາຍແມ່ນໃກ້ກັບໂຮງຂ້າສັດ, ສັດຈະຕ້ອງໄດ້ມີການຂົນສົ່ງໄປໂຮງຂ້າສັດໂດຍການເຮັດໃຫ້ຕື່ນ ແລະ ວິທີການຂ້າທີ່ໄດ້ກໍານົດໃນໂຮງຂ້າສັດ. ເຊິ່ງວິທີການດັ່ງກ່າວ ແມ່ນໄດ້ຮັບການແນະນໍາໃຫ້ມີປະຕິບັດ ຖ້າຫາກສະພາບແວດລ້ອມແມ່ນສາມາດປະຕິບັດໄດ້, ລວມທັງ ສະພາບການດ້ານລຸ່ມຄື (Securing Indiana Pork s Supply, 2019):

- ເຈົ້າໜ້າທີ່ ອະນຸຍາດໃຫ້ມີການຂົນສົ່ງໝູຈາກ IP ແລະ/ຫຼື ICA ໄປຫາໂຮງຂ້າສັດ.
- ເຈົ້າຂອງໂຮງຂ້າສັດແມ່ນພ້ອມທີ່ຈະດຳເນີນການຂ້າສັດແບບສຸກເສີນ.
- ໝູທີ່ຖືກຂ້າແມ່ນບໍ່ມີຄວາມສ່ຽງທາງດ້ານຄວາມປອດໄພສາທາລະນະສຸກ ຫຼື ສຸຂະພາບ.
- ໝູແມ່ນ ມີການເຄື່ອນຍ້າຍ ເຊິ່ງບໍ່ມີອາການສະແດງອອກຂອງພະຍາດ, ຍົກເລີ້ນພະຍາດ ASF.
- ໃນລະຫວ່າງ ການເຄື່ອນຍ້າຍສັດໃດໜຶ່ງ ໃຫ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະການທາງດ້ານຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາທີ່ເໝາະສົມ (ເຊັ່ນ: ພາຫະນະທີ່ປ້ອງກັນການຮົ່ວຊຶມທີ່ມີການປົກຫຸ້ມຢ່າງດີ ແລະ ໃຊ້ເສັ້ນທາງທີ່ໃກ້ທີ່ສຸດ ແລະ ມີໝູລ້ຽງ/ໝູປ່າໃກ້ຄຽງທີ່ໜ້ອຍທີ່ສຸດ) ແລະ ມີຄວາມສ່ຽງເລັກໜ້ອຍຕໍ່ກັບສັດທີ່ໜ້າສົງໄສອື່ນ.
- ໝູແມ່ນ ມີການກວດກາກ່ອນ ແລະ ພາຍຫຼັງການຕາຍທີ່ໂຮງຂ້າສັດ.
- ພະນັກງານໂຮງຂ້າສັດ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມເປັນຢ່າງດີກ່ຽວກັບຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ, ເຊິ່ງລວມມີ: ການປ່ຽນຊຸດ, ເກີບ/ຊຸດປ້ອງກັນ ແລະ ອາບນ້ຳເມື່ອສິ້ນສຸດພາລະກິດ ກ່ອນທີ່ຈະອອກຈາກໂຮງຂ້າສັດເພື່ອຫຼີກລ່ຽງການລະບາດຂອງໄວຣັດ ASFV.

3

ການກຳຈັດຊາກສັດ

ພາຍຫຼັງ ການຂ້າທຳລາຍເພື່ອຮັບມືກັບການລະບາດຂອງພະຍາດ ASF, ຈະຕ້ອງມີການກຳຈັດທີ່ເໝາະສົມເພື່ອປ້ອງກັນ ຫຼື ຫຼຸດຜ່ອນການລະບາດຂອງໄວຣັດ ASFV ລວມທັງ ສານປົນເປື້ອນຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ. ເປົ້າໝາຍແມ່ນເພື່ອ ດຳເນີນການໃຫ້ທັນເວລາ, ປອດໄພ, ມີຄວາມປອດໄພທາງດ້ານນິເວດ, ມີພາບລັກສະນະເປັນທີ່ຍອມຮັບໄດ້ ແລະ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ. ສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ຕ້ອງການກຳຈັດ ລວມມີ: ຊາກສັດ, ຜະລິດຕະພັນສັດ, ມູນສັດທີ່ປົນເປື້ອນ, ເຄື່ອງມື ແລະ ອຸປະກອນທີ່ປົນເປື້ອນທີ່ບໍ່ສາມາດທຳຄວາມສະອາດ ຫຼື ຂ້າເຊື້ອໄດ້ (USDA & CFSPH, 2012).

3.1. ການພິຈາລະນາທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ

ການພິຈາລະນາກ່ຽວກັບຜົນກະທົບທາງສິ່ງແວດລ້ອມໃນດ້ານລົບ ແລະ ປັດໃຈທາງດ້ານຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ ຈະຕ້ອງລວມເຂົ້າໃນການວາງແຜນ ແລະ ການຮັບມືກັບການກຳຈັດທີ່ມີປະສິດທິພາບ. ທຸກໆທາງເລືອກໃນການກຳຈັດແມ່ນ ມີຜົນກະທົບທາງດ້ານລົບຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ເຊິ່ງຈະຕ້ອງໄດ້ລວມເຂົ້າໃນການວາງແຜນ. ຄວາມສ່ຽງທາງດ້ານຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ ແມ່ນໄດ້ມີການນຳສະເໜີໃນຫຼາຍລະດັບກ່ຽວກັບວິທີການກຳຈັດ (USDA & CFSPH, 2012).

3.1.1. ການພິຈາລະນາທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ

ການກຳຈັດຊາກໝູ ແລະ ວັດຖຸອື່ນໆທີ່ຕິດເຊື້ອອາດລວມມີ ຜົນຕາມມາທາງສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ເປັນລົບ. ເຊິ່ງຜົນກະທົບດັ່ງກ່າວ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາຢ່າງເໝາະສົມ ແລະ ພິຈາລະນາກ່ຽວກັບນິຕິກຳ, ພ້ອມກັບຄຳແນະນຳຈາກອົງການສິ່ງແວດລ້ອມ ຖ້າຫາກເປັນໄປໄດ້. ເພື່ອຮັບປະກັນຜົນກະທົບທີ່ໜ້ອຍທີ່ສຸດ, ຈະຕ້ອງມີການປຶກສາຫາລືກັບໜ່ວຍງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຊັ່ນ: ອົງການປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ ເຊິ່ງຈະຕ້ອງໄດ້ມີການເກັບກຳຂໍ້ມູນສະເພາະກ່ຽວກັບຂໍ້ມູນຂອງບັນດາປັດໃຈດັ່ງກ່າວ (Australian Veterinary Emergency Plan, 2015; FAO, 2001).

ໜ່ວຍງານທີ່ອອກຂໍ້ກຳນົດດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຈະຕ້ອງໄດ້ລວມເຂົ້າໃນການວາງແຜນສຳລັບການເລືອກຈຸດຂ້າທຳລາຍ. ຜົນກະທົບທາງດ້ານລົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງວິທີການຂ້າທຳລາຍ ທີ່ລວມເອົາບັນດາປັດໃຈເຊັ່ນ: ຄຸນນະພາບອາກາດ, ຄຸນນະພາບນ້ຳ, ການລວມຕົວຂອງດິນ ແລະ ປັດໃຈອື່ນໆຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ ກໍ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາ. ເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າ ແຜນການການກຳຈັດ ແມ່ນລວມເອົາ ບັນດາມາດຕະການໃນການປ້ອງກັນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ອາດມີຜົນກະທົບຕໍ່ກັບຄົນ ແລະ ສັດໄດ້ (USDA & CFSPH, 2012).

ນອກນັ້ນ, ການຕິດຕາມ ແລະ ການແກ້ໄຂໃຫ້ຖືກຕ້ອງ ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການປຶກສາຫາລືກັບບັນດາໜ່ວຍງານປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ ເພື່ອທີ່ຈະສາມາດກຳນົດກ່ຽວກັບບັນດາບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບທີ່ເໝາະສົມ. ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງໄລຍະຍາວ ແລະ ການຕິດຕາມດ້ານຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແມ່ນເປັນການພິຈາລະນາທີ່ເປັນໄປໄດ້ໃນອະນາຄົດ ເຊິ່ງອາດລວມເອົາ ການນຳໃຊ້ລະບົບຂໍ້ມູນຂ່າວສານພູມສາດເພື່ອໃຫ້ສາມາດກຳນົດທີ່ຕັ້ງຂອງຈຸດການກຳຈັດຊາກໝູ (Australian Veterinary Emergency Plan, 2015).

3.1.2. ການພິຈາລະນາກ່ຽວກັບຄວາມປອດໄພທາງດ້ານຊີວະພາບ

ເມື່ອມີການລະບາດຂອງພະຍາດ ASF, ເຈົ້າໜ້າທີ່ສັດຕະວະແພດ ພ້ອມກັບເຈົ້າໜ້າທີ່ທ້ອງຖິ່ນ ຈະຕ້ອງກຳນົດເຂດ ແລະ ຈຸດທີ່ເໝາະສົມໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະການກ່ຽວກັບຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ ແລະ ການຄວບຄຸມພະຍາດ ອີງຕາມແຜນຮັບມືເຫດສຸກເສີນແຫ່ງຊາດ (ເຊັ່ນ: ການຄວບຄຸມການເຄື່ອນຍ້າຍ ແລະ ການຈຳກັດການເຂົ້າເຖິງ). ພາກທີ 4.1 ຂອງຄູ່ມືແນະນຳກ່ຽວກັບຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາຂອງຟາມ, ການຂ້າ ແລະ ການເອົາໝູເຂົ້າຄອກຄືນ (Restock) ສຳລັບ ການປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມພະຍາດ ASF ເຊິ່ງໄດ້ໃຫ້ຄຳແນະນຳເພີ່ມເຕີມກ່ຽວກັບການກຳນົດບັນດາເຂດ ແລະ ຈຸດຕ່າງໆ.

ຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ ແລະ ການເຝົ້າລະວັງແມ່ນມີບົດບາດຫຼັກໃນການກວດຫາ ແລະ ປ້ອງກັນການລະບາດຂອງພະຍາດ ASF ເພີ່ມເຕີມ. ມາດຕະການທາງດ້ານຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ (ເຊັ່ນ: ການຄວບຄຸມການເຄື່ອນຍ້າຍ) ສຳລັບສ່ວນບຸກຄົນ, ສັດ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ ອາດແຕກຕ່າງກັນໃນແຕ່ລະເຂດ ແລະ ຈຸດ ເຊິ່ງຂຶ້ນກັບການຕັດສິນໃຈຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ສັດຕະວະແພດ (USDA & CFSPH, 2012). ມາດຕະການກ່ຽວກັບຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາສ່ວນບຸກຄົນ, ລວມທັງ ພາຫະນະ ແລະ ເຄື່ອງມືອຸປະກອນ ແມ່ນເປັນສິ່ງສຳຄັນໃນການຊ່ວຍໃຫ້ຢືນຢັງພະຍາດ ແລະ ປ້ອງກັນການລະບາດເພີ່ມເຕີມ. ຈະຕ້ອງມີການພິຈາລະນາກ່ຽວກັບການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງຄົນ ແລະ ສັດ, ລວມທັງ ບັນດາມາຕະການທີ່ເປັນການຮັກສາຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາໃນເຂດ ແລະ ຈຸດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ແຜນການຮັບມືສຸກເສີນທີ່ລະອຽດ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາໃນການປ້ອງກັນການລະບາດຂອງພະຍາດ ASF ຈາກລົດບັນທຸກ ແລະ ເຄື່ອງມືອຸປະກອນອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນການຂົນສົ່ງດັ່ງກ່າວ ແມ່ນເປັນສິ່ງສຳຄັນໃນການຈຳກັດຜົນກະທົບຂອງພະຍາດໝູປ່າ ແລະ ໝູລ້ຽງ (Natural Resources Conservation Service, 2016; USDA & CFSPH, 2012). ພາກທີ 4.2 ວ່າດ້ວຍ ຄູ່ມືແນະນຳກ່ຽວກັບຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາຂອງຟາມ, ການຂ້າສັດ ແລະ ການເອົາໝູມາລ້ຽງຄືນ ເຊິ່ງເປັນການແນະນຳກ່ຽວກັບພະຍາດ ASF ເພີ່ມເຕີມກ່ຽວກັບການຄວາມຄຸມການເຄື່ອນຍ້າຍໃນລະຫວ່າງ ການລະບາດຂອງພະຍາດ ASF.

ນອກນັ້ນ, ການສັງເກດການກ່ຽວກັບຄວາມປອດໄພທາງນິເວດທີ່ເຂັ້ມງວດ, ມາດຕະການໃນການທຳຄວາມສະອາດ ແລະ ການຂ້າເຊື້ອ ໂດຍບຸກຄະລາກອນທີ່ດຳເນີນການກຳຈັດ ແມ່ນເປັນສິ່ງທີ່ຈຳເປັນໃນການປ້ອງກັນການລະບາດທີ່ເປັນໄປໄດ້ຂອງໄວຣັສ ASFV ໃນບັນດາສະຖານທີ່ຕ່າງໆ. ບຸກຄະລາກອນທີ່ດຳເນີນການກຳຈັດອາດຮູ້ກ່ຽວກັບເຂດທີ່ເຂົາເຈົ້າຢູ່ໃນ, ຮູບແບບຂອງຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ ແລະ ຂໍ້ຈຳກັດທີ່ມີ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ທີ່ມີການກຳຈັດ ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການທຳຄວາມສະອາດ ແລະ ຂ້າເຊື້ອໂລກເຄື່ອງນຸ່ງ, ເກີບ, ໝວກ ອີງຕາມ ລະບຽບການທີ່ໃຊ້ໃຫ້ເໝາະສົມ, ຕົວຢ່າງ: ເມື່ອອອກຈາກສະຖານທີ່, ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການປະຕິບັດຕາມຢ່າງເຂັ້ມງວດທາງດ້ານຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ ເຊິ່ງຈະຕ້ອງໄດ້ມີການຮັກສາໄວ້. ບັນດາຂັ້ນຕອນທີ່ເໝາະສົມຈະຕ້ອງໄດ້ມີເພື່ອໃຫ້ສາມາດຮູ້ ແລະ ກຳນົດຊຸດທີ່ໃຊ້ປ້ອງກັນພະຍາດ ຫຼື PPE (USDA & CFSPH, 2012).

3.2. ສະຖານທີ່ກຳຈັດ

ຈຸດປະສົງຫຼັກຂອງການກຳຈັດພາຍຫຼັງການຂ້າທຳລາຍແມ່ນ ເປັນການປ້ອງກັນການແຜ່ລະບາດຂອງໄວຣັສ ASFV ແລະ ສານປົນເປື້ອນທີ່ມີຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ. ສະນັ້ນ, ການກຳຈັດ ຈະຕ້ອງເຮັດໃຫ້ສຳເລັດໄວທີ່ສຸດພາຍຫຼັງການຂ້າທຳລາຍພ້ອມກັບຮັບປະກັນການຂົນສົ່ງໃຫ້ ໜ້ອຍທີ່ສຸດ ເພື່ອທີ່ຈະເປັນການຫຼຸດຜ່ອນໂອກາດໃນການຕິດເຊື້ອຂອງວັດຖຸໃຫ້ມີການກະຈາຍພະຍາດ (FAO, 2001). ຈະຕ້ອງມີມາດຕະການໃນການປ້ອງກັນສັດກິນສັດນຳກັນໃຫ້ຫຼາຍທີ່ສຸດ.

3.2.1. ການກຳຈັດກັບທີ່

ຂັ້ນກັບສະພາບເງື່ອນໄຂທ້ອງຖິ່ນ, ວິທີການກຳຈັດກັບທີ່ແມ່ນ ເປັນວິທີທີ່ເປັນທາງເລືອກແທນການຂົນສົ່ງຊາກໝູອອກຈາກສະຖານທີ່ ເມື່ອພິຈາລະນາຈາກມຸມມອງດ້ານຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ (FAO, 2001).

ບັນດາປັດໃຈທົ່ວໄປທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາ ສໍາລັບວິທີການກໍາຈັດກັບທີ່ ລວມມີ:

- ລັກສະນະ ແລະ ຈຳນວນຂອງຊາກສັດ ແລະ ວັດຖຸທີ່ກ່ຽວຂ້ອງສໍາລັບການກໍາຈັດ ເພື່ອການເລືອກຈຸດທີ່ຈະມີການກໍາຈັດ ແລະ ວິທີການກໍາຈັດ.
- ການທີ່ມີພື້ນທີ່ເໝາະສົມຂອງວິທີການກໍາຈັດທີ່ໃກ້ຄຽງກັບຈຸດຂ້າທໍາລາຍ.
- ການເຂົ້າເຖິງຈຸດຂ້າທໍາລາຍໂດຍຫາຫະນະຂົນສົ່ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນການອໍານວຍຄວາມສະດວກການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງເຄື່ອງມືອຸປະກອນ ແລະ ວັດຖຸທີ່ຈຳເປັນ.
- ລັກສະນະຂອງການກໍ່ຕົວຂອງດິນ/ທິນ ແລະ ພູມສາດປະເທດທີ່ມີ ເພື່ອທີ່ຈະສາມາດກຳນົດທີ່ເໝາະສົມໃນການຝັງໝູ.
- ລະດັບຂອງນໍ້າ ແລະ ໃກ້ຄຽງກັບເຂດເກັບນໍ້າ, ນໍ້າບາດານ ແລະ ນໍ້າສ້າງໃນຈະສາມາດແກ້ໄຂຄວາມສ່ຽງກ່ຽວກັບການເຈືອປົນຂອງເຊື້ອໂລກທີ່ຈະມີຕໍ່ກັບແຫຼ່ງນໍ້າ.
- ການທີ່ມີການສະໜອງນໍ້າປະປາ, ກາສ໌, ໄຟຟ້າ, ສາຍໂທລະສັບ, ຮ່ອງລະບາຍນໍ້າ, ລະບົບທໍ່ລະບາຍນໍ້າ ແລະ ການປັບປຸງທາງດ້ານໂຄງສ້າງອື່ນໆ, ລວມທັງ ສາຍອາກາດທີ່ຈະຕ້ອງມີການຫຼີກລ່ຽງເມື່ອມີການເລືອກຈຸດກໍາຈັດ.
- ໃຫ້ຄຽງກັບເຂດການກໍ່ສ້າງ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ, ໂດຍສະເພາະ ໃນກໍລະນີຂອງການກໍາຈັດຄວາມຮ້ອນ.
- ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ເຊັ່ນ: ລົມ ແລະ ຄວາມຊຸ່ມ ທີ່ອາດມີຜົນຕໍ່ກັບປະສິດທິພາບຂອງການເຜົາໄໝ້.
- ຊັບພະຍາກອນຈຳເປັນທີ່ມີ ສໍາລັບວິທີການກໍາຈັດ ເຊັ່ນ: ພືດທີ່ຈະມີການຝັງ ແລະ ການສະໜອງພະລັງງານທີ່ເໝາະສົມໃນການເຜົາໄໝ້.
- ການທີ່ມີໂຄງສ້າງທີ່ສິ້ນເປ້ອງ ສໍາລັບວິທີການກໍາຈັດເຊັ່ນ: ສາຍໄຟຟ້າ ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຫຼີກລ່ຽງເມື່ອມີການເລືອກຈຸດຝັງ ແລະ ຈຸດເຜົາໄໝ້.
- ແຜນທີ່ມີລ່ວງໜ້າລັບການນໍາໃຊ້ດິນ ເຊັ່ນ: ດິນອາດບໍ່ມີສະຖຽນລະພາບ ສໍາລັບພື້ນຖານໂຄງລ່າງອາຄານທີ່ຈະມີການດໍາເນີນການຝັງໝູ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: FAO, 2021

3.2.2. ການກໍາຈັດນອກສະຖານທີ່

ກໍລະນີ ຖ້າຫາກບໍ່ສາມາດຊອກຫາສະຖານທີ່ກໍາຈັດນອກສະຖານທີ່ໄດ້ ຫຼື ຍາກໃນການປະຕິບັດເນື່ອງຈາກເຫດຜົນຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ການບໍ່ປະຕິບັດຕາມລະບຽບສິ່ງແວດລ້ອມ ຫຼື ການປະຕິເສດຈາກເຈົ້າຂອງທີ່ດິນ, ຈະຕ້ອງໄດ້ຂົນສົ່ງຊາກໝູ ແລະ/ຫຼື ວັດຖຸທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໄປຫາສະຖານທີ່ໃໝ່ເພື່ອການກໍາຈັດໂດຍນໍາໃຊ້ວິທີການກໍາຈັດທີ່ເໝາະສົມທີ່ເຫັນວ່າ ມີຄວາມຈຳເປັນ. ອາດພິຈາລະນາການກໍາຈັດວັດຖຸໃນສະຖານະການທີ່ມີຂໍ້ຈຳກັດທາງດ້ານສະຖານທີ່ ເຊັ່ນ: ບໍ່ມີພື້ນທີ່ ຫຼື ມີນໍ້າຫຼາຍ ເຊິ່ງເປັນອຸປະສັກໃຫຍ່ຫຼວງຕໍ່ກັບການກໍາຈັດໃນສະຖານທີ່ (FAO, 2001). ຖ້າຫາກ ບ່ອນຕິດເຊື້ອຫາຢູ່ໃກ້ຄຽງ, ຈະຕ້ອງມີການນໍາໃຊ້ສະຖານທີ່ກໍາຈັດທົ່ວໄປ (FAO, 2001). ຖ້າຫາກ ມີການພິຈາລະນາກ່ຽວກັບການກໍາຈັດນອກສະຖານທີ່, ຈະຕ້ອງໃຫ້ຄວາມເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ກັບການຂົນສົ່ງຊາກໝູ ແລະ ວັດຖຸທີ່ປົນເປື້ອນ ເຊັ່ນ: ຄອກ, ລົດ, ກອງຂີ້ເຫຍື້ອ ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ຈະໃຊ້ໃນການຂົນສົ່ງສັດທີ່ຕາຍຈາກບ່ອນໜຶ່ງໄປຫາ ອີກບ່ອນໜຶ່ງເພື່ອການກໍາຈັດ ເຊິ່ງຈະຕ້ອງກັນການຮົ່ວຊຶມ, ປົກປິດ ແລະ ປົກຫຸ້ມ ເພື່ອຫຼີກລ່ຽງການແຜ່ລະບາດໃນ ລະຫວ່າງການຂົນສົ່ງ (Natural Resources Conservation Service, 2016).

3.3. ບັນດາວິທີການກຳຈັດຊາກສັດ

ພາກນີ້ ອະທິບາຍກ່ຽວກັບຫຼາຍໆວິທີການກຳຈັດທີ່ເປັນຕົວຢ່າງສໍາລັບເພື່ອການແນະນຳ. **ຕາຕະລາງທີ 3** ສະຫຼຸບກ່ຽວກັບການພິຈາລະນາທົ່ວໄປ, ຂໍ້ໄດ້ປຽບ ແລະ ຂໍ້ເສຍປຽບ ແລະ **ຕາຕະລາງທີ 4** ກຳນົດຕົວຊີ້ວັດກ່ຽວກັບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການກ່ຽວຂ້ອງຂອງວິທີການກຳຈັດຕ່າງໆແມ່ນ ເປັນການອ້າງອີງໃສ່ການເລືອກວິທີການກຳຈັດທີ່ເໝາະສົມໃນຫຼາຍໆສະພາບການ. ເປັນການການແນະນຳໃນການກຳຈັດທີ່ເໝາະສົມ, **ຮູບທີ 5** ແຜນວາດຕົ້ນໄມ້ໃນການຕັດສິນໃຈ (Decision Tree) ໃນການເລືອກວິທີການກຳຈັດເພື່ອໃຫ້ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ຕົວຈິງ. ການພິຈາລະນາກໍລະນີສະເພາະ ຈະຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງແມ່ນມີການເລືອກວິທີການກຳຈັດທີ່ເໝາະສົມໃນການຮັບມືກັບການລະບາດຂອງພະຍາດ ASF. method in response to an ASF outbreak.

ຕາຕະລາງທີ 3. ການພິຈາລະນາທົ່ວໄປ, ຂໍ້ໄດ້ປຽບ ແລະ ຂໍ້ເສຍປຽບຂອງແຕ່ລະວິທີການກຳຈັດ.

ວິທີການກຳຈັດ	ການພິຈາລະນາທົ່ວໄປ	ຂໍ້ໄດ້ປຽບ	ຂໍ້ເສຍປຽບ
ການນຳໃຊ້ຄວາມຮ້ອນ			
- ການຈຸດກາງແຈ້ງ - ການຝັງ	- ການເຜົາຊາກໝູໃຫ້ໄໝ້ໝົດ. - ຂໍ້ຈຳກັດທາງດ້ານຄວາມສາມາດ. - ມີນະພິດອາກາດ. - ບັນດາລະບຽບການ ແລະ ການອະນຸຍາດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. - ບຸກຄະລາກອນທີ່ຕ້ອງການໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ. - ມາດຕະການທາງດ້ານຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາໃນການຂົນສົ່ງ (ສໍາລັບການກຳຈັດນອດສະຖານທີ່). - ການຕໍ່ຕ້ານຈາກສາທາລະນະ. - ການຍອມຮັບຈາກເຈົ້າຂອງ ແລະ ເງື່ອນໄຂການນຳໃຊ້ (ສໍາລັບໂຮງງານທີ່ໃຊ້ເຜົາ ໃຫ້ເປັນຜົງຖານ).	- ການຮັບປະກັນທາງດ້ານຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ. - ມີລາຄາຖືກ. - ສາມາດນຳໃຊ້ໃນສະຖານທີ່ ຖ້າຫາກບໍ່ສາມາດຝັງກັບທີ່ໄດ້. - ຈຸດທີ່ໃຊ້ຈຸດສາມາດໄດ້ຮັບການຟື້ນຟູຢ່າງງ່າຍດາຍ ແລະ ໄວວາທີ່ມີການຕິດຕາມໄລຍະສັ້ນ.	- ມີການນຳໃຊ້ເຊື້ອເພີງ/ແຮງງານຫຼາຍ. - ອາດມີຄ່ວນ/ກິ່ນ. - ອາດໃຊ້ເວລາດົນໃນການເຜົາໄໝ້ໃຫ້ໝົດ. - ອາດມີຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະມີໄຟລຸກສູງໃນບາງລະດູ. - ແນວຄິດຈາກສາທາລະນະທີ່ບໍ່ດີ. - ອາດມີການພິຈາລະນາການກຳຈັດຂີ້ເຖົ້າ. - ປະສິດທິຜົນຂອງການເຜົາໄໝ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກສະພາບອາກາດ. - ຕ້ອງການ 24 ຊົ່ວໂມງໃນການດຳເນີນງານເພື່ອຮັກສາ ແລະ ຕິດຕາມການເຜົາໄໝ້. - ຫຍຸ້ງຍາກໃນການປະຕິບັດຊ່ວຍລະດູຝົນ.
ໂຮງງານທີ່ໃຊ້ເຜົາໃຫ້ເປັນຂີ້ເຖົ້າ		- ການຮັບປະກັນທາງດ້ານຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ. - ການກຳຈັດຂີ້ເຖົ້າພ້ອມກັນ. - ຄວາມເຂັ້ມແຂງທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ. - ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ໄດ້ຮັບການຄວບຄຸມ. - ບໍ່ມີຂໍ້ກຳນົດສໍາລັບການຕິດຕາມການຟື້ນຟູເພື່ອແກ້ໄຂໃຫ້ຖືກຕ້ອງ.	- ມີການນຳໃຊ້ເຊື້ອໄຟຫຼາຍ. - ຂໍ້ຈຳກັດທາງດ້ານບໍລິມາດ. - ຂໍ້ຈຳກັດທາງດ້ານສະຖານທີ່. - ມີຄວາມໜ້າເປັນຫວ່າງທາງດ້ານຄວາມສ່ຽງທາງຊີວະພາບໃນການຂົນສົ່ງ. - ຕ້ອງການເວລາເພີ່ມເຕີມໃນການກະກຽມ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Miller *et al.*, 2018 & Miller *et al.*, 2020

ຕາຕະລາງທີ 3. ການພິຈາລະນາທົ່ວໄປ, ຂໍ້ໄດ້ປຽບ ແລະ ຂໍ້ເສຍປຽບຂອງແຕ່ລະວິທີການກຳຈັດ (ຕໍ່)

ວິທີການກຳຈັດ	ການພິຈາລະນາທົ່ວໄປ	ຂໍ້ໄດ້ປຽບ	ຂໍ້ເສຍປຽບ
ການຊຸດຊຸມຝັງ			
ການຝັງ	- ການແຍກກາສ: - ການຊຸດຊຸມຝັງ. - ການລະບາຍຊາກໝູ່ກ່ອນການຝັງ. - ຈຸດທີ່ຕັ້ງຂອງການຝັງ: - ລັດສະນະຂອງດິນ. - ເນື້ອທີ່ດິນທີ່ຕ້ອງການ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງ. - ຈຸດທີ່ຕ້ອງການໃຊ້ໃນອະນາຄົດ. - ການທີ່ມີສັດກິນສັດດ້ວຍການປະກົດຢູ່. - ຜົນກະທົບທາງສິ່ງແວດລ້ອມ: - ແຫຼ່ງນ້ຳ. - ຄຸນນະພາບຂອງອາກາດ (ກິນ). - ສະພາບອາກາດ. - ຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ: - ການຄວບຄຸມການເຄື່ອນຍ້າຍ. - ອະນາໄມ ແລະ ຂ້າເຊື້ອພາຫະນະ/ເຄື່ອງມືອຸປະກອນ. - ຄວາມປອດໄພຂອງສະຖານທີ່: - ຈຳກັດການເຂົ້າເຖິງ. - ລະບຽບການ ແລະ ການອະນຸມັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. - ທັດສະນະຂອງສາທາລະນະ.	- ຄວາມປອດໄພທາງສາທາລະນະ. - ລາຄາຖືກ. - ງ່າຍໃນການດຳເນີນງານ. - ສາມາດກຳຈັດສັດໃນຫຼາຍຈຳນວນໄດ້. - ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ (ຍົກເວັ້ນນ້ຳໃຕ້ດິນ). - ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຂອງກິນ	- ການທີ່ມີດິນ ແລະ ຂີ້ຈຳກັດທາງດ້ານຄວາມສາມາດ. - ການເລືອກສະຖານທີ່ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນເຊິ່ງຈະຕ້ອງເປັນຈຸດທາງດ້ານທຳລົບສາດ ແລະ ເຂດທີ່ເໝາະສົມ. - ອາດຈະຕ້ອງໄດ້ບຳບັດນ້ຳຂີ້ເຫຍື້ອ ແລະ ກາສ. - ບໍ່ເໝາະສົມໃນເຂດທີ່ມີລະດັບນ້ຳໃຕ້ດິນຕື້ນ ແລະ ໃກ້ກັບຊຸມຊົນ. - ຕ້ອງມີອຸປະກອນຂະໜາດໃຫ່ຍໃນການດຳເນີນງານ. - ພາບລັກທີ່ບໍ່ດີ ຖ້າຫາກບໍ່ມີການດຳເນີນທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ. - ອາດມີຜົນກະທົບຕໍ່ກັບການນຳໃຊ້ໃນອະນາຄົດ ຫຼື; ການຟື້ນຟູທີ່ດິນ. - ອາດຕ້ອງການການຕິດຕາມສະຖານທີ່ໆຕໍ່ເນື່ອງ. - ການຊອກຫາທີ່ດິນທີ່ເໝາະສົມອາດເຮັດໃຫ້ມີການດຳເນີນງານການກຳຈັດທີ່ຊັກຊ້າ (ສຳລັບການກຳຈັດນອກສະຖານທີ່). - ຄວາມໜ້າເປັນຫວ່ງດ້ານປອດໄພທາງຊີວະພາບ (ສຳລັບການກຳຈັດນອກສະຖານທີ່).
ການແຍກຊີ້ນສ່ວນ			
ການແຍກຊີ້ນສ່ວນ	- ໂຮງງານສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນໄດ້ຮັບການສ້າງຂຶ້ນເພື່ອຂັດຕອນໃນການຮັບມືກັບຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ, ນ້ຳເປື້ອນ ແລະ ສິ່ງເສດເຫຼືອ. - ໂຮງງານແຍກຊີ້ນສ່ວນແມ່ນ ໄດ້ຮັບການກຳນົດລະບຽບການທີ່ໃກ້ຊິດເພື່ອຮັກສາຄວາມປອດໄພທາງສິ່ງແວດລ້ອມ. - ບັນຫາຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາໃນການຂົນສົ່ງ. - ຕ້ອງການງານປະສານງານໃນການຂົນສົ່ງເພື່ອຫຼີກລ່ຽງຄວາມແອອັດໃນໂຮງງານ. - ອາດຕ້ອງການບ່ອນເກັບມ້ຽນຊົ່ວຄາວ ຖ້າຫາກຊາກໝູ່ບໍ່ສາມາດແຍກຊີ້ນສ່ວນໄດ້ເລີຍ.	- ຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ. - ໂຮງງານທີ່ມີຢູ່ ແລະ ສ້າງຂຶ້ນເພື່ອຈຸດປະສົງດັ່ງກ່າວ ຈະຕ້ອງສາມາດປະຕິບັດຕາມມາດຕະຖານທາງດ້ານເຕັກນິກ. - ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ ແລະ ມີຄວາມສ່ຽງຂອງຜະລິດຕະພັນ (ອີງຕາມ ການຍອມຮັບໃນການນຳໃຊ້).	- ມີໂຮງງານທີ່ຈຳກັດ ແລະ ມີຂີ້ຈຳກັດທາງດ້ານຄວາມສາມາດ. - ຄວາມໜ້າເປັນຫວ່ງທາງດ້ານຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ. - ຄວາມຊັບຊ້ອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການະນາໄມ ແລະ ທຳຄວາມສະອາດ. - ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍລວມ ອາດສູງກວ່າ ຖ້າຫາກບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຟີ້ງຕະຫຼາດຈຳໜ່າຍໄດ້.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Miller *et al.*, 2018 & Miller *et al.*, 2020

ຕາຕະລາງທີ 3. ການພິຈາລະນາທົ່ວໄປ, ຂໍ້ໄດ້ປຽບ ແລະ ຂໍ້ເສຍປຽບຂອງແຕ່ລະວິທີການກຳຈັດ (ຕໍ່)

ວິທີການກຳຈັດ	ການພິຈາລະນາທົ່ວໄປ	ຂໍ້ໄດ້ປຽບ	ຂໍ້ເສຍປຽບ
ການໝັກໃຫ້ເປັນປຸຍ	- ມີຄວາມຖີ່ໃນການການຕິດຕາມສູງ ເພື່ອທີ່ຈະຮັບປະກັນອຸນຫະພູມໃນການ - ການດຳເນີນໃນສະຖານທີ່ ເປັນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງທາງດ້ານຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາທີ່ພົບພັນກັບການຂົນສົ່ງ. - ມີຜົນກະທົບຈາກສະພາບອາກາດ ແລະ ອຸນຫະພູມອ້ອມຂ້າງ. - ມີຜົນກະທົບຈາກລົມ, ຝົນ, ສະພາບແຫ້ງແລ້ງ ແລະ ສັດທີ່ກິນສັດດ້ວຍກັນ.	- ລາຄາຖືກ. - ສາມາດປະຕິບັດກັບທີ່ ຖ້າຫາກວິທີການກຳຈັດວິທີອື່ນຫາກບໍ່ສາມາດໃຊ້ໄດ້. - ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ ແລະ ມີຄວາມສ່ຽງຂອງຜະລິດຕະພັນທີ່ຕ່ຳ (ອີງຕາມ ການຍອມຮັບໃນການນຳໃຊ້). - ບໍ່ຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງມີການຕິດຕາມຫຼື ການຟື້ນຟູໃຫ້ດີຂຶ້ນໃນໄລຍະຍາວ. - ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ.	- ມີຂໍ້ຈຳກັດທາງດ້ານປະລິມານ. - ເປັນຂະບວນການທີ່ຊັກຊ້າ. - ອາດຕ້ອງການພື້ນທີ່ຫຼາຍໃນການ ແລະ ການສະໜອງວັດຖຸທີ່ໃຊ້ໃນການໝັກຫຼາຍ. - ອາດມີກິນ ແລະ ການປົນເປື້ອນດິນ ຖ້າຫາກມີການຄຸ້ມຄອງທີ່ບໍ່ດີ. - ຕ້ອງການໆຄວບຄຸມ ແລະ ການຕິດຕາມໃນໄລຍະເບື້ອງຕົ້ນ. - ມີຄວາມສ່ຽງທາງດ້ານຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາຖ້າຫາກບໍ່ສາມາດປະຕິບັດໃນອຸນຫະພູມທີ່ຕ້ອງການໄດ້. - ປະສິດທິຜົນ ອາດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກສະພາບອາກາດໃນທາງກົງກັນຂ້າມ. - ຄວາມໜ້າເປັນຫວ່າງທາງດ້ານຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ (ສຳລັບການກຳຈັດນອກສະຖານທີ່) - ອາດຕ້ອງການໆທົດສອບຜະລິດຕະພັນເພື່ອການນຳໃຊ້ປຸຍ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Miller et al., 2018 & Miller et al., 2020

ຕາຕະລາງທີ 4. ຕົວຊີ້ວັດດ້ານຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນວິທີການກຳຈັດຫຼາຍປະເພດ

ວິທີການກຳຈັດ	ຕົວຊີ້ວັດຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໂດຍກົງ				ຕົວຊີ້ວັດຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໂດຍທາງອ້ອມ		ໝາຍເຫດ
	ການລິເລີ່ມ	ການຂົນສົ່ງ*	ແຮງງານ	ການປະກອບສ່ວນ	ສິ່ງແວດລ້ອມ / ສາທາລະນະສຸກ	ທັດສະນະສະທາລະນະ	
ວິທີໃຊ້ຄວາມຮ້ອນ							
• ກາງແຈ້ງ • ການຝັງ	\$	\$	\$\$\$	\$\$\$\$	\$\$\$	\$\$\$\$	
• ໂຮງງານເຜົາໃຫ້ເປັນຂີ້ເຖົ້າ	\$\$^	\$\$\$	\$\$\$	\$\$	\$\$	\$\$\$	
ການຝັງ	\$	\$	\$\$\$	\$	\$\$\$	\$\$\$\$	
ການແຍກສິ້ນສ່ວນ		\$\$\$	\$\$\$	\$\$\$	\$	\$\$	ຜະລິດທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ອາດຂາຍໄດ້ດີເພື່ອໃຫ້ສາມາດຫຼຸດຜ່ອນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍລວມທີ່ອີງໃສ່ການຍອມຮັບ.
ການໝັກໃຫ້ເປັນປຸຍ	\$\$	\$\$\$	\$	\$\$	\$	\$\$	ຜະລິດທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ອາດຂາຍໄດ້ເພື່ອໃຫ້ສາມາດຫຼຸດຜ່ອນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍລວມທີ່ອີງໃສ່ການຍອມຮັບ.

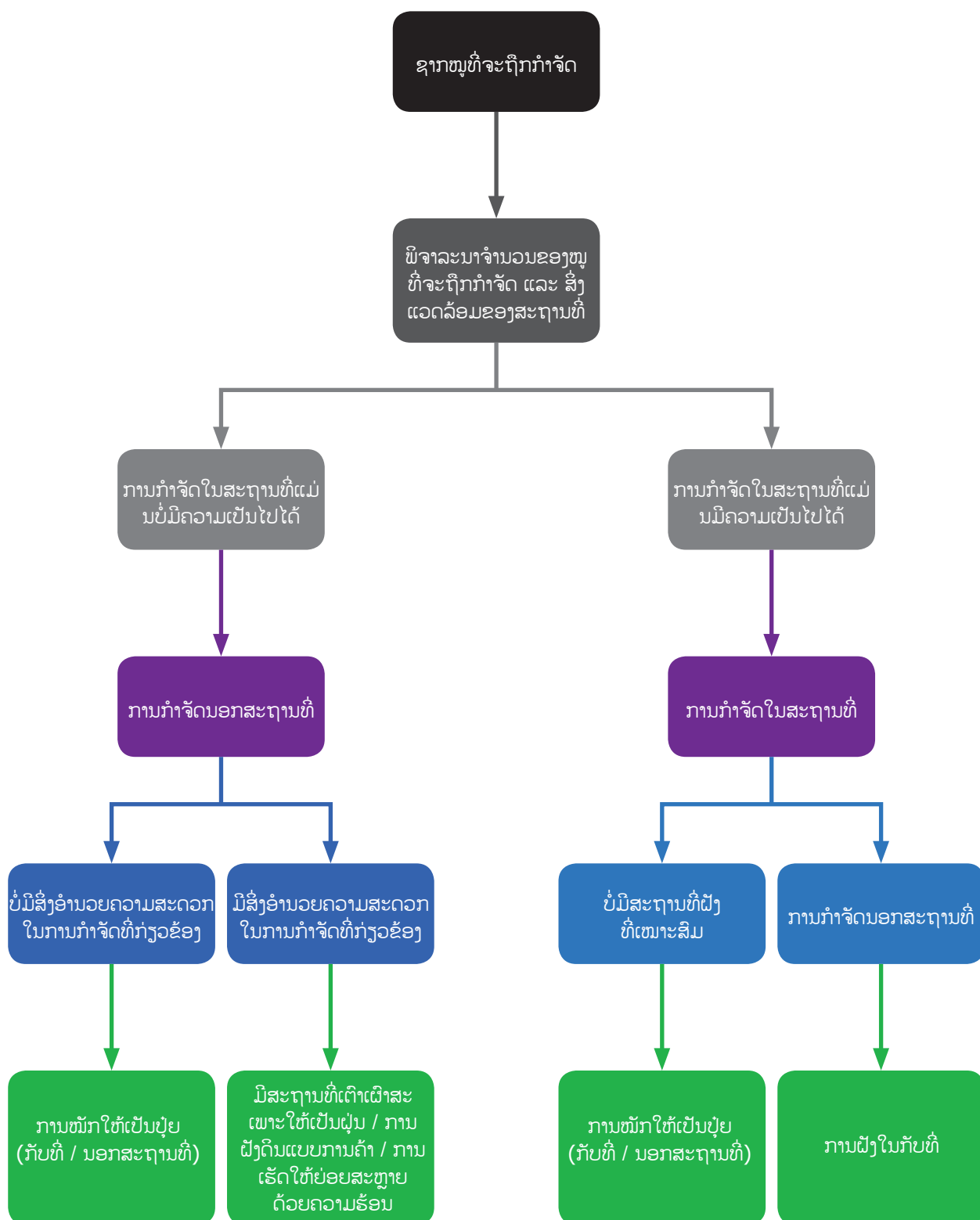
\$ ລາຄາຖືກ; \$\$ ປານກາງ; \$\$\$ ປານກາງ; \$\$\$\$ ສູງຫຼາຍ

* ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍອາດແຕກຕ່າງກັນ ເຊິ່ງຂຶ້ນກັບໄລຍະການຂົນສົ່ງຕົວຈິງ ແລະ ວັດຖຸ / ອຸປະກອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການຂົນສົ່ງ.

^ ສົມມຸດຖານວ່າມີໂຮງງານ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Australian Veterinary Emergency Plan, 2015; Baba et al., 2017; USDA & CFSPH, 2012

ຮູບທີ 5. ແຜນວາດຕົ້ນໄມ້ໃນການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບບັນດາວິທີກໍາຈັດຊາກໝູ

3.3.1. ການຈຳກັດດ້ວຍຄວາມຮ້ອນ

ການຈຳກັດດ້ວຍຄວາມຮ້ອນແມ່ນ ນຳໃຊ້ອຸນຫະພູມສູງໃນການເຜົາໄໝ້ ເພື່ອທຳລາຍຊາກໝູ ແລະ ວັດຖຸທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (USDA & CFSPH, 2012). ໄຂມັນຂອງຊາກໝູແມ່ນ ມີຜົນຕໍ່ກັບໄລຍະເວລາທີ່ຕ້ອງການໃນການເຜົາ, ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າຫາກມີອັດຕາສ່ວນຂອງໄຂມັນທີ່ສູງ ກໍ່ຈະເຮັດໃຫ້ປະສິດທິຜົນໃນການເຜົາໄໝ້ຫຼາຍຂຶ້ນ. ເນື່ອງຈາກວ່າ ໝູແມ່ນມີໄຂມັນສູງ, ການຈຳກັດດ້ວຍຄວາມຮ້ອນຈຶ່ງໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາວ່າເປັນວິທີການຈຳກັດໝູທີ່ມີປະສິດທິຜົນ (USDA & CFSPH, 2012). ເມື່ອມີການເລືອກວິທີຈຳກັດດ້ວຍຄວາມຮ້ອນກາງແຈ້ງ, ສິ່ງສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງພິຈາລະນາເມື່ອມີການເລືອກຈຸດທີ່ເໝາະສົມ ລວມມີ:

- **ທີ່ຕັ້ງ:** ພິຈາລະນາຜົນກະທົບທີ່ເປັນໄປໄດ້ຈາກຄວາມຮ້ອນ, ຄວນ ແລະ ກິນກັບໂຄງສ້າງທີ່ໃກ້ຄຽງ, ເຄື່ອງມືນຳໃຊ້ໃຕ້ດິນ ແລະ ອາກາດ, ລວມທັງ ເຂດທີ່ຢູ່ອາໄສ (FAO, 2001).
- **ການເຂົ້າເຖິງ:** ພິຈາລະນາອຸປະກອນທີ່ຕ້ອງການໃນການກໍ່ສ້າງ ແລະ ຮັກສາໄຟ ສຳລັບການສະໜອງໄຟ ແລະ ການນຳສົ່ງເຊື້ອໄຟ, ຊາກໝູ ຫຼື ວັດຖຸອື່ນທີ່ຈະມີການຈຸດ (FAO, 2001).
- **ສິ່ງແວດລ້ອມ:** ພິຈາລະນາກ່ຽວກັບສະພາບອາກາດຂອງຈຸດທີ່ຈະມີການຈຳກັດ, ຖ້າຫາກເປັນໄປໄດ້ ໃຫ້ປຶກສາກັນເຈົ້າໜ້າທີ່ດັບເພີງທ້ອງຖິ່ນ ຫຼື ປະຊາຊົນກ່ຽວກັບຄຳແນະນຳໃນການນຳໃຊ້ອຸປະກອນໃຊ້ໄຟໃນສະໜາມເມື່ອມີການຈຸດ (FAO, 2001).
- **ເຊື້ອໄຟ:** ຈຳນວນ ແລະ ປະເພດຂອງເຊື້ອໄຟແມ່ນແຕກຕ່າງກັນ ຂຶ້ນກັບວິທີການທີ່ມີການນຳໃຊ້ ແລະ ຊາກໝູທີ່ຈະມີການຈຸດ ແລະ ເຊື້ອໄຟທຸກໆຊະນິດຈະຕ້ອງມີສະໜອງໃນພາກສະໜາມກ່ອນທີ່ຈະມີການເລີ່ມການຈຸດ (FAO, 2001) ພ້ອມກັບການເຕີມເຊື້ອເພີງທີ່ຈຳເປັນ (USDA & CFSPH, 2012).
- **ການຈຳກັດຂີ້ເຖົ້າ:** ຂີ້ເຖົ້າ ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການຝັງໃນພາກສະໜາມ ຫຼື ມີການຈຳກັດທີ່ເໝາະສົມເພື່ອການຟື້ນຟູສະຖານທີ່ໃຫ້ກັບຄືນສູ່ສະພາບເດີມເທົ່າທີ່ຈະເປັນໄປໄດ້ (Australian Veterinary Emergency Plan, 2015).

ວິທີການຈຳກັດດ້ວຍຄວາມຮ້ອນແບບທົ່ວໄປ ລວມມີ: ການຈຸດກາງແຈ້ງ, ການຈຸດຢູ່ຊຸມ ແລະ ການເຜົາໃຫ້ເປັນຜິງຖ່ານ (FAO, 2001). ເຊິ່ງວິທີການດັ່ງກ່າວ ແມ່ນໄດ້ມີການອະທິບາຍເພີ່ມເຕີມຂ້າງລຸ່ມ:

3.3.1.1. ການຈຸດຢູ່ກາງແຈ້ງ

ການຈຸດຢູ່ກາງແຈ້ງ ໝາຍເຖິງ: ການຈຸດຊາກໝູໃນເດີນກາງແຈ້ງ ໂດຍການນຳໃຊ້ກອງຟືນເພື່ອຈຸດເຜົາໄໝ້ ຫຼື ເຕັກນິກອື່ນໆ ທີ່ບໍ່ຕ້ອງການອຸປະກອນອື່ນທີ່ເຜົາໃຫ້ເປັນຜິງຖ່ານ. ວິທີການດັ່ງກ່າວນີ້ ເປັນວິທີການເຜົາໄໝ້ທີ່ໃຊ້ເວລາດົນທີ່ສຸດເມື່ອທຽບກັບສິ່ງທີ່ການຈຳກັດປະເພດອື່ນ (**ຮູບທີ 6**). ຫຼັກການແມ່ນ ນຳເອົາຊາກໝູປະໄວ້ເທິງວັດຖຸທີ່ໃຊ້ເຜົາໄໝ້ ໂດຍການຮັບປະກັນວ່າ ມີການກະກຽມເຊື້ອໄຟ ແລະ ຊາກໝູທີ່ມີອາກາດຖ່າຍເທທີ່ເຂົ້າມາກອງຟືນຈາກດ້ານລຸ່ມ, ເຊິ່ງຈະເຮັດໃຫ້ໄຟຮ້ອນສູງສຸດ ແລະ ເຮັດໃຫ້ການເຜົາໄໝ້ສົມບູນໂດຍໃຊ້ເວລາທີ່ສັ້ນທີ່ສຸດ (FAO, 2001).

ວັດຖຸທີ່ໃຊ້ເຜົາໄໝ້ ລວມມີ: ຫຍ້າແຫ້ງ, ເພືອງ, ທ່ອນໄມ້ແຫ້ງ ຫຼື ວັດຖຸອື່ນໆທີ່ໃຊ້ໃນກອງຟືນ. ນອກນັ້ນ, ນ້ຳມັນກາຊວນ ຫຼື ເຊື້ອໄຟປະເພດອື່ນໆແມ່ນ ນຳໃຊ້ສ່ວນໃຫຍ່ໃນການຈຸດກາງແຈ້ງ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ໃນການຈຳກັດປະເພດນີ້ ຈະຕ້ອງຄຳນຶງເຖິງ ການລະເຫຼີຍອາຍທີ່ເປັນພະຍາດທີ່ມີການສົ່ງຜ່ານອາກາດໃນເວລາຈຸດ ເຊັ່ນ: ການຈຳກັດຈຳນວນບຸກຄະລາກອນທີ່ຈະດຳເນີນການ ແລະ ວັດຖຸໃນເຂດດັ່ງກ່າວທີ່ໃກ້ຈຸດເຜົາ, ຕາມມາດ້ວຍການທຳຄວາມສະອາດ ແລະ ການຂ້າພະຍາດ ກ່ອນມີການຍົກເລີກຂີ້ຈຳກັດດັ່ງກ່າວ (USDA & CFSPH, 2012).

ການຈຸດກາງແຈ້ງ ແມ່ນຈະບໍ່ສາມາດຄວບຄຸມໄດ້ ແລະ ຈະຕ້ອງໄດ້ດຳເນີນການໃຫ້ຫ່າງຈາກສາທາລະນະ ແລະ ນອກເຂດຊຸມຊົນໃຫ້ໄກທີ່ສຸດ. ນຳໃຊ້ບຸກຄະລາກອນທີ່ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ຮັບຮອງໃນການດຳເນີນການຈຸດກາງແຈ້ງເທົ່ານັ້ນ, ລວມທັງການລວມເອົາເຈົ້າໜ້າທີ່ດັບເພີງເຂົ້າໃນຂະບວນການຕັດສິນໃຈ. ຫັດສະນະຂອງສາທາລະນະຕໍ່ກັບການຈຸດກາງແຈ້ງສ່ວນໃຫຍ່ຈະເປັນແງ່ລົບ ເຊິ່ງຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂໃນລະຫວ່າງການວາງແຜນ (FAO, 2001).

ກ່ອນທີ່ຈະມີການດຳເນີນການຈູດກາງແຈ້ງ, ຈຸດທີ່ຖືກເລືອກໃນການຈູດຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການໝາຍເຂດ ແລະ ລ້ອມຮົ່ວເພື່ອໃຊ້ກໍ່ກອງໄຟ (Mukhtar et al., 2008). ປະເພດ ແລະ ຈຳນວນຂອງເຊື້ອໄຟທີ່ຈະນຳໃຊ້ແມ່ນ ຂຶ້ນກັບການສະໜອງພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ. ບັນດາສ່ວນປະກອບຂ້າງລຸ່ມແມ່ນ ຄຳແນະນຳທົ່ວໄປທີ່ເປັນຂໍ້ກຳນົດໃນການຈູດຊາກຂະໜາດປະມານ 4-5 ໂຕຄີ (FAO, 2001):

- ທ່ອນໄມ້ໃຫຍ່: 3ທ່ອນ, ຂະໜາດ 2.5 ມ 100 ມມ 75 ມມ

- ເຟືອງ: 220 ກລ

- ທ່ອນໄມ້ນ້ອຍ: 35 ກລ

- ຖ່ານຫີນ: 200 ກລ

- ນ້ຳມັນ: 5 ລິດ

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ຂະໜາດຂອງກອງຟືນແມ່ນ 1 ມ ຕໍ່ກັບຊາກໝູປະມານ 4-5 ໂຕ ເຊິ່ງຂຶ້ນຢູ່ກັບຂະໜາດຂອງໝູ (Mukhtar et al., 2008). ຕຳແໜ່ງຂອງຊາກໝູ ຈະຕ້ອງໄດ້ເອົາຫຼັງໃສ່ກອງຟືນ ແລະ ເອົາຕີນຊີ້ຂຶ້ນເທິງ ເຊິ່ງວາງລຽງກັນແຕ່ຫົວຮອດຫາງ (Mukhtar et al., 2008). ນຳໃຊ້ລົດດູດທີ່ມີແຜ່ນດູດດ້ານໜ້າ. ເທື່ອຊາກໝູໄດ້ມີການຂົນມາໃສ່ກອງຟືນ ແລະ ອາກາດເໜາະສົມ, ຖອກນ້ຳມັນກາຊວນ ຫຼື ນ້ຳມັນທີ່ໃຊ້ເຜົາໄໝ້ໃສ່ຊາກໝູ (**ຫ້າມໃຊ້ນ້ຳມັນແອັດຊັງ**) ແລະ ກະກຽມຈຸດລະເບີດ (ເຊັ່ນ: ເສດຜ້າທີ່ຈຸ່ມນ້ຳມັນ) ໃນຮອບ 10 ມ ພ້ອມກັບໄລຍະຂອງກອງຟືນ. ຍ້າຍພາຫະນະທຸກໆຄັນ, ບຸກຄະລາກອນ ແລະ ອຸປະກອນອື່ນໆ ອອກຈາກກອງຟືນ. ເລີ່ມການຈູດຈາກທິດທາງທີ່ຕ້ານລົມ ແລະ ຈູດຢູ່ຈຸດລະເບີດພ້ອມກັນ. ຈະຕ້ອງເຝົ້າເບິ່ງໄຟຕະຫຼອດເວລາ ແລະ ມີການເຕີມເຊື້ອໄຟຖ້າຫາກຈຳເປັນ. ຈະຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າ ຊາກໝູ ຫຼື ສ່ວນຂອງຊາກໝູທີ່ຫຼົ່ນຈາກກອງຟືນແມ່ນເອົາເຂົ້າໄປຄືນ (FAO, 2001).

ຮູບທີ 6. ການເຜົາໃນທີ່ໂລ່ງ

3.3.1.2. ການຈູດຢູ່ຊຸມ

ການຈູດຢູ່ຊຸມ ຫຼື ເອີ້ນວ່າ ການເຜົາແບບຜ້າກັງອາກາດ ແມ່ນເປັນເຕັກນິກໃນການຈູດວັດຖຸໃນຊຸມ ໂດຍນຳໃຊ້ອາກາດທີ່ບັງຄັບດ້ວຍພັດລົມ. ການຈູດຢູ່ຊຸມແມ່ນ ສາມາດດຳເນີນໃນຮ່ອງ ຫຼື ຖ້າຫາກ ຫຸ້ຍຍາກໃນການຊອກຮ່ອງ ຫຼື ບໍ່ສາມາດສ້າງຮ່ອງ ແມ່ນໃຫ້ຈູດໃນແບບກ່ອງທີ່ມີດິນທົນໄຟ. ການຈູດໃນກ່ອງຂອງດິນທົນໄຟແມ່ນ ສະອາດກວ່າ ແລະ ສ້າງກາສກາກບອນອີກຊາຍ ແລະ ມີການປ່ອຍອາຍເສຍໜ້ອຍກວ່າການຈູດຢູ່ຮ່ອງ. ອຸປະກອນທີ່ຕ້ອງການໃນການໃນການຈູດ ປະກອບດ້ວຍ: ພັດລົມທີ່ມີກຳລັງສູງ ເຊິ່ງຂັບເຄື່ອນດ້ວຍເຄື່ອງຈັກກາຊວນ ແລະ ທໍ່ໃນການສົ່ງອາກາດເຂົ້າ ເຊິ່ງອາດມີການເຮັດໃຫ້ຮ້ອນກ່ອນ ເຂົ້າໄປໃນຮ່ອງ. ມຸມຂອງອາກາດທີ່ເຂົ້າແມ່ນ ສ້າງຜ້າກັງອາກາດທີ່ສະໜອງອີກຊີແຊນເຂົ້າໄປໃນຊຸມ. ອາກາດນຳໃຊ້ອາກາດຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍນີ້ ແມ່ນເປັນການເພີ່ມອຸນຫະພູມ ແລະ ເລັ່ງຂະບວນການເຜົາໄໝ້ຊາກໝູ ເມື່ອທຽບກັບການຈູດກາງແຈ້ງ (USDA & CFSPH, 2012). ສະນັ້ນ, ອາກາດຮ້ອນທີ່ໝູນວຽນໃນຊຸມ ແມ່ນຈະສາມາດເຜົາໄໝ້ໄດ້ສົມບູນ (FAO, 2001) ແລະ ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ 6 ເທົ່າທີ່ໄວກວ່າການຈູດກາງແຈ້ງ. ການຈູດໃນຊຸມແມ່ນມີກຳລັງການຈູດຫຼາຍກວ່າການຈູດໃຫ້ເປັນຝັງຖ່ານ, ສ້າງຂີ້ເຖົ້າໜ້ອຍກວ່າ ເນື່ອງຈາກໃຊ້ອຸນຫະພູມໃນການເຜົາໄໝ້ທີ່ສູງກວ່າ. ສະນັ້ນ, ທາງເລືອກນີ້ອາດເໝາະສົມໃນການກຳຈັດຊາກໝູຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ ທຽບກັບ ການຈູດໃຫ້ເປັນຖ່ານ ຫຼື ການຈູດກາງແຈ້ງ ແລະ ຈະຕ້ອງມີການສະໜອງເຊື້ອໄຟເພີ່ມເຕີມ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ເມື່ອມີການຈູດໄຟແລ້ວ, ສາມາດຫຼຸດຄວາມຕ້ອງການຂອງເຊື້ອໄຟໄດ້ (USDA & CFSPH, 2012). ກ່ອນ ແລະ ໃນລະຫວ່າງການຈູດຢູ່ຊຸມ, ທິດທາງຂອງລົມຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຕິດຕາມ ແລະ ຄົນຈະຕ້ອງຢູ່ຫ່າງຈາກແປວໄຟ. ຈະຕ້ອງນຳໃຊ້ເຊື້ອໄຟປະເພດແຂງ ເຊັ່ນ: ເຟືອງ, ຫຍ້າແຫ້ງ, ຖ່ານຫີນ, ໄມ້ທີ່ໃຊ້ເປັນພື້ນ ແລະ ໄມ້ທີ່ເປັນທ່ອນຂະໜາດນ້ອຍ. ສຳລັບການເຜົາໄໝ້ທີ່ເໝາະສົມ, ຈະຕ້ອງກຳນົດສັດສ່ວນ ລະຫວ່າງເຊື້ອໄຟ-ນ້ຳໜັກຊາກໝູ ທີ່ 1:1 ເຖິງ 2:1 ເຊິ່ງກຳນົດໂດຍຄວາມຊຸ່ມໃນເຊື້ອໄຟຊະນິດແຂງ ແລະ ນ້ຳມັນ, ຄວາມຊຸ່ມຂອງຊາກໝູ (Mukhtar *et al.*, 2008).

3.3.1.3. ການຈູດໃຫ້ເປັນຖ່ານ

ການຈູດໃຫ້ເປັນຖ່ານແມ່ນ ດຳເນີນໃນເຂດທີ່ມີການຄວບຄຸມສູງ ແລະ ຢູ່ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ມີການກຳນົດຢ່າງເຂັ້ມງວດ (USDA & CFSPH, 2012). ການຈູດໃຫ້ເປັນຖ່ານແມ່ນ ປະກອບດ້ວຍອຸປະກອນເຜົາໄໝ້ເສີມ ທີ່ຈູດວັດຖຸທີ່ເຫຼືອທີ່ອອກຈາກຫ້ອງເຜົາໄໝ້ ແລະ ນຳໃຊ້ນ້ຳມັນກາຊວນ, ກາສທຳມະຊາດ ຫຼື propane. ການຈູດໃຫ້ເປັນຖ່ານທີ່ໄດ້ຮັບການຄວບຄຸມແມ່ນ ມີການແຈກຢາຍຂອງອຸນຫະພູມການເຜົາໄໝ້ ແລະ ສາມາດຈູດຊາກໝູໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ສົມບູນ ຫຼາຍກວ່າ ການຈູດກາງແຈ້ງ ແລະ ການຈູດໃນຊຸມ (Mukhtar *et al.*, 2008). ການຂົນສົ່ງຊາກໝູ ແລະ ວັດຖຸທີ່ກ່ຽວຂ້ອງສຳລັບການຈູດໃຫ້ເປັນຝັງຖ່ານ ຈະຕ້ອງມີການດຳເນີນຜ່ານຂັ້ນຕອນທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ມີການປະຕິບັດຢ່າງເຂັ້ມງວດ, ລວມທັງ ການຂ້າເຊື້ອຄອນເທັນເນີ້ ແລະ ພາຫະນະ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ການຈູດໃຫ້ເປັນຖ່ານແມ່ນ ເປັນວິທີການກຳຈັດຊາກໝູທີ່ມີປະສິດທິຜົນ, ການບັນລຸການກຳຈັດທີ່ປອດໄພ ແລະ ສົມບູນທີ່ມີການປ່ອຍມົນລະພິດໃຫ້ໜ້ອຍທີ່ສຸດ ອາດເປັນສິ່ງທີ່ຫຼ້າຍຍາກ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການກະກຽມ ແລະ ດຳເນີນງານ, ລວມທັງການຂາດຄວາມສະດວກໃນການເຄື່ອນຍ້າຍ ອາດໝາຍຄວາມວ່າ ການຈູດໃຫ້ເປັນຖ່ານອາດບໍ່ທັນມີຄວາມພ້ອມ (FAO, 2001).

ບັນດາ ໂຮງງານແປຮູບຜະລິດຕະພັນສັດຂະໜາດໃຫຍ່, ໂຮງຮຽນສັດຕະວະແພດ ແລະ ຫ້ອງວິໄຈ ທີ່ມີການຈູດໃຫ້ເປັນຖ່ານກັບທີ່ເຊິ່ງອາດມີການພິຈາລະນະໃຫ້ມີການນຳໃຊ້ໃນສະຖານະການສຸກເສີນ ເຖິງແມ່ນວ່າ ອາດຈະບໍ່ມີຄວາມສາມາດໃນການຮັບມືກັບຊາກໝູ ຫຼື ວັດຖຸທີ່ປົນເປື້ອນອື່ນໆຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ (USDA & CFSPH, 2012).

ການເຜົາໄໝ້ໃຫ້ເປັນຖ່ານອາດເໝາະສົມສຳລັບການກຳຈັດວັດຖຸຈຳນວນໜ້ອຍ (FAO, 2001). ເນື່ອງຈາກວ່າ ໝູແມ່ນມີສ່ວນປະກອບທີ່ມີໄຂມັນສູງ, ດັ່ງນັ້ນ, ບຸກຄະລາກອນທີ່ດຳເນີນການຈູດ ຈະຕ້ອງຫຼີກລ່ຽງການເອົາໄຂມັນຫຼາຍເກີນໄປເຂົ້າໃນການເຜົາໃນແຕ່ລະຄັ້ງ ເນື່ອງຈາກນ້ຳມັນທີ່ເປັນທາດແຫຼວ ສາມາດລວມກັນ ແລະ ໄຫລລົ້ນໄປສູ່ບໍລິເວນອ້ອມຂ້າງໄດ້ (USDA & CFSPH, 2012).

3.3.2. ການຊຸດຊຸມຝັງ

ຊາກໝູ ແລະ ວັດຖຸບິນເບື້ອນອື່ນໆ ສາມາດກຳຈັດໂດຍການຊຸດຊຸມຝັງ ຖ້າຫາກມີສະຖານທີ່ຮອງຮັບໃນການຊຸດຊຸມຝັງ (ຮູບທີ 7). ການພິຈາລະນາທີ່ສຳຄັນໃນການເລືອກຈຸດໃນການຊຸດຊຸມຝັງທີ່ເໝາະສົມ ລວມມີ (FAO, 2001; USDA & CFSPH, 2012):

- ການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ການສະໜອງພາຫະນະໃນການເຄື່ອນຍ້າຍ (ເຊັ່ນ: ລົດຈັກ, ລົດລາກ, ລົດດູດ, ລົດປັບໜ້າດິນ, ລົດຕັກ ແລະ ອື່ນໆ) ໃນການຊຸດຊຸມຝັງ ແລະ ການນຳສົ່ງຊາກໝູ ແລະ ວັດຖຸອື່ນທີ່ຈະມີການຊຸດຊຸມຝັງ.
- ການພິຈາລະນາທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ:
 - ໄລຍະທາງທີ່ໄກ່ຄຽງກັບແຫຼ່ງນ້ຳ, ນ້ຳບາດານ, ສະຖານທີ່ສາທາລະນະ, ຖະໜົນ, ບ່ອນຢູອາໄສ, ທີ່ພັກອາໄສ, ເຂດຊຸມຊົນ ຫຼື ອະສັງຫາລິມະຊັບ, ຄວາມຊັນຂອງດິນ ແລະ ການລະບາຍໃນຈາກຈຸດຊຸດຊຸມຝັງ.
 - ຄຸນລັກສະນະຂອງດິນ (ເຊັ່ນ: ເນື້ອເຫຍື່ອ, ການຊຶມຜ່ານດິນ, ເສດຂອງໜ້າດິນ, ຄວາມເລິກຂອງລະດັບນ້ຳໃຕ້ດິນ, ຄວາມເລິກຂອງຊັ້ນຫີນແຂງຢູ່ນ້ຳບາດານ) ແລະ ພື້ນທີ່ໃນການເກັບຮັກສາຊ່ວຍຄວາມສຳລັບສິນສ່ວນທີ່ເກີນ.
 - ທິດທາງຂອງລົມ (ກິນ).
 - ການທີ່ມີສັດກິນສັດ ເຊິ່ງອາດມາຊຸດເອົາຊາກໝູອອກ.
- ການພິຈາລະນາດ້ານການກໍ່ສ້າງ:
 - ຫຼີກລ່ຽງບໍລິເວນທີ່ມີຫີນຫຼາຍ, ເຊິ່ງອາດເຮັດໃຫ້ການຊຸດຊຸມຊ້າ ແລະ ເພີ່ມຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ.
 - ເລືອກດິນທີ່ໜັ້ນຄົງ ທີ່ສາມາດຮອງຮັບນ້ຳໜັກຂອງພາຫະນະເຄື່ອງມືທີ່ໃຊ້ໃນການຊຸດ ແລະ ຝັງດິນຄືນ.
 - ກໍ່ສ້າງຕາຝັ່ງເພື່ອປ້ອງກັນການທັບຖົມຄືນຂອງຈຸດທີ່ຊຸດເປັນຊຸມ.
 - ກໍ່ສ້າງຕາຝັ່ງທີ່ຄ້າຍກັນໃນການປ້ອງກັນທາດແຫຼວໃຫ້ອອກຈາກຈຸດຊຸດຊຸມຝັງ.
 - ລ້ອມຮົ້ວ ເພື່ອປ້ອງກັນສັດທີ່ໜ້າສົງໄສອື່ນໆ ຈົນກວ່າສະຖານທີ່ດັ່ງກ່າວ ຈະປອດໄພໃນການນຳໃຊ້.
 - ການນຳໃຊ້ດິນໃນອະນາຄົດ.

ປະເພດຂອງວິທີການຊຸດຊຸມຝັງແມ່ນ ໄດ້ກຳນົດ ແລະ ອະທິບາຍກ່ຽວກັບລັກສະນະໃນ ຕາຕະລາງທີ 5.

ຂະໜາດຂອງຊຸມຝັງແມ່ນ ຂຶ້ນກັບເຄື່ອງມືອຸປະກອນທີ່ນຳໃຊ້, ການພິຈາລະນາທາງດ້ານສະຖານທີ່ ແລະ ຈຳນວນຂອງຊາກໝູ ແລະ ວັດຖຸທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທີ່ຈະມີການຝັງ. ການເຂົ້າເຖິງຂອງພາຫະນະ, ປະເພດດິນ ແລະ ລະດັບຂອງນ້ຳໃຕ້ດິນ ແມ່ນເປັນອຸປະສັກ. ຈຸດທີ່ໃຊ້ຊຸດຊຸມຝັງ ຈະຕ້ອງກ້ວາງພໍ ເພື່ອໃຫ້ອຸປະກອນສາມາດເຂົ້າເຖິງ, ລວມທັງ ການນຳໃຊ້ວິທີການໃນການເຕີມຈຸດດັ່ງກ່າວດ້ວຍ ຊາກໝູ ແລະ ວັດຖຸທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (USDA & CFSPH, 2012).

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ໄລຍະການຊຶມໄດ້ຂອງດິນ ລະຫວ່າງ ພື້ນຂອງຈຸດຝັງ ແລະ ລະດັບຂອງນ້ຳບາດານ ຈະຕ້ອງແມ່ນ 0.6 ມ ແລະ ລະດັບຂອງນ້ຳໃຕ້ດິນຕ້ອງເລິກ 0.6 ມ ເຊິ່ງຈະສາມາດໃຊ້ດິນໃນການຝັງຊາກໝູໄດ້ (Mukhtar et al., 2008). ເວລາທີ່ຝັງຊຸມນັ້ນ, ກິນທີ່ເຫຼືອ ຈະຕ້ອງກອງພູນຂຶ້ນ. ນ້ຳໜັກຂອງດິນ ຈະຕ້ອງສາມາດປ້ອງກັນຊາກໝູໃຫ້ອອກຈາກຊຸມເນື່ອງຈາກ ການລວມກັນຂອງກາສ໌, ປ້ອງກັນສັດທີ່ກິນສັດໃຫ້ຊຸດເອົາຊາກໝູ, ຊ່ວຍໃນການປ້ອງກັນກິນ ແລະ ຊ່ວຍໃນການດູດຊຶມທາດແຫຼວ ທີ່ມີການຍ່ອຍສະຫຼາຍ. ພາຍຫຼັງ ການຫຼຸດລົງຂອງຈຸດທີ່ໃຊ້ຝັງ, ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການປ່ຽນແທນໂດຍດິນເທິງໜ້າທີ່ບໍ່ມີການນຳໃຊ້ພາຍ ຫຼັງການປິດ (FAO, 2001).

© FAO & GDAHP

(ພາບຂ້າງເທິງ) ແນະນຳໃຫ້ພະນັກງານທີ່ດຳເນີນການຊຸດຊຸມຝັງຈະຕ້ອງໃສ່ຊຸດປ້ອງກັນ (PPE).
(ພາບທາງກາງ) ຄວາມເລິກຂອງຊຸມຝັງ ຈະຕ້ອງຢູ່ລະດັບທີ່ເໝາະສົມ.

ຕາຕະລາງທີ 5. ລັກສະນະຂອງການຊຸດຊຸມຝັງປະເພດຕ່າງໆ

ປະເພດຂອງການຊຸດຊຸມຝັງ	ລັກສະນະ
ການຝັງຕາມຮ່ອງ	ການຝັງລັກສະນະນີ້ ລວມມີ: ການຊຸດຮ່ອງ, ການເອົາຊາກໝູ ແລະ ວັດຖຸອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນຄອງ ແລະ ເອົາດິນຝັງຮ່ອງ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ວິທີດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນສໍາລັບບ່ອນທີ່ສັດກໍາເນີດ.
ການຝັງແບບການຄ້າ	ການຝັງລັກສະນະນີ້ ລວມມີ: ການນໍາໃຊ້ອຸປະກອນທີ່ໃຊ້ໃນການຝັງທີ່ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດ ແລະ ມີການກໍານົດລະບຽບການຢ່າງເຂັ້ມງວດ ເຊິ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນໄດ້ຮັບການອອກແບບກັບຜະລິດຕະພັນທີ່ຕິດພັນ ລະບົບບໍລິຫານຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ເພື່ອປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ (ເຊັ່ນ: ກາສມິເທນ ແລະ ນໍ້າຂີ້ເຫຍື້ອ).
ການຝັງຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ	ການຝັງຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ ລວມມີ: ການນໍາເອົາຊາກໝູທັງໝົດລົງລຸ່ມດິນ ແລະ ເອົາດິນມາຖິມ, ເຊິ່ງເໝາະສົມກໍລະນີທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸມັດໃຫ້ມີການກໍາຈັດຂີ້ເຫຍື້ອດ້ວຍການຝັງທີ່ຍອມຮັບເອົາຊາກສັດ. ຈຸດທີ່ໃຊ້ຊຸດຊຸມຝັງດັ່ງກ່າວ ສ່ວນໃຫຍ່ບໍ່ແມ່ນເປັນບ່ອນຖິ້ມຂີ້ເຫຍື້ອມາກ່ອຍ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ ວິທີການດັ່ງກ່າວນີ້ ສາມາດນໍາໃຊ້ໄດ້ສໍາລັບຊາກໝູຈຳນວນຫຼາຍຈາກຫຼາຍໆບ່ອນທີ່ຕ້ອງການກໍາຈັດ. ຈະຕ້ອງມີການນໍາໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີທາງວິສະວະກໍາທີ່ຕ້ອງການເວລາໃນການອອກແບບ ແລະ ກໍ່ສ້າງທີ່ເໝາະສົມທີ່ລວມເອົາໃນການນໍາໃຊ້ລະບົບຄຸ້ມຄອງທີ່ຊັບຊ້ອນຂອງການຊຸດຊຸມຝັງ ເຊິ່ງປະເພດຂອງດິນ ຫຼື ທໍລະນີສາດທ້ອງຖິ່ນ ສາມາດໄດ້ຮັບການຄວບຄຸມຄວາມສ່ຽງຂອງການຮົ່ວໄຫຼຂອງນໍ້າຂີ້ເຫຍື້ອ ເມື່ອມີການນໍາໃຊ້ການຊຸດຊຸມຝັງ, ເມື່ອກໍລະນີທີ່ມີຄວາມສ່ຽງໃນການຮົ່ວໄຫຼຂອງນໍ້າຂີ້ເຫຍື້ອລົງໃນພື້ນດິນ ຫຼື ນໍ້າໃຕ້ດິນ.
ການຝັງເທິງໜ້າດິນໂດຍການເອົາດິນຖິມກົບໄວ້	ການຝັງເທິງໜ້າດິນໂດຍການເອົາດິນຖິມກົບໄວ້ແມ່ນ ນໍາເອົາຊາກໝູໄວ້ເທິງໜ້າດິນ ແລະ ເອົາດິນທີ່ໄດ້ຈາກແຫຼ່ງອື່ນມາຖິມ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ວິທີດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນສໍາລັບບ່ອນທີ່ສັດກໍາເນີດ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Australian Veterinary Emergency Plan, 2015

ຈະຕ້ອງມີການກວດກາຈຸດທີ່ໃຊ້ເປັນບ່ອນຊຸດຊຸມຝັງພາຍຫຼັງການປິດເປັນປົກກະຕິ ເຊິ່ງຈະເຮັດໃຫ້ສາມາດດໍາເນີນການທີ່ເໝາະສົມໃນການປະຕິບັດເມື່ອມີກໍລະນີທີ່ມີເຫດການຮົ່ວຊີມ ຫຼື ບັນຫາອື່ນໆ. ຈຸດປະສົງແມ່ນເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ສາມາດຄືນສະພາບຂອງຈຸດດັ່ງກ່າວໄປສູ່ສະພາບເດີມ. ສໍາລັບການຊຸດຊຸມຝັງກັບທີ່, ກ່ອນທີ່ຈະມີການນໍາເອົາໝູມາລ້ຽງຄືນ, ຈະຕ້ອງມີການກວດກາຈຸດທີ່ໃຊ້ຊຸດຊຸມຝັງອີກຄັ້ງ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ບໍ່ມີອັນຕະລາຍທາງດ້ານຊີວະພາບ ຫຼື ກາຍະພາບອື່ນໆ ຕໍ່ກັບໝູທີ່ຈະເອົາມາລ້ຽງ ໃໝ່ (FAO, 2001). ເນື່ອງຈາກວ່າ ຊາກໝູມີການຍ່ອຍສະຫຼາຍຕາມການເວລາ, ອາດມີການປັບພື້ນທີ່ໃຊ້ເປັນຈຸດຊຸດຊຸມຝັງ, ສະນັ້ນ ຈະຕ້ອງມີການຖິມດິນເພີ່ມເພື່ອປ້ອງກັນການເຫນົ້າລົງໃສ່ຈຸດດັ່ງກ່າວ ແລະ ຊ່ວຍໃນການປັບໜ້າດິນໃຫ້ກັບຄືນສູ່ສະພາບທໍາມະຊາດເດີມ. ຂັ້ນກັບຈຳນວນຂອງຊາກສັດ ແລະ ວັດຖຸທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທີ່ຈະໄດ້ຮັບການຝັງ, ອາດມີການນໍາໃຊ້ຂັ້ນຕອນໃນການສ້ອມແປງເພື່ອບັນຈຸກາສ ຫຼື ວັດຖຸທີ່ສາມາດຮົ່ວຊີມໄດ້ (USDA & CFSPH, 2012). materials buried, some additional repair steps to contain gas or leachate may be needed (USDA & CFSPH, 2012).

3.3.3. ການແຍກສ່ວນ

ການແຍກຊັ້ນສ່ວນແມ່ນ ເປັນຂະບວນການໃນການເຮັດໃຫ້ວັດຖຸດິບຮ້ອນເພື່ອແຍກໄຂມັນຈາກເນື້ອເຫຍື້ອ ແລະ ແຍກໄຂມັນຈາກເນື້ອເຫຍື້ອທີ່ແຂງອື່ນໆ (Australian Veterinary Emergency Plan, 2015). ແຫຼ່ງຫຼັກທີ່ຕ້ອງການໃນການແຍກສ່ວນແມ່ນຟາມ. ຊັບພະຍາກອນເພີ່ມເຕີມທີ່ອາດລວມມີ ນໍ້າ ແລະ ການສະໜອງໄຟຟ້າ (Australian Veterinary Emergency Plan, 2015)..

ບັນດາຕົວຢ່າງກ່ຽວກັບ ວິທີການໃນການຮັກສາຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ ໃນການແຍກສິ້ນສ່ວນ ທີ່ຈະມີການນຳໃຊ້ໃນການກຳຈັດຊາກໝູ ເຊິ່ງໄດ້ມີການກຳນົດຂ້າງລຸ່ມເພື່ອໃຫ້ເປັນສິ່ງອ້າງອີງຄື:

- ບຸກຄະລາກອນທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ແລະ ຊາກໝູທີ່ບໍ່ຕິດເຊື້ອແມ່ນ ຈະຕ້ອງອອກຈາກບ່ອນທີ່ມີການແຍກສ່ວນ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດດຳເນີນການຕໍ່ກັບຊາກໝູທີ່ຕິດເຊື້ອໄດ້ (Mukhtar et al., 2008).
- ບຸກຄະລາກອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນການຊີ້ນຳການດຳເນີນງານການແຍກສິ້ນສ່ວນ ຈະຕ້ອງຊາບ ແລະ ເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບຄວາມໜ້າເປັນໄປໄດ້ໃນການຕິດເຊື້ອ ແລະ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບຂັ້ນຕອນທາງດ້ານຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາເພື່ອປ້ອງກັນການລະບາດຂອງພະຍາດ (Australian Veterinary Emergency Plan, 2015).
- ພື້ນທີ່ຮັບຊາກໝູທີ່ເປັນພື້ນທີ່ ເປື້ອນເປີ ແລະ ອະນາໄມພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວໃຫ້ເປັນພື້ນທີ່ ສະອາດ ຂອງການແຍກສິ້ນສ່ວນ ແລະ ແຍກ 2 ເຂດດັ່ງກ່າວອອກຈາກກັນ (Mukhtar et al., 2008):
 - ປ້ອງກັນພະນັກງານຈາກການເຄື່ອນຍ້າຍຈາກເຂດສະອາດໄປຫາເຂດເປີເປື້ອນ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ ໄດ້ຮັບການອະນາໄມ ແລະ ມີມາດຕະການໃນການຂ້າເຊື້ອ.
 - ກຳຈັດການເຄື່ອນຍ້າຍອຸປະກອນເພື່ອເຮັດໃຫ້ບໍ່ມີການປົນເປື້ອນຈາກເຂດເປີເປື້ອນໄປຫາເຂດສະອາດ.
 - ປ້ອງກັນການຮົ່ວຊຶມຂອງທາດແຫຼວຈາກເຂດເປີເປື້ອນ ໄປຫາ ເຂດສະອາດ ເພື່ອລົກລ່ຽງການປົນເປື້ອນຂອງຜະລິດຕະພັນສຸດທ້າຍ ແລະ ລະບົບການຂົນສົ່ງ.
 - ເຮັດໃຫ້ມີອາກາດຖ່າຍເທພາຍໃນໂຮງງານແຍກສິ້ນສ່ວນຈາກບ່ອນທີ່ສະອາດ ໄປຫາ ບ່ອນເປີເປື້ອນ.
- ຕິດຕາມຂະບວນການຄົວສ່ວນເປັນໄລຍະ. ຕົວຊີ້ວັດທີ່ດີຂອງການຄົວແມ່ນ ຊາກໝູທີ່ມີລັກສະນະຫຍາບ ແລະ ເປັນເສັ້ນໄຍ (ມີຮອຍແຕກ). ແຮງແຕກແບບມັນແມ່ນ ຊີ້ໃຫ້ເຫັນການຄົວທີ່ບໍ່ສົມບູນ; ການຂາດເສັ້ນໄຍແມ່ນ ຊີ້ໃຫ້ເຫັນການຄົວຫຼາຍເກີນໄປ (Mukhtar et al., 2008).
- ມີການຂ້າເຊື້ອ ເຄື່ອງມືອຸປະກອນເປັນປະຈຳ ແລະ ຮັກສາເຄື່ອງມືທີ່ໃຊ້ໃນການແຍກສິ້ນສ່ວນ ດ້ວຍອາຍນ້ຳ ຫຼື ການຂ້າເຊື້ອທີ່ເໝາະສົມ (Mukhtar et al., 2008).
- ຮັບປະກັນວ່າ ຜະລິດຕະພັນແມ່ນໄດ້ມີການທົດສອບຫາສານຂອງພະຍາດ (ເຊິ່ງບໍ່ຈຳກັດຕໍ່ກັບໄວຣັດ ASFV) ແລະ ເອກະສານກ່ຽວກັບຂະບວນການແຍກສິ້ນສ່ວນທີ່ມີຜະລິດຕະພັນທີ່ປອດໄພກ່ອນການເອົາອອກ (Mukhtar et al., 2008).

ໃນຂັ້ນຕອນການແຍກສິ້ນສ່ວນ, ຊາກໝູ ແມ່ນມີການແຍກດ້ວຍຄວາມຮ້ອນ ແລະ ມີການຂ້າເຊື້ອໃສ່ໃນຄ້ອນເທນເນີ້ທີ່ມີການຫຸ້ມຫໍ່ ແລະ ມີການຄວບຄຸມໂດຍການນຳໃຊ້ອາຍນ້ຳທີ່ຂ້າເຊື້ອ; ຂະບວນການດັ່ງກ່າວ ປ່ຽນຊາກໝູໃຫ້ເປັນຜະລິດຕະພັນທີ່ປອດໄພ, ມີໄພສະນາການ ແລະ ມີຄຸນຄ່າ. ຈຸດປະສົງຂອງການແຍກສ່ວນແມ່ນ ປ່ຽນຊາກໝູ ໃຫ້ເປັນ ໂປຣຕີນທີ່ປາສະຈາກເຊື້ອໂລກ ແລະ ເປັນຜະລິດຕະພັນທີ່ມີຄ່າ ໃນຂະນະທີ່ເປັນການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບທາງດ້ານລົບຂອງຊາກໝູຕໍ່ກັບສາທາລະນະສຸກ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ຊາກໝູທີ່ມີການແຍກສ່ວນແມ່ນ ມີການແຍກໄຂມັນ, ໂປຣຕີນ ແລະ ນ້ຳ ຈາກສັດທີ່ຕາຍແລ້ວ ແລະ ຂ້າເຊື້ອຜະລິດຕະພັນ ແລະ ຜະລິດຕະພັນທີ່ຕິດພັນ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍ: ໄຂມັນສັດ, ຊີ້ນ, ກະດູກ ແລະ ນ້ຳເປື້ອນ (Mukhtar et al., 2008). ຜະລິດຕະພັນຈາກການແຍກສ່ວນ ຈະຕ້ອງຜ່ານການທົດສອບທາງດ້ານຊີວະພາບກ່ອນທີ່ຈະມີການເອົາອອກ (FAO, 2001).

ອາດມີການພິຈາລະນາການແຍກສ່ວນໃນການກຳຈັດຊາກໝູ ໂດຍການສະໜອງໂຮງແຍກສ່ວນ. ຂະບວນການແຍກສ່ວນ 24 ເຖິງ 48 ຊົ່ວໂມງ ພາຍຫຼັງການຕາຍຂອງສັດ, ຍົກເວັ້ນວ່າ ສັດ ໄດ້ມີການເກັບຮັກສາໄວ້ໃນອຸນຫະພູມທີ່ຕໍ່າ (ຕໍ່າກວ່າ 4 C). ເຖິງແມ່ນວ່າ ການແຊ່ແຂງ ຫຼື ແຊ່ເປັນວັດຖຸແມ່ນ ເຮັດໃຫ້ສາມາດກຳຈັດໄດ້ໃນກອບເວລາທີ່ດົນຂຶ້ນ ແຕ່ຈະເປັນການເພີ່ມຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ອາດເພີ່ມຄວາມສ່ຽງຂອງການຕິດພະຍາດ ເນື່ອງຈາກວ່າ ຕ້ອງການການຈັດການເພີ່ມເຕີມ (Australian Veterinary Emergency Plan, 2015).

ຖ້າຫາກ ມີການເລືອກວິທີການແຍກສ່ວນໃນການກຳຈັດຊາກໝູ, ຈະຕ້ອງເລືອກໂຮງງານທີ່ມີມາດຕະຖານທາງດ້ານຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາທີ່ດີ ເຊິ່ງເປັນສິ່ງທີ່ສຳຄັນ (USDA & CFSPH, 2012).

ມີ 2 ປະເພດຂອງການແຍກສ່ວນຄື: ການແຍກສ່ວນແບບຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ການແຍກສ່ວນເປັນຊຸດ. ຈາກມຸມມອງທາງດ້ານຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ, ການແຍກສ່ວນທີ່ຕໍ່ເນື່ອງແມ່ນເປັນທາງເລືອກທຳອິດ ຮອງລົງມາແມ່ນ ການແຍກສ່ວນເປັນຊຸດ ເນື່ອງຈາກວ່າ ເປັນການຫຼຸດຄວາມສ່ຽງໃນການກະຈາຍເຊື້ອພະຍາດ. ໃນລະຫວ່າງການແຍກສ່ວນເປັນຊຸດ, ແຕ່ລະຄັ້ງທີ່ມີການເປີດຫຼອດເລືອດ (ເຊັ່ນ: ການປ່ອຍສ່ວນປະກອບຈຳລອງ ຫຼື ເພື່ອຕື່ມ), ມີການປ່ອຍອານຸພາບທາງອາກາດ ແລະ ເປັນໄພຊາກຄາມຕໍ່ກັບຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ. ການປ່ອຍອານຸພາບທາງອາກາດອາດເປັນການປານີປານອມດ້ານຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ (USDA & CFSPH, 2012). ເມື່ອມີການພິຈາລະນາກ່ຽວກັບການກຳຈັດຊາກໝູ, ໄລຍະທີ່ໃກ້ຂອງໂຮງງານແຍກສ່ວນ ໄປຫາອາຄານທີ່ຕິດເຊື້ອ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການປະເມີນ. ກໍລະນີທີ່ໄລຍະທາງໃນການທຽວທາກໄກ ຫຼື ເສັ້ນທາງທີ່ເປັນໄປໄດ້ແມ່ນຕັດຜ່ານຂະແໜງຟາມ ຫຼື ເມືອງ ເຊິ່ງຕ້ອງການການສິນສົ່ງທີ່ຮັບປະກັນຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ, ຈະຕ້ອງມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ເວລາເພີ່ມຂຶ້ນ ເຊິ່ງຈະຕ້ອງໄດ້ເອົາເຂົ້າພິຈາລະນາ (Australian Veterinary Emergency Plan, 2015). ໃນການຮັບມືກັບເຫດສຸກເສີນຂອງການລະບາດ, ການທີ່ມີສະໜອງ ແລະ ຄວາມສາມາດຂອງການແຍກແມ່ນ ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການປະເມີນຢ່າງລະມັດລະວັງ ເພື່ອໃຫ້ຮັບປະກັນວ່າ ມີການກຳຈັດໃນກອບໄລຍະເວລາທີ່ສົມເຫດສົມຜົນ. ຄວາມສາມາດຂອງໂຮງງານ (ເຊັ່ນ: ຈຳນວນຂອງຊາກສັດທີ່ສາມາດດຳເນີນການໄດ້ຕໍ່ວັດ) ແມ່ນຈະເປັນໂຕຕັດສິນເວລາທີ່ຕ້ອງການໃນການກຳຈັດຊາກສັດ.

3.3.4. ການເຮັດໃຫ້ຍ່ອຍສະຫຼາຍ

ການເຮັດໃຫ້ຍ່ອຍສະຫຼາຍແມ່ນ ເປັນວິທີການກຳຈັດຊາກໝູທີ່ເປັນການສົ່ງເສີມການຍ່ອຍສະຫຼາຍໂດຍການເອົາຊາກໝູປະໄວ້ເທິງຊັ້ນວັດຖຸທີ່ມີກາກບ່ອນຫຼາຍ (USDA & CSFPH, 2012). ຜະລິດຕະພັນທີ່ໄດ້ຈາກການຍ່ອຍສະຫຼາຍຊາກໝູແມ່ນ ເປັນສ່ວນປະສົມຂອງເນື້ອດຽວ, ມີສີນ້ຳຕານເຂັ້ມ, ເປັນວັດຖຸທີ່ຄິດິນເຊິ່ງເອີ້ນວ່າ: ບຸຍອິນຊີ. ວັດຖຸດັ່ງກ່າວແມ່ນ ປະກອບດ້ວຍແບັກທີເຣຍແບບຍ່ອຍສະຫຼາຍຕາມຂະບວນການທາງຊີວະວິທະຍາ ແລະ ເໝາະສົມສຳລັບການນຳໃຊ້ເປັນສານທີ່ຕິດກັບກິນ. ໄວຣັດ ASFV ແມ່ນມີຄວາມລະອ່ອນໄຫວຕໍ່ຄວາມຮ້ອນ ແລະ ສາມາດຢຸດການຂະຫຍາຍພັນທີ່ອຸນຫະພູມ 50 ອົງສາເຊ ໃນ 30 ນາທີ. ອຸນຫະພູມ 56 ອົງສາເຊ ແມ່ນໃຊ້ເວລາ 90 ວິນາທີ ແລະ 60 ອົງສາເຊແມ່ນໃຊ້ເວລາ 2-3 ວິນາທີ. ຂະບວນການຍ່ອຍສະຫຼາຍພາຍໃຕ້ອຸນຫະພູມ 60 ອົງສາເຊແມ່ນຖືກຮັກສາໄວ້ 2 ວັນ ເຊິ່ງສາມາດຢຸດການຂະຫຍາຍພັນຂອງໄວຣັດ ASFV ໃນຊາກໝູໄດ້ ແມ້ແຕ່ໃນໄຂກະດູກ. ສະນັ້ນ ການປະຕິບັດຂະບວນການຍ່ອຍສະຫຼາຍທີ່ຖືກຕ້ອງຈຶ່ງໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາໃຫ້ເປັນການກຳຈັດຊາກໝູທີ່ເໝາະສົມພາຍຫຼັງການລະບາດຂອງໄວຣັດ ASFV (Franke-Whittle & Insam, 2013).

ຈຸດປະສົງຫຼັກຂອງການຍ່ອຍສະຫຼາຍຊາກໝູ (Mukhtar et al., 2008) ແມ່ນ:

- ສະໜອງເງື່ອນໄຂເໝາະສົມສຳລັບການເຊື່ອມໂຊມທາງຊີວະວິທະຍາຂອງຊາກໝູ
- ເຊື້ອໂລກ, ລວມທັງ ໄວຣັດ ASFV.
- ປ້ອງກັນຊາກໝູຈາກການສ້າງມົນລະພິດທາງສິ່ງແວດລ້ອມ
- ປ່ຽນຊາກໝູເປັນຜະລິດຕະພັນທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ ສຳລັບດິນກະສິກອນ.

ຊາກໝູ ສາມາດຍ່ອຍສະຫຼາຍທັງໝົດ ຫຼື ຝັງ ຫຼື ປະສົມກັບສານຍ່ອຍສະຫຼາຍ (ເຊັ່ນ: ວັດສະດຸທີ່ມີກາກບ້ອນຫຼາຍ ເຊັ່ນ: ຂີ້ເລື້ອຍ, ເສດໄມ້, ເປືອກສາລີ ແລະ ເສດເຟືອງ) ໃນການປັບປຸງກິດຈະກຳຂອງຈຸລິນຊີ ແລະ ເລັ່ງຄວາມໄວຂອງການຍ່ອຍສະຫຼາຍ (USDA & CFSPH, 2012). ການແຍກສ່ວນ ທີ່ມີລັກສະນະເປັນຮູ ແລະ ເງື່ອນທີ່ເໝາະສົມສໍາລັບການເຕີມອາກາດ. ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງເປັນການປັບປຸງກິດຈະກຳຂອງຈຸລິນຊີ ແລະ ເລັ່ງຄວາມໄວຂອງການຍ່ອຍສະຫຼາຍ (Mukhtar et al., 2008). ການຍ່ອຍສະຫຼາຍຊາກໝູ ປະກອບດ້ວຍ 2 ໄລຍະຄື: ໄລຍະປະຈຸບັນ (ໄລຍະທີ 1) ແລະ ໄລຍະການຮັກສາ (ໄລຍະທີ 2) ເຊິ່ງໄດ້ມີການອະທິບາຍຂ້າງລຸ່ມ (USDA & CFSPH, 2012):

• **ໄລຍະປະຈຸບັນ (ໄລຍະທີ 1):**

- ມີການກຳນົດໂດຍປະຕິກິລິຍາທາງອີກຊີແຊນ, ອຸນຫະພູມສູງ ແລະ ການຫຼຸດລົງຂະໜາດໃຫຍ່ຂອງດິນທີ່ສາມາດຍ່ອຍສະຫຼາຍໄດ້. ການເຕີມອາກາດທີ່ພຽງພໍແມ່ນ ສໍາຄັນໃນການຮັກສາອຸນຫະພູມທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ຄວາມຊຸ່ມໂດຍຜ່ານກອງດັ່ງກ່າວ.
- ອຸນຫະພູມໃນໃຈກາງຂອງກອງຍ່ອຍສະຫຼາຍ ຈະຕ້ອງເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 56°C ເຖິງ 60°C ພາຍໃນ 15 ວັນ ແລະ ຈະຕ້ອງຮັກສາອຸນຫະພູມດັ່ງກ່າວໄວ້ຫຼາຍວັນ ຖ້າຫາກມີການຍ່ອຍສະຫຼາຍຊາກໝູໃນດິນ ຫຼື 3-12 ອາທິດສໍາລັບການຍ່ອຍສະຫຼາຍທີ່ບໍ່ສົມບູນ ເຊິ່ງຂຶ້ນກັບຂະໜາດ.
- ຄວາມໜາແໜ້ນອາດຂອງກອງຂະໜາດໃຫຍ່ຫຼຸດລົງເຖິງ 50%.

• **ໄລຍະການຮັກສາ (ໄລຍະທີ 2):**

- ການເຕີມອາກາດ ບໍ່ໄດ້ເປັນປັດໄຈທີ່ສໍາຄັນ, ຫຼາຍໆປະຕິກິລິຍາທີ່ຊ້າ (ເຊັ່ນ: ການແຕກຍ່ອຍຂອງສານ Lignin ແມ່ນເກີດຂຶ້ນໃນອຸນຫະພູມທີ່ຕໍ່າກວ່າ 40 °C.
- ແກນອຸນຫະພູມຂອງກອງຍ່ອຍສະຫຼາຍແມ່ນ ມີໄລຍະແຕ່ 25 °C ເຖິງ 30 °C, ເຊິ່ງຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຮັກສາໄວ້ປະມານ 6-8 ເດືອນເພື່ອການຍ່ອຍສະຫຼາຍ ເຊິ່ງຂຶ້ນກັບຂະໜາດຂອງຊາກໝູ.
- ຄວາມໜາແໜ້ນອາດຂອງກອງຂະໜາດໃຫຍ່ຫຼຸດລົງເຖິງ 25%.

ໃນ ລະຫວ່າງ ຂະບວນການຍ່ອຍສະຫຼາຍ, ການເພີ່ມກາກບ້ອນທີ່ພຽງພໍ (ເຊັ່ນ: ວັດຖຸທີ່ມີກາກບ້ອນຫຼາຍ) ແມ່ນຈຳເປັນໃນການດູດຊຶມຄວາມຊຸ່ມ ແລະ ຮັກສາຄວາມຮ້ອນ/ຮັກສາອຸນຫະພູມສູງທີ່ເປັນຮອບ ເພື່ອໃຫ້ການຍ່ອຍສະຫຼາຍທີ່ໄວ ແລະ ການກຳຈັດເຊື້ອໂລກ (USDA & CFSPH, 2012). ສະນັ້ນ, ໃນການເລືອກການຍ່ອຍສະຫຼາຍໃຫ້ເປັນວິທີການກຳຈັດ, ການພິຈາລະນາທີ່ສໍາຄັນແມ່ນການສະໜອງແຫຼ່ງກາກບ້ອນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ.

ສໍາລັບ ຊາກໝູຈຳນວນ 500 ກລ, ຄາດຄະເນວ່າ ຕ້ອງການວັດຖຸກາກບ້ອນ ຈຳນວນ 2.5 ມ3 ເຖິງ 5 ມ3 (USDA, 2017). ຖ້າຫາກ ມີຊາກໝູຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍທີ່ຕ້ອງການຍ່ອຍສະຫຼາຍ, ການກຳນົດສະຖານທີ່, ການຂົນສົ່ງ ແລະ ການແຍກສ່ວນ ທີ່ຕ້ອງການກາກບ້ອນທີ່ພຽງພໍແມ່ນເປັນໜ້າວຽກທີ່ສໍາຄັນຫຼາຍ (USDA & CFSPH, 2012).

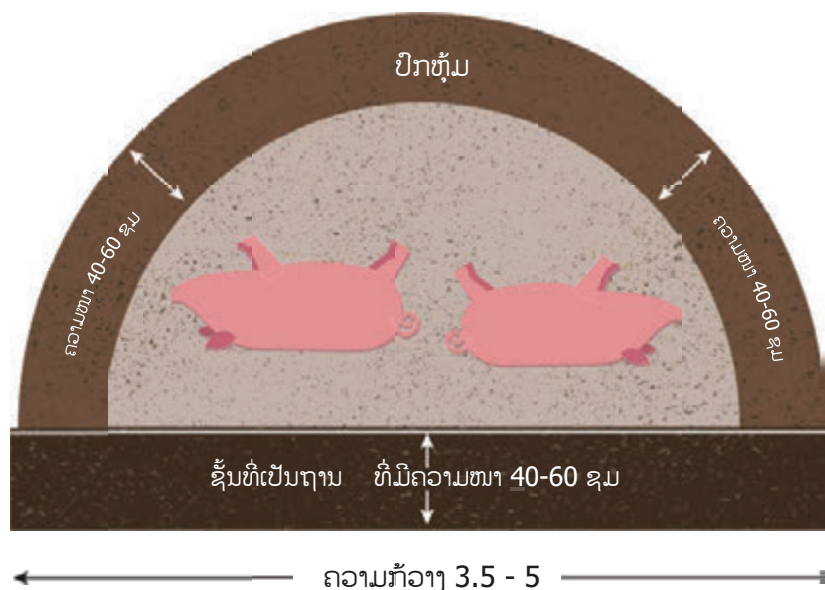
ໃນການດຳເນີນການຍ່ອຍສະຫຼາຍ, ຈະຕ້ອງໄດ້ເຮັດກອງເຟືອງຍ່ອຍສະຫຼາຍ (**ຮູບທີ 8**) ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍ 3 ອົງປະກອບທີ່ສໍາຄັນ (USDA, 2017):

1. ມີຊັ້ນທີ່ເປັນຖານທີ່ດູດຊຶມ, ມີໂຄງສ້າງ ແລະ ການໄຫຼຂອງອາກາດ (ວັດຖຸກາກບ້ອນທີ່ເປັນຄືຟອງນໍ້າ)
2. ກອງເຟືອງຫຼັກທີ່ປະກອບດ້ວຍຊາກໝູປົນກັນ, ປຸຍຄອກ ແລະ ອາຫານສັດ.
3. ມີຝາປົກທີ່ພຽງພໍ..

ການນຳໃຊ້ຫຼັກການດຽວກັນ, ອົງປະກອບຫຼັກຂອງກອງເຟືອງແມ່ນ ສາມາດສ້າງຂຶ້ນໂດຍຊັ້ນຊາກໝູ ແລະ ວັດຖຸກາກບ້ອນທີ່ເປັນທາງເລືອກ.

ຂຶ້ນຢູ່ກັບສະຖານະການຕົວຈິງ, ການຍ່ອຍສະຫຼາຍ ອາດມີຂຶ້ນໃນຮົ່ມ ຫຼື ກາງແຈ້ງ, ເຊິ່ງມີຫຼັກການທາງວິທະຍາສາດຄືກັນ (USDA & CFSPH, 2012). ການຍ່ອຍສະຫຼາຍໃນຮົ່ມ, ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ກັບການກຳຈັດສັດທີ່ມີຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຈຳນວນໜ້ອຍ. ຂັ້ນຕອນແມ່ນ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທີ່ໜ້ອຍຈາກອາກາດເຊັ່ນ: ອຸນຫະພູມອ້ອມຂ້າງ ແລະ ລະດູການ ຫຼາຍກວ່າ ການຍ່ອຍສະຫຼາຍກາງແຈ້ງ. ເມື່ອປຽບທຽບກັບການຍ່ອຍສະຫຼາຍກາງແຈ້ງ, ການຍ່ອຍສະຫຼາຍໃນຮົ່ມ, ການຍ່ອຍສະຫຼາຍປະເພດນີ້ແມ່ນ ສາມາດປົກປ້ອງ ຈາກປັດໃຈທາງດ້ານສະພາບແວດລ້ອມຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ລົມ, ສັດທີ່ກິນສັດດ້ວຍກັນ ແລະ ສະພາບທີ່ແຫ້ງ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການຍ່ອຍສະຫຼາຍໃນຮົ່ມ ແມ່ນເປັນສິ່ງທີ່ທ້າທາຍຕໍ່ກັບຂໍ້ຈຳກັດທາງດ້ານພື້ນທີ່ ແລະ ຂໍ້ຈຳກັດຂອງພື້ນທີ່ໃນການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ການນຳໃຊ້ເຄື່ອງຈັກໜັກ. ໃນການພິຈາລະນາຍ່ອຍສະຫຼາຍກາງແຈ້ງ, ການເລືອກສະຖານທີ່ແມ່ນ ເປັນສິ່ງທີ່ສຳຄັນ ແລະ ຜູ້ຊ່ຽວຊານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການປຶກສາຫາລື ເພື່ອໃຫ້ສາມາດກຳນົດ ແລະ ຮັບປະກັນຈຸດຍ່ອຍສະຫຼາຍທີ່ສົມດຸນໄດ້. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ຈຸດທີ່ເປັນໄປໄດ້ສຳລັບການຍ່ອຍສະຫຼາຍກາງແຈ້ງ ຈະຕ້ອງຫ່າງຈາກແຫຼ່ງນ້ຳ 100 ມ ແລະ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການລະຍາຍນ້ຳ ແລະ ຕັ້ງໃຫ້ໄປຕາມທິດທາງລົມຂອງພື້ນທີ່ສາທາລະນະ ຫຼື ຊຸມຊົນ. ການເຂົ້າເຖິງສະຖານທີ່ ຈະຕ້ອງບໍ່ເປັນອຸປະສັກທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການປ່ຽນແປງທາງອາກາດຕາມລະດູ ແລະ ການວາງທີ່ສົມເຫດສົມຜົນໃນການຄວບຄຸມການຍ່ອຍຂອງແຫຼວອອກມາ. ເນື່ອງຈາກວ່າ ການຍ່ອຍສະຫຼາຍແມ່ນເປັນສິ່ງທີ່ລະອຽດກ່ອນຕໍ່ກັບລະດັບຄວາມຊຸ່ມຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ, ຈຶ່ງແນະນຳໃຫ້ປົກກອງຍ່ອຍສະຫຼາຍດ້ວຍ ຜ້າກັນນ້ຳ ຫຼື ຫຼັກຄາໃນສະພາບອາກາດທີ່ຊຸ່ມເພື່ອຫຼີກລ່ຽງບໍ່ໃຫ້ປຽກເກີນໄປທີ່ອາດເຮັດໃຫ້ຂະບວນການຍ່ອຍສະຫຼາຍດົນຂຶ້ນ (USDA & CFSPH, 2012).

ຮູບທີ 8. ພາບຕັດຂອງການຍ່ອຍສະຫຼາຍດ້ວຍກອງເຟືອງ

- ຊັ້ນທີ່ເປັນຖານ: ສາມາດດູດຊຶມ, ວັດຖຸທີ່ອຸດົມດ້ວຍກາກບ້ອນ ເຊັ່ນ: ຫຍ້າແຫ້ງ/ເຟືອງ, ວັດຖຸຍ່ອຍສະຫຼາຍ ແລະ ຂີ້ເລື້ອຍ ແລະ ອື່ນໆ.
- ວັດຖຸຍ່ອຍສະຫຼາຍປະສົມ ເຊັ່ນ: ຊາກໝູ, ປຸຍຄອກ (ຂີ້ສັດ) ແລະ ວັດຖຸທີ່ອຸດົມດ້ວຍກາກບ້ອນ ເຊັ່ນ: ຂີ້ເລື້ອຍ ຫຼື ເສດໄມ້.
- ຈະຕ້ອງມີຄວາມໜາພໍ ເພື່ອປ້ອງກັນສັດນັກລ່າ ແລະ ເຮັດຈາກວັດສະດຸດຽວກັນກັບຊັ້ນທີ່ເປັນຖານ.

ທາງເລືອກ: ໃນສະພາບອາກາດປຽກຊຸ່ມ ຫຼື ເຂດທີ່ມີຝົນຕົກ, ໃຫ້ນຳໃຊ້ມາດຕະການໃນການເຮັດໃຫ້ສະຖານທີ່ແຫ້ງ.

4

ການອະນາໄມ ແລະ ຂ້າເຊື້ອ

ພາຍຫຼັງ ການຂ້າທຳລາຍ ແລະ ການກຳຈັດ, ຈະຕ້ອງດຳເນີນການອະນາໄມ ແລະ ຂ້າເຊື້ອສະຖານທີ່ຕິດເຊື້ອ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ອ້ອມຂ້າງໃຫ້ລະອຽດ ເຊິ່ງຈະຕ້ອງພາຍໃຕ້ການຊີ້ນຳຈາກເຈົ້າໜ້າທີ່ສັດຕະວະແພດ ເຊິ່ງໃຫ້ຄວາມສົນໃຈຕໍ່ກັບສະຖານທີ່ໆສັດໄດ້ ລວມກັນ (ເຊັ່ນ: ຄອກສັດ, ບ່ອນຮົ່ມ, ຄອກໝູ, ເດີນ, ບ່ອນເກືອນ້ຳແລະ ຈຸດຂ້າທຳລາຍ) (FAO, 2001). ສິ່ງທີ່ປົນເປື້ອນທີ່ຍັງເຫຼືອ ເຊັ່ນ: ບຸ່ຍຄອກ, ບ່ອນນອນຂອງສັດ, ເພືອງ, ຂີ້ສັດ ແລະ ອາຫານສັດຈະຕ້ອງໄດ້ຮັອອກ ແລະ ຈຳກັດ ໂດຍທັນທີ ເຊັ່ນດຽວກັນ ກັບຊາກໝູ ຫຼື ການບຳບັດເພື່ອໃຫ້ບໍ່ມີໄວຣັດ ASFV. ການທີ່ມີວັດຖຸທີ່ມີຊີວິດແມ່ນ ຈະມີຜົນຕໍ່ກັບປະສິດທິພາບຂອງສານຂ້າ ເຊື້ອ. ການຂັດດ້ວຍຈັກພ້ອມດ້ວຍການນຳໃຊ້ແຟັບແມ່ນ ເປັນວິທີການທີ່ມີປະສິດທິພາບສູງໃນການກຳຈັດພື້ນຜິວ ແລະ ວັດຖຸ ຕ່າງໆທີ່ປົນເປື້ອນ ແລະ ເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ສາມາດບັນລຸການຂ້າເຊື້ອທີ່ມີປະສິດທິພາບ (Guberti et al., 2019). ພາຍຫຼັງ ການທຳ ຄວາມສະອາດເບື້ອງຕົ້ນ, ການຂ້າເຊື້ອແມ່ນຈະຕາມມາດ້ວຍການນຳໃຊ້ສະເປ ທີ່ມີສານຂ້າເຊື້ອທີ່ເໝາະສົມຕໍ່ກັບພື້ນຜິວທີ່ເຫັນວ່າ ມີການປົນເປື້ອນ (ເຊັ່ນ: ບໍລິເວນທີ່ໝູທີ່ຕິດເຊື້ອໄດ້ໄປ ແລະ ຈຸດທີ່ໃຊ້ຈ້າທຳລາຍ). ອາດຈະງ່າຍກວ່າ ຖ້າຫາກຈະຈຸດຄອກສັດທີ່ກໍ່ ສ້າງບໍ່ໄດ້ມາດຕະຖານທີ່ມີເທັບເປືອກອ່ອນ (Ornithodoros) ອາໄສຢູ່. ຖ້າຫາກ ບໍ່ພົບເຫັນເປືອກອ່ອນ, ໃຫ້ໃຊ້ສານຂ້າເຊື້ອທີ່ມີ ປະສິດທິພາບເພື່ອຢຸດຢັ້ງໄວຣັດ ASFV ເຊິ່ງອາດພຽງພໍ (FAO, 2001). **ພາກທີ 3.9 ວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ແນະນຳສຳລັບ ຄວາມ ປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາໃນຟາມ, ການຂ້າ ແລະ ການເອົາໝູມາລ້ຽງຄືນ** ແມ່ນໄດ້ກຳນົດຄຳແນະນຳກ່ຽວກັບການ ອະນາໄມ ແລະ ການຂ້າເຊື້ອ, ລວມທັງ ການນຳໃຊ້ສານຂ້າເຊື້ອເພື່ອຢຸດຢັ້ງໄວຣັດ ASFV.

5

ໄລຍະເວລາພັກຄອກສັດກ່ອນ ເອົາໝູເຂົ້າມາລ້ຽງຄືນ

ພາຍຫຼັງ ສຳເລັດການຂ້າທຳລາຍ, ການກຳຈັດ, ການອະນາໄມ ແລະ ຂ້າເຊື້ອ, ສະຖານທີ່ຕິດເຊື້ອ ຈະຕ້ອງປະໄວ້ບໍ່ໃຫ້ມີການນຳເອົາໝູມາລ້ຽງຄືນຕາມໄລຍະເວລາທີ່ກຳນົດໂດຍການຄາດຄະເນໄລຍະເວລາທີ່ຍັງປະກົດມີໄວຣັດ ASFV. ໄລຍະການພັກຄອກກ່ອນເອົາໝູມາລ້ຽງຄືນ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການປຶກສາຫາລື ແລະ ຕົກລົງເຫັນດີໂດຍ ເຈົ້າໜ້າທີ່ສັດຕະວະແພດ, ເຈົ້າຂອງຟາມ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ. ເນື່ອງຈາກເປັນກົດລະບຽບທົ່ວໄປ, ໄລຍະເວລາ ອາດຈະສັ້ນກວ່າໃນຊ່ວງອາກາດຮ້ອນເມື່ອທຽບກັບໄລຍະອາກາດໜາວ ຫຼື ອາກາດປານກາງ, ໄລຍະເວລາແນະນຳຢ່າງໜ້ອຍສຸດແນະນຳແມ່ນ 40 ວັນ. ໃນທາງປະຕິບັດ, ມັນບໍ່ອາດເປັນໄປໄດ້ທີ່ການສຳລະລ້າງຄັ້ງສຸດທ້າຍໃນພື້ນທີ່ຈະແລ້ວກ່ອນເວລາ 40 ວັນ (FAO, 2001).

ໃນຕອນທ້າຍໄດ້ຕົກລົງເຫັນດີໄລຍະເວລາພັກຄອກ, ໝູມາໃໝ່ ອາດໄດ້ຮັບການເອົາມາລ້ຽງໃນສະຖານທີ່ໆເຄີຍຕິດເຊື້ອເລີ່ມຈາກນຳໝູມາລ້ຽງທົດລອງ (DEFRA, 2014; FAO, 2001). ໝູທີ່ນຳມາລ້ຽງທົດລອງຖ້າຫາກປ່ວຍຫຼືຕາຍຕ້ອງໄດ້ກວດຫາເຊື້ອ ASF ຢ່າງເໝາະສົມ. **ພາກທີ 6** ຄູ່ມີຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາຂອງຟາມ, ການຂ້າສັດ ແລະ ການເອົາໝູມາລ້ຽງຄືນ ແມ່ນໄດ້ໃຫ້ຄຳແນະນຳເພີ່ມເຕີມກ່ຽວກັບການເອົາໝູມາລ້ຽງຄືນໃນສະຖານທີ່ທີ່ເຄີຍຕິດເຊື້ອ.

ໃນກໍລະນີທີ່ພົບພະຍາດ ASF ທີ່ເຊື່ອມໂຍງກັບຫາພະນຳເຊື້ອທີ່ເປັນເຫັນເປືອກອ່ອນ, ໄລຍະການພັກຄອກຈະດົນກ່ວາຄຳແນະນຳທົ່ວໄປ, ອີງຕາມດຸນພິນິດຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ສັດຕະວະແພດ. ອາດມີການພິຈາລະນາເພີ່ມເຕີມ ໃນການເຝົ້າລະວັງ ພາຫະນຳເຊື້ອ.

6

ການພິຈາລະນາ ແລະ ທິດ ທາງໃນອະນາຄົດ

ການຫຼຸດຈຳນວນປະຊາກອນທັງໝົດແມ່ນ ເປັນການປະຕິບັດໂດຍທົ່ວໄປສໍາລັບການຄຸ້ມຄອງການລະບາດຂອງພະຍາດ ASF ໃນຫຼາຍປະເທດໃນປະຈຸບັນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ວິທີການຂ້າທໍາລາຍສ່ວນໃດໜຶ່ງ (ເຊັ່ນ: ການກໍາຈັດສະຖານທີ່ໂດຍການຂ້າທໍາລາຍພຽງແຕ່ໝູທີ່ຕິດເຊື້ອຈາກຄອກ, ບ່ອນຢູ່ ຫຼື ຟາມ) ແທນທີ່ຈະເປັນການຂ້າທໍາລາຍໝົດຝູງ ຫຼື ຟາມທັງໝົດ ເຊິ່ງກໍ່ແມ່ນທາງເລືອກໃນການຄຸ້ມຄອງການລະບາດຂອງພະຍາດ ASF ເຊັ່ນກັນ. ໃນການບັນລຸຜົນໄດ້ຮັບຂອງການຄຸ້ມຄອງການລະບາດທີ່ມີປະສິດທິພາບໂດຍການນໍາໃຊ້ວິທີດັ່ງກ່າວ, ການລະບາດຂອງພະຍາດ ASF ຈະຕ້ອງໄດ້ນັບການກວດຫາແຕ່ຫົວທີ ແລະ ຈະຕ້ອງມີການແຍກໝູທີ່ຕິດພະຍາດຢ່າງມີປະສິດທິພາບອອກຈາກຝູງ ຫຼື ຟາມທັງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະການທາງດ້ານຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ ເຊິ່ງສໍາລັບຄົວເຮືອນທີ່ລ້ຽງໝູຂະໜາດນ້ອຍ ອາດເປັນສິ່ງທີ່ທ້າທາຍທີ່ຈະສາມາດບັນລຸໄດ້. ການສໍາຫຼວດເພີ່ມເຕີມ ຍັງຕ້ອງໄດ້ເຮັດເພື່ອປະເມີນປະສິດທິພາບຂອງວິທີການດັ່ງກ່າວໃນການຄຸ້ມຄອງການລະບາດຂອງພະຍາດ ASF, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ການພິຈາລະນາກ່ຽວກັບການການອຸບັດຂອງໄວຣັດ ASFV ສາຍພັນທີ່ມີຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່າໃນປະຈຸບັນທີ່ເປັນອຸປະສັກໃນການກວດຫາເຊື້ອ ASF ແຕ່ຫົວທີ. ໃນຂະນະທີ່ມີຫຼາຍວິທີຂອງການຂ້າທໍາລາຍ ແລະ ການກໍາຈັດ, ຕ້ອງເລືອກວິທີການໃດໜຶ່ງທີ່ສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໄດ້ຈິງ ແລະ ເປັນວິທີການທີ່ເໝາະສົມສໍາລັບດັດປັບໃຫ້ເຂົ້າກັບສະພາບແວດລ້ອມທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ສະພາບເງື່ອນໄຂພາກສະໜາມສະເພາະ. ເພື່ອບໍາລຸງຮັກສາການກະກຽມຄວາມພ້ອມໃນການຄຸ້ມຄອງການລະບາດຂອງພະຍາດ ASF, ແນະນຳໃຫ້ມີແຜນງານການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ເພີ່ມຄວາມຮູ້ ໃຫ້ບຸກຄະລາກອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເປັນປະຈຳ. ມັນມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ໜູ່ປາມີບົດບາດໃນການລະບາດຂອງໄວຣັດ ASFV ໃນຫຼາຍປະເທດໃນທະວີບອາຊີ, ວິທີການທີ່ເປັນໄປໄດ້ ແລະ ເໝາະສົມສໍາລັບໃນການຂ້າທໍາລາຍ ແລະ ການກໍາຈັດໝູປ່າ ຄວນໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ສໍາຫຼວດໂດຍຄໍານຶງເຖິງລະບົບນິເວດວິທະຍາໝູປ່າໃນທ້ອງຖິ່ນເຊັ່ນກັນ.

ໃນລະຫວ່າງ ການຝຶກອົບຮົມປະຈຳພາກພື້ນຂອງ FAO ກ່ຽວກັບການກະກຽມຄວາມພ້ອມ ແລະ ໂຕ້ຕອບກັບພະຍາດ ASF ທີ່ຈັດຂຶ້ນ ລະຫວ່າງ ວັນທີ 09-10 ມີນາ 2021, ສັງເກດວ່າມີມາດຕະການ ແຜນງານຊີດເຊີຍສໍາລັບການຂ້າທໍາລາຍໃນຫຼາຍປະເທດໃນອາຊຽນ. ເມື່ອມີການພິຈາລະນາແລ້ວເຫັນວ່າການຊີດເຊີຍ ຈະສາມາດສ້າງແຮງກະຕຸກຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີການລາຍງານການເກີດພະຍາດຢ່າງຫ້າວຫັນເພື່ອໃຫ້ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທັນເວລາ (ເຊັ່ນ: ການຂ້າທໍາລາຍ ແລະ ການກໍາຈັດ) ເຊິ່ງຈະເປັນການອໍານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການຄວບຄຸມ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການລະບາດຂອງພະຍາດ ASF , ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ສັດຕະວະແພດຊອກຫາຊ່ອງທາງນໍາເອົາພາກເອກະຊົນ, ສະມາຄົມລ້ຽງສັດ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມງານອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເພື່ອຊອກຫາຊ່ອງທາງທີ່ເປັນໄປໄດ້ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານການຊີດເຊີຍທີ່ເໝາະສົມ. ຂໍແນະນຳໃຫ້ມີການຮ່ວມມືລະຫວ່າງພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນໃນບັນຫານີ້.

FAO ຈະສືບຕໍ່ໃນການຈັດກອງປະຊຸມ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມປົກກະຕິ ແລະ ແບບສະເພາະກິດໂດຍການປຶກສາຫາລືກັບບັນດາຊ່ຽວຊານ ແລະ ບັນດາຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດຮູ້ໄດ້ກ່ຽວກັບສະຖານະການລ່າສຸດຂອງພະຍາດ ASF ໃນຂົງເຂດ ແລະ ສະໜອງການອັບເດດ ແລະ ການໃຫ້ຄໍາແນະນຳທີ່ທັນເວລາ, ລວມທັງການ ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານເຕັກນິກທີ່ຈໍາເປັນ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ:

ແບບລາຍການກວດສອບການເລືອກ ອຸປະກອນປ້ອງກັນຕົນເອງ (PPE)

ທາດແຫຼວທີ່ຟຶງໃສ່	ຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະຕິດເຊື້ອພະຍາດ / ການປົນເປື້ອນ *	PPE*
(ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ລະອອງຂອງແຫຼວ (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ໜ້າກາກ (N95/ໜ້າກາກອານາໄມ/ບໍ່ມີ)
	ທາດແຫຼວທີ່ຟຶງໃສ່ໜ້າ (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ການປ້ອງກັນຕາ (ແວ່ນຕາປ້ອງກັນ/ແວ່ນຕາ/ບໍ່ມີ)
	ທາດແຫຼວທີ່ຟຶງໃສ່ມື (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ຖົງມື (Latex/Nitrile) (ໃສ່ສອງຊັ້ນ/ແບບດ່ຽວ/ບໍ່ມີ)
	ທາດແຫຼວທີ່ຟຶງໃສ່ເຄື່ອງນຸ່ງຮົມ (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ຊຸດປົກຫຸ້ມໝົດໂຕ (ຊຸດຄຸມໝົດໂຕ/ເສື້ອຄຸມ/ບໍ່ມີ)
	ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ປົນເປື້ອນ (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ເກີບ (ຖົງກັນເກີບ/ເກີບໂບກ/ບໍ່ມີ)
ການດຳເນີນການຂ້າທຳລາຍ (ຂຶ້ນກັບວິທີການຂ້າທຳລາຍ)	ລະອອງຂອງແຫຼວ (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ໜ້າກາກ (N95/ໜ້າກາກອານາໄມ/ບໍ່ມີ)
	ທາດແຫຼວທີ່ຟຶງໃສ່ໜ້າ (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ການປ້ອງກັນຕາ (ແວ່ນຕາປ້ອງກັນ/ແວ່ນຕາ/ບໍ່ມີ)
	ທາດແຫຼວທີ່ຟຶງໃສ່ມື (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ຖົງມື (Latex/Nitrile) (ໃສ່ສອງຊັ້ນ/ແບບດ່ຽວ/ບໍ່ມີ)
	ທາດແຫຼວທີ່ຟຶງໃສ່ເຄື່ອງນຸ່ງຮົມ (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ຊຸດປົກຫຸ້ມໝົດໂຕ (ຊຸດຄຸມໝົດໂຕ/ເສື້ອຄຸມ/ບໍ່ມີ)
	ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ປົນເປື້ອນ (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ເກີບ (ຖົງກັນເກີບ/ເກີບໂບກ/ບໍ່ມີ)
ການເຄື່ອນຍ້າຍຊາກໝູ ແລະ ວັດຖຸອື່ນ ອອກຈາກຈຸດຂ້າທຳລາຍ	ລະອອງຂອງແຫຼວ (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ໜ້າກາກ (N95/ໜ້າກາກອານາໄມ/ບໍ່ມີ)
	ທາດແຫຼວທີ່ຟຶງໃສ່ໜ້າ (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ການປ້ອງກັນຕາ (ແວ່ນຕາປ້ອງກັນ/ແວ່ນຕາ/ບໍ່ມີ)
	ທາດແຫຼວທີ່ຟຶງໃສ່ມື (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ຖົງມື (Latex/Nitrile) (ໃສ່ສອງຊັ້ນ/ແບບດ່ຽວ/ບໍ່ມີ)
	ທາດແຫຼວທີ່ຟຶງໃສ່ເຄື່ອງນຸ່ງຮົມ (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ຊຸດປົກຫຸ້ມໝົດໂຕ (ຊຸດຄຸມໝົດໂຕ/ເສື້ອຄຸມ/ບໍ່ມີ)
	ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ປົນເປື້ອນ (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ເກີບ (ຖົງກັນເກີບ/ເກີບໂບກ/ບໍ່ມີ)

ທາດແຫຼວທີ່ຟັງໃສ່ມື	ຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະຕິດເຊື້ອພະຍາດ / ການປົນເປື້ອນ *	PPE*
ການຂົນສົ່ງຊາກໝູ ແລະ ວັດຖຸອື່ນ ອອກຈາກຈຸດຂ້າທຳລາຍ	ລະອອງຂອງແຫຼວ (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ໜ້າກາກ (N95/ໜ້າກາກອານາໄມ/ບໍ່ມີ)
	ທາດແຫຼວທີ່ຟັງໃສ່ໜ້າ (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ການປ້ອງກັນຕາ (ແວ່ນຕາປ້ອງກັນ/ແວ່ນຕາ/ບໍ່ມີ)
	ທາດແຫຼວທີ່ຟັງໃສ່ມື (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ຖົງມື (Latex/Nitrile) (ໃສ່ສອງຊັ້ນ/ແບບດ່ຽວ/ບໍ່ມີ)
	ທາດແຫຼວທີ່ຟັງໃສ່ເຄື່ອງນຸ່ງຮົມ (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ຊຸດປົກຫຸ້ມໝົດໂຕ (ຊຸດຄຸມໝົດໂຕ/ເສື້ອຄຸມ/ບໍ່ມີ)
	ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ປົນເປື້ອນ (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ເກີບ (ຖົງກັນເກີບ/ເກີບໂບກ/ບໍ່ມີ)
ການດຳເນີນການກຳຈັດຊາກ (ຂຶ້ນຢູ່ກັບວິທີການກຳຈັດຊາກ)	ລະອອງຂອງແຫຼວ (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ໜ້າກາກ (N95/ໜ້າກາກອານາໄມ/ບໍ່ມີ)
	ທາດແຫຼວທີ່ຟັງໃສ່ໜ້າ (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ການປ້ອງກັນຕາ (ແວ່ນຕາປ້ອງກັນ/ແວ່ນຕາ/ບໍ່ມີ)
	ທາດແຫຼວທີ່ຟັງໃສ່ມື (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ຖົງມື (Latex/Nitrile) (ໃສ່ສອງຊັ້ນ/ແບບດ່ຽວ/ບໍ່ມີ)
	ທາດແຫຼວທີ່ຟັງໃສ່ເຄື່ອງນຸ່ງຮົມ (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ຊຸດປົກຫຸ້ມໝົດໂຕ (ຊຸດຄຸມໝົດໂຕ/ເສື້ອຄຸມ/ບໍ່ມີ)
	ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ປົນເປື້ອນ (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ເກີບ (ຖົງກັນເກີບ/ເກີບໂບກ/ບໍ່ມີ)
ການອະນາໄມ ແລະ ຂ້າເຊື້ອອາຄານ ສະຖານທີ່ຕິດເຊື້ອ	ລະອອງຂອງແຫຼວ (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ໜ້າກາກ (N95/ໜ້າກາກອານາໄມ/ບໍ່ມີ)
	ທາດແຫຼວທີ່ຟັງໃສ່ໜ້າ (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ການປ້ອງກັນຕາ (ແວ່ນຕາປ້ອງກັນ/ແວ່ນຕາ/ບໍ່ມີ)
	ທາດແຫຼວທີ່ຟັງໃສ່ມື (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ຖົງມື (Latex/Nitrile) (ໃສ່ສອງຊັ້ນ/ແບບດ່ຽວ/ບໍ່ມີ)
	ທາດແຫຼວທີ່ຟັງໃສ່ເຄື່ອງນຸ່ງຮົມ (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ຊຸດປົກຫຸ້ມໝົດໂຕ (ຊຸດຄຸມໝົດໂຕ/ເສື້ອຄຸມ/ບໍ່ມີ)
	ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ປົນເປື້ອນ (ສູງ/ຕ່ຳ/ບໍ່ສຳຄັນ)	ເກີບ (ຖົງກັນເກີບ/ເກີບໂບກ/ບໍ່ມີ)

* ໝາຍຄຳຕອບຂອງທ່ານ; NA - ບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງ

^ ການແນະນຳທົ່ວໄປສຳລັບປະເພດຂອງຄວາມສ່ຽງ.

ປະເພດຄວາມສ່ຽງ	ການຕິດຄວາມໝາຍ
ບໍ່ສຳຄັນ	ເຫດການນີ້ແມ່ນບໍ່ຄ່ອຍເກີດ ຫຼື ອາດເກີດຜິດທີ່ຕາມມາຈາກການສຳຜັດ/ການປົນເປື້ອນໜ້ອຍໜຶ່ງ ຈົນບໍ່ສົມຄວນໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາ
ຕ່ຳ	ເຫດການທີ່ເກີດຂຶ້ນບາງຄັ້ງ ເນື່ອງຈາກການສຳຜັດ/ການປົນເປື້ອນ ອາດນຳໄປສູ່ຜົນທີ່ຕາມມາຫຼວງຫຼາຍ.
ສູງ	ເຫດການທີ່ເກີດຂຶ້ນເປັນປະຈຳເລື້ອຍໆ ກັບຜົນທີ່ຕາມມາຢ່າງໃຫຍ່ຫຼວງ ເນື່ອງຈາກການສຳຜັດ/ການປົນເປື້ອນ.

ບັນດາເອກະສານອ້າງອີງ

Accles & Shelvoke Ltd. 2018. *CASH Special Captive Bolt Stunner Product Data Sheet*. (Also available at www.acclesandshelvoke.co.uk).

American Association of Swine Veterinarians (AASV). 2020. *Recommendations for the Depopulation of Swine*. (also available at www.aasv.org/Resources/welfare/depopulation_recommendations.pdf).

American Veterinary Medical Association (AVMA). 2018. *Guidelines for the Depopulation of Animals: 2019 Edition*. American Veterinary Medical Association (AVMA).

Australian Veterinary Emergency Plan (AUSVETPLAN). 2015. *The Australian Veterinary Emergency Plan Operation Manual: Disposal Version 3.1*. National Biosecurity Committee, Livestock and Pastoral Division, Department of Primary Industries and Energy.

Baba, I.A., Bandy, M.T., Khan, A.A., Khan, H.M., & Nighat, N. 2017. Traditional methods of carcass disposal: A Review. *Journal of Dairy, Veterinary & Animal Research*, 5(1). <https://doi.org/10.15406/jdvar.2017.05.00128>

Department for Environment Food and Rural Affairs (DEFRA). 2014. *Disease Control Strategy for African and Classical Swine Fever in Great Britain*. Department for Environment Food and Rural Affairs, United Kingdom, 63.

The European Food Safety Authority (EFSA). 2004. *Welfare aspects of the main systems of stunning and killing the main commercial species of animals*. The European Food Safety Authority (EFSA) Journal.

FAO. 2001. *Manual on Procedures for Disease Eradication by Stamping Out*. Food and Agriculture Organization of the United Nations, Rome. (Also available at <http://www.fao.org/3/y0660e/y0660E00.htm#TOC>).

FAO. 2001. *Manual on the Preparation of African Swine Fever Contingency Plans*. Food and Agriculture Organization of the United Nations, Rome. (Also available at <http://www.fao.org/3/Y0510E/Y0510E00.htm#TOC>).

Franke-Whittle, I.H., & Insam, H. 2013. Treatment alternatives of slaughterhouse wastes, and their effect on the inactivation of different pathogens: A review. *Critical Reviews in Microbiology*, 39(2), 139–151. <https://doi.org/10.3109/1040841X.2012.694410>

Guberti, V., Khomenko, S., Masiulis, M., & Kerba, S. 2019. *African swine fever in wild boar ecology and biosecurity*. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO), World Organisation for Animal Health (OIE) and European Commission. (Also available at www.fao.org/3/ca5987en/CA5987EN.pdf).

Humane Slaughter Association. 2013. Captive-Bolt Stunning of Livestock. (Also available at www.hsa.org.uk/downloads/publications/captive-bolt-stunning-of-livestock-updated-logo-2016.pdf).

Humane Slaughter Association. 2017. On-farm killing for disease control purposes. (Also available at www.hsa.org.uk/downloads/killing-for-disease-control.pdf).

Meyer, R.E., Morrow, W.E.M., Stikeleather, L.F., Baird, C.L., Rice, J.M., Byrne, H., Halbert, B.V., & Styles, D.K. 2014. Evaluation of carbon dioxide administration for on-site mass depopulation of swine in response to animal health emergencies. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 244(8), 924-933. <https://doi.org/10.2460/javma.244.8.924>

Miller, L.P. & Flory, G.A. 2018. Carcass management for small- and medium-scale livestock farms: Practical considerations. *FOCUS ON*, No. 13, October 2018. Rome. FAO. (Also available at <http://www.fao.org/3/CA2073EN/ca2073en.pdf>).

Miller, L.P., Miknis, R.A. & Flory, G.A. 2020. Carcass management guidelines: Effective disposal of animal carcasses and contaminated materials on small to medium-sized farms. *FAO Animal production and health Guidelines no. 23*. Rome, FAO. (Also available at <https://doi.org/10.4060/cb2464en>).

Mukhtar, S., Boadu, F.O., Jin, Y.H., Shim, W.B., Vestal, T.A., Andy, & Wilson, C.L. 2008. *Managing Contaminated Animal and Plant Materials: Field Guide on Best Practices*. (Also available at <https://texashelp.tamu.edu/wp-content/uploads/2016/02/managing-contaminated-animal-and-plant-materials.pdf>).

Natural Resources Conservation Service. 2016. *Conservation Practice Standard Emergency Animal Mortality Management (Code 368)*. United States Department of Agriculture (USDA). (Also available at https://efotg.sc.egov.usda.gov/references/public/AL/368_cps_EmergencyAnimalMortalityMngmnt.pdf).

OIE. 2019. *Terrestrial Animal Health Code Chapter 7.6 Killing of Animals for Disease Control*. (Also available at www.oie.int/fileadmin/Home/eng/Health_standards/tahc/current/chapitre_aw_killing.pdf).

Securing Indiana Pork's Supply. 2019. *Swine Depopulation Summary* (Modified from the AVMA Guidelines for the Depopulation of Animals: 2019 Edition). (Also available at www.state.in.us/boah/files/Swine%20Depopulation_AVMA_2019_Summary.pdf).

United States Department of Agriculture (USDA) & Centre for Food Security and Public Health (CFSPH). 2012. *NAHEMS Guidelines: Disposal*. National Centre for Animal Health Emergency Management, Animal and Plant Health Inspection Service (APHIS), Iowa State University of Science and Technology, 61.

United States Department of Agriculture (USDA) 2017. *Composting Livestock 2017: Livestock Mortality Composting Protocol*. (Also available at www.aphis.usda.gov/animal_health/emergency_management/downloads/nahems_guidelines/livestock-mortalitycompost-sop.pdf).

ບັນດາຄໍາສັບ

ຄວາມປອດໄພທາງຊີວະວິທະຍາ

ຊຸດຂອງການຈັດການ ແລະ ມາດຕະການທາງກາຍຍະພາບທີ່ຖືກອອກແບບ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນ ແລະ ການແຜ່ພະຍາດ, ການຕິດເຊື້ອ ຫຼື ການຂອງພະຍາດ ທີ່ມາຈາກ ແລະ ພາຍໃນປະຊາກອນສັດ.

ການຂ້າທໍາລາຍ

ການກໍາຈັດປະຊາກອນສັດອອກຈາກເຂດໃດໜຶ່ງສະເພາະ ເພື່ອຄວບຄຸມ ຫຼື ປ້ອງກັນການລະບາດຂອງພະຍາດ.

ນ້ຳຢາຂ້າເຊື້ອພະຍາດ

ສານເຄມີ ທີ່ນໍາໃຊ້ໃນການທໍາລາຍເຊື້ອພະຍາດທີ່ຢູ່ພາຍນອກສັດມີຊີວິດ.

ການຂ້າເຊື້ອ

ການນໍາໃຊ້ຂັ້ນຕອນເພື່ອທໍາລາຍເຊື້ອພະຍາດຂອງພະຍາດສັດທີ່ນໍາໃຊ້ໃນສະຖານທີ່ໂຮງເຮືອນລ້ຽງສັດ, ພາຫານ ແລະ ສິ່ງຂອງປະເພດຕ່າງໆທີ່ອາດມີການປົນເປື້ອນທາງກົງ ແລະ ທາງອ້ອມ.

ການກໍາຈັດ

ການກໍາຈັດຊາກສັດຢ່າງຖືກສຸຂະນາໄມ ແລະ ວັດຖຸອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໂດຍການນໍາໃຊ້ຂະບວນການທີ່ເໝາະສົມເພື່ອປ້ອງກັນການລະບາດຂອງພະຍາດ.

ນ້ຳບາດານ

ນ້ຳໃດໜຶ່ງທີ່ມີຢູ່ໃນ ຊັ້ນຫີນອຸ່ມນ້ຳ.

ອາຄານສະຖານທີ່ຕິດເຊື້ອ

ເຂດທີ່ຖືກກໍານົດທັງໝົດ ຫຼື ບາງສ່ວນຂອງຊັບສິນທີ່ສັດໄດ້ຖືກກໍານົດເຂົ້າໃນນິຍາມກໍລະນີຂອງພະຍາດ ASF ທີ່ເກີດຂຶ້ນ; ຫຼື ເກີດມີເຊື້ອໄວຣັດ ASFV ຫຼື ມີຂໍ້ສົງໄສວ່າພົບໄວຣັດ ASFV ແມ່ນຂຶ້ນກັບການຕັດສິນໃຈຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ສັດຕະວະແພດ.

ນ້ຳຂີ້ເຫຍື້ອ

ສິ່ງເຈືອປົນທີ່ເປັນຂອງແຫຼວທີ່ເກີດຈາກການຍ່ອຍສະຫຼາຍຕົວ ທີ່ສາມາດຊຶມລົງດິນ.

ອາຄານສະຖານທີ່

ສ່ວນໜຶ່ງຂອງຕອນດິນ ທີ່ປະກອບມີອາຄານ ຫຼື ຟາມທີ່ແຍກໂຕອອກມາ ຫຼື ສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກທີ່ໄດ້ຮັບການບໍາລຸງຮັກສາໂດຍ ການໃຫ້ບໍລິການ ແລະ ພະນັກງານ.

ການແກ້ໄຂ

ການແກ້ໄຂໃນສະຖານທີ່ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ກັບມາຄືນ ຫຼື ຢຸດຕິຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ.

ໝູນາມ/ໝູນໍາມາທົດລອງລ້ຽງ

ເປັນໝູທີ່ຮູ້ວ່າສຸຂະພາບດີ ທີ່ຖືກຕິດຕາມ ເພື່ອກວດຫາການເກີດຂຶ້ນຂອງພະຍາດສະເພາະ (ເຊັ່ນ: ໄວຣັດ ASFV)

ສັດທີ່ມີຄວາມອ່ອນໄຫວຕໍ່ການຕິດເຊື້ອ

ສັດທີ່ສາມາດຕິດເຊື້ອຈາກພະຍາດສະເພາະ (ເຊັ່ນ: ພະຍາດ ASF).

ຫາຫະນໍາໂລກ

ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ (ເຊັ່ນ: ສັດຈຳພວກແມງໄມ້) ທີ່ແຜ່ເຊື້ອພະຍາດ (ເຊັ່ນ: ໄວຣັດ ASFV) ຈາກສັດທີ່ຮັບເຊື້ອໂຕໜຶ່ງ ໄປຫາໂຕອື່ນ.